



**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ  
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

№ \_\_\_\_\_

# **SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF**

**12**

**YANVAR-DEKABR**

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

**Xüsusi işarələr:**

"-" hadisə baş verməmişdir

"..." məlumat mövcud deyil

"0,0" məlumat çox kiçik rəqəmlə xarakterizə olunur

"x" müqayisə mümkün deyil

**İzahlar:**

-cari ilə dair məlumatlar növbəti dəqiqləşdirilmiş statistik hesabatlar əsasında sonrakı nəşrlərdə korrektə edilə bilər

-bəzi hallarda yekunla toplananların cəmi arasındakı fərq rəqəmlərin yuvarlaqlaşdırılması ilə izah olunur

-bu nəşrdə əvvəlki dövrlərə dair məlumatlarla əvvəlki nəşrlərdə həmin dövrlərə aid məlumatlar arasındakı bəzi fərqlər beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq yekun statistik hesabatlar əsasında ilkin məlumatlarda aparılmış dəqiqləşdirmələrlə izah olunur

# M Ü N D Ə R İ C A T

<b>I</b>	<b>MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR</b>	<b>5</b>
	<b>2020-ci ildə ölkənin iqtisadi və sosial inkişafının makroiqtisadi göstəriciləri</b>	<b>5</b>
<b>II</b>	<b>REAL SEKTOR</b>	
	Ümumi daxili məhsul	13
	Sənaye	16
	Tikinti	40
	Kənd təsərrüfatı	48
	Nəqliyyat	56
	İnformasiya və rabitə	59
	İstehlak bazarı	60
	Əmtəə bazarı	61
	İctimai iaşə xidmətləri	66
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	68
	Qiymət indeksləri	71
	Kredit qoyuluşları	85
	Məşğulluq və işsizlik	87
<b>III</b>	<b>DÖVLƏT SEKTORU</b>	
	Dövlət büdcəsi	90
<b>IV</b>	<b>XARİCİ SEKTOR</b>	
	Xarici ticarət	94
<b>V</b>	<b>İNSTITUSİONAL DƏYİŞİKLİKLƏR</b>	
	Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası	99
<b>VI</b>	<b>SOSIAL SEKTOR</b>	
	Əhalinin gəlirləri	120
	Əməkhaqqı	121
	Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi	122
	Sosial müdafiə	124
	Səhiyyə	126
	Ətraf mühit	128
	Təhsil	129
	Elm	131
	Mədəniyyət	132
	İdman	132
	Demoqrafik vəziyyət	134
	<b>Əlavələr</b>	<b>137</b>
	<b>Metodoloji izahatlar</b>	<b>159</b>
	<b>Dövlət Statistika Komitəsi - 2020</b>	<b>175</b>



Azərbaycan Respublikasının  
Dövlət Statistika Komitəsi  
Məruzə № 12  
19 yanvar 2021-ci il

## **2020-ci İLDƏ ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ**

2020-ci ildə ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fərdi sahibkarlar tərəfindən 72,4 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,3 faiz az **ümumi daxili məhsul** istehsal edilmişdir. Bu dövrdə iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 7,0 faiz, qeyri neft-qaz sektorunda isə 2,6 faiz azalmışdır.

Əlavə dəyərin 33,7 faizi sənaye, 11,5 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7,7 faizi tikinti, 7,1 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,9 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,0 faizi informasiya və rabitə, 1,2 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrində, 20,2 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilmişdir. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 9,7 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 7262,8 manata bərabər olmuşdur.

**Sənaye** müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2020-ci ildə 37,1 milyard manatlıq və ya 2019-cu illə müqayisədə 5,0 faiz az sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Bu azalma neft-qaz sektorunda məhsul istehsalının 6,9 faiz azalması hesabına baş vermiş, sənayenin qeyri neft-qaz sektorunda isə məhsul istehsalı 12,5 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 61,3 faizi mədənçıxarma sektorunda, 32,5 faizi emal sektorunda, 5,3 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,9 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Mədənçıxarma sektorunda əmtəlik neft hasilatı 8,0 faiz azalmış, əmtəlik qaz hasilatı isə 6,3 faiz artmışdır.

Emal sektorunda əczaçılıq məhsullarının istehsalı 10,7 dəfə, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 9,6 dəfə, ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı 67,4 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 47,0 faiz, kağız və karton istehsalı 36,9 faiz, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı 35,7 faiz, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 34,5 faiz, geyim istehsalı 32,7 faiz, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 20,5 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 13,5 faiz, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 11,9 faiz, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 7,4 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı 7,3 faiz, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 4,7 faiz artmış, tikinti materiallarının istehsalı 0,1 faiz, qida məhsullarının istehsalı 2,1 faiz, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 2,3 faiz, neft məhsullarının istehsalı 3,6 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 5,1 faiz, bütün məmulatlarının istehsalı 7,9 faiz, içkilərin istehsalı 13,7 faiz, mebel istehsalı 26,2 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri 41,3 faiz azalmışdır.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 2,4 faiz artmış, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 10,4 faiz azalmışdır.

İstehsal edilmiş sənaye məhsulunun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 yanvar 2021-ci il vəziyyətinə 602,4 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

**Kənd təsərrüfatında** bitkiçilik məhsullarının yığımı başa çatmışdır. 2020-ci ildə dənliyə və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 955,4 min hektar əkin sahəsindən 2935,2 min ton və ya 2019-cu illə müqayisədə 9,8 faiz az məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 30,7 sentner məhsul yığılmışdır. Bundan əlavə, 33,7 min hektar dən üçün qarğıdalı sahəsindən 321,9 min ton və ya 2019-cu ilə nisbətən 13,5 faiz çox məhsul toplanmışdır. Qarğıdalı dənini nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3257,1 min ton olmuşdur.

2020-ci ildə sahələrdən 1738,9 min ton və ya əvvəlki ilə nisbətən 1,4 faiz çox tərəvəz, 1037,6 min ton (3,3 faiz çox) kartof, 448,1 min ton (0,1 faiz çox) bostan məhsulları, 1133,1 min ton (3,0 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 208,0 min ton (3,1 faiz çox) üzüm, 931,5 ton (0,2 faiz çox) yaşıl çay yarpağı, 24,8 min ton (28,8 faiz az) dən üçün günəbaxan, 253,3 min ton (6,9 faiz çox) şəkər çuğunduru, 336,5 min ton (14,0 faiz çox) pambıq və 6,9 min ton (15,1 faiz çox) tütün yığılmışdır.

2020-ci ildə 591,1 min ton, yaxud əvvəlki ilə nisbətən 3,1 faiz çox diri çəkiddə ət, 2192,5 min ton (1,9 faiz çox) süd, 1906,2 milyon ədəd (4,3 faiz çox) yumurta, 16,1 min ton (0,2 faiz çox) yun istehsal olunmuşdur. Bundan başqa, ölkədə 446,6 ton barama istehsal olunmuşdur.

2019-cu illə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 2,0 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının istehsalı 0,8 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı isə 3,1 faiz artmışdır.

2020-ci ildə **əsas kapitala** 17028,1 milyon manat məbləğində, yaxud 2019-cu illə müqayisədə 8,3 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 0,3 faiz artmış, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 12,3 faiz azalmışdır. İstifadə olunmuş vəsaitin 11175,8 milyon manatı və ya 65,6 faizi məhsul istehsalı sahələrinə, 4485,0 milyon manatı (26,4 faizi) xidmət sahələrinə, 1367,3 milyon manatı (8,0 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 11911,1 milyon manatını və ya 69,9 faizini daxili vəsaitlər təşkil etmişdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 10954,1 milyon manatı və ya 64,3 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Koronavirus pandemiyasına qarşı tətbiq edilən xüsusi karantin rejimi ilə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində əhalinin sağlamlığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə iqtisadiyyatın bir sıra sahələrində fəaliyyətin, Azərbaycan Respublikasına və bəzi rayon, şəhərlərin ərazisinə giriş-çıxışın, ictimai nəqliyyatın, o cümlədən Bakı

Metropoliteninin işinin məhdudlaşdırılması **yük və sərnişin daşımalarının** azalmasına gətirib çıxarmışdır. Belə ki, yük daşınması dekabr ayında noyabr ayına nisbətən 14,3 faiz artsa da, əvvəlki ilin dekabr ayı ilə müqayisədə 21,6 faiz, ümumilikdə 2020-ci ildə 2019-cu illə müqayisədə 19,8 faiz azalmışdır. Sərnişin daşınması dekabr ayında noyabr ayı ilə müqayisədə 12,5 faiz, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 63,4 faiz azalaraq ümumilikdə 2019-cu illə müqayisədə 2020-ci ildə ölkə üzrə sərnişin daşınmasının 42,7 faiz azalmasına səbəb olmuşdur.

Yüklərin 59,1 faizi avtomobil, 29,7 faizi boru kəməri, 7,8 faizi dəmir yolu, 3,2 faizi dəniz, 0,2 faizi isə hava nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Sərnişinlərin 93,4 faizi avtomobil, 6,3 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

**İnformasiya və rabitə** müəssisələri tərəfindən göstərilmiş 2235,9 milyon manatlıq xidmətlərin 74,2 faizi əhali sektoruna aid olmuşdur. Əvvəlki illə müqayisədə 2020-ci ildə göstərilmiş informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi 0,6 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 80,8 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

2020-ci ildə **pərakəndə ticarət** şəbəkəsindən əhaliyə 40166,5 milyon manatlıq məhsul satılmış, xidmət subyektləri tərəfindən 6998,4 milyon manatlıq ödənişli xidmət göstərilmişdir. 2019-cu illə müqayisədə əmtəə dövriyyəsi 1,3 faiz, əhaliyə göstərilmiş **ödənişli xidmətlərdən** əldə olunan gəlir 27,9 faiz azalmış, ticarət şəbəkəsində 21684,8 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 18481,7 milyon manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları satılmışdır. Əmtəə dövriyyəsinin azalması qeyri-ərzaq malları üzrə pərakəndə ticarət dövriyyəsinin 6,1 faiz azalması hesabına baş vermiş, ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə dövriyyə isə 3,4 faiz artmışdır.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkənin **xarici ticarət** dövriyyəsi 21863,3 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət



dövriyyəsinin 12177,8 milyon dollarını və ya 55,7 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 9685,5 milyon dollarını (44,3 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə 2492,3 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. 2019-cu ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 27,2 faiz, real ifadədə 21,7 faiz, o cümlədən idxal 36,2 faiz, ixrac isə 11,5 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən faktiki qiymətlərlə 8,0 faiz, real ifadədə isə 17,9 faiz azalaraq 1638,2 milyon dollar təşkil etmişdir.

2020-ci ildə **istehlak qiymətləri indeksi** 2019-cu illə müqayisədə 102,8 faiz, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə 105,0 faiz, qeyri-ərzaq malları üzrə 101,3 faiz, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə 101,0 faiz təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında müzdlu işçilərin **orta aylıq nominal əməkhaqqı** 2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən 12,9 faiz artaraq 703,5 manat təşkil etmişdir.

2019-cu illə müqayisədə 2020-ci ildə **əhalinin gəlirləri** nominal ifadədə 1,8 faiz azalaraq 55,7 milyard manat təşkil etmişdir.

Maliyyə Nazirliyinin operativ məlumatlarına əsasən 2020-ci ildə **dövlət büdcəsinə** 24673,1 milyon manat vəsait daxil olmuş, büdcədən 26417,1 milyon manat vəsait xərclənmiş, büdcənin icrasında 1744,0 milyon manatlıq kəsir yaranmışdır.

Mərkəzi Bankın məlumatlarına görə, 2020-ci il dekabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının **kredit portfel** milli valyuta ekvivalentində 14681,3 milyon manat təşkil etmiş, onun 12174,8 milyon manatı uzunmüddətli kreditlər olmuşdur. Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği ümumi kredit portfelinin 6,3 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin banklardakı **əmanətlərinin** milli valyuta ekvivalentində məbləği 2020-ci il dekabr ayının 1-nə 7908,2 milyon manat təşkil etmişdir.

2020-ci ildə milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə **orta məzənnəsi** 1,70 manata, 1 Avroya – 1,94 manata, 100 Türk lirəsinə – 24,46 manata, 100 Rusiya rubluna – 2,36 manata bərabər olmuşdur.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında **əhalinin sayı** 56292 nəfər və ya 0,6 faiz artaraq 2020-ci il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə 10123400 nəfərə çatmışdır.

## MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Göstəricinin adı	2020-ci ildə, faktiki	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	<u>Məlumat üçün</u> 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
A	1	2	3
<b>Ümumi daxili məhsul, milyon manat</b>	<b>72 432,2</b>	<b>95,7</b>	<b>102,2</b>
o cümlədən qeyri neft-qaz ÜDM	50 792,5	97,4	103,5
<b>Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM, manat</b>	<b>7 262,8</b>	<b>95,0</b>	<b>101,4</b>
<b>Sənaye məhsulu, milyon manat</b>	<b>37 058,9</b>	<b>95,0</b>	<b>101,8</b>
o cümlədən qeyri neft-qaz sənayesi	11 681,0	112,5	114,3
<b>Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat</b>	<b>17 028,1</b>	<b>91,7</b>	<b>105,5</b>
o cümlədən qeyri neft-qaz sektoruna	11 148,4	87,7	110,7
ondan qeyri neft-qaz sənayesinə	3 001,3	87,9	133,7
<b>Kənd təsərrüfatı məhsulu, milyon manat</b>	<b>8 428,9</b>	<b>102,0</b>	<b>107,2</b>
o cümlədən: bitkiçilik	4 028,4	100,8	111,7
heyvandarlıq	4 400,5	103,1	103,5
<b>Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, milyon ton</b>	<b>188,6</b>	<b>80,2</b>	<b>102,2</b>
<b>Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, milyon sərnişin</b>	<b>1 177,6</b>	<b>57,3</b>	<b>102,7</b>
<b>İnformasiya və rabitə xidmətləri, milyon manat</b>	<b>2 235,9</b>	<b>100,6</b>	<b>115,9</b>
<b>Pərakəndə ticarət dövriyyəsi, milyon manat</b>	<b>40 166,5</b>	<b>98,7</b>	<b>103,6</b>
<b>Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər, milyon manat</b>	<b>6 998,4</b>	<b>72,1</b>	<b>103,1</b>
<b>Dövlət büdcəsinin gəlirləri, milyon manat</b>	<b>24 673,1</b>	<b>101,9</b>	<b>107,6</b>
<b>Dövlət büdcəsinin xərcləri, milyon manat</b>	<b>26 417,1</b>	<b>108,2</b>	<b>107,5</b>
<b>Dövlət büdcəsinin kəsiri, milyon manat</b>	<b>1 744,0</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
<b>Əhalinin nominal gəlirləri, milyon manat</b>	<b>55 726,1</b>	<b>98,2</b>	<b>106,9</b>
<b>Əhalinin hər nəfərinə düşən nominal gəlirlər, manat</b>	<b>5 587,6</b>	<b>97,5</b>	<b>106,0</b>

# MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

...ardı

A	1	2	3
<b>Əhalinin banklardakı əmanətləri, 2020-ci il 01 dekabr vəziyyətinə, milyon manat</b>	<b>7 908,2</b>	<b>91,1</b>	<b>107,5</b>
<b>Kredit qoyuluşları, 2020-ci il 01 dekabr vəziyyətinə, milyon manat</b>	<b>14 681,3</b>	<b>97,1</b>	<b>120,3</b>
o cümlədən vaxtı keçmiş kreditlər	922,9	65,4	83,5
<b>Orta aylıq nominal əməkhaqqı, manat</b>	<b>703,5*</b>	<b>112,9**</b>	<b>115,4***</b>
<b>İstehlak qiymətlərinin indeksi</b>	<b>x</b>	<b>102,8</b>	<b>102,6</b>
<b>Əhalinin sayı, 2020-ci il 01 dekabr vəziyyətinə, min nəfər</b>	<b>10 123,4</b>	<b>100,6</b>	<b>100,9</b>
<b>Xarici ticarət dövriyyəsi<sup>1)</sup>, mln. ABŞ \$</b>			
<b>faktiki qiymətlərlə</b>	<b>21 863,3*</b>	<b>72,8**</b>	<b>103,0***</b>
<b>müqayisəli qiymətlərlə</b>	<b>x</b>	<b>78,3**</b>	<b>97,6***</b>
o cümlədən: ixrac			
faktiki qiymətlərlə	12 177,8*	69,0**	93,5***
müqayisəli qiymətlərlə	x	88,5**	99,4***
ondan <b>qeyri-neft ixracı</b>			
faktiki qiymətlərlə	1 638,2*	92,0**	114,3***
müqayisəli qiymətlərlə	x	82,1**	108,4***
<b>idxal</b>			
faktiki qiymətlərlə	9 685,5*	78,2**	120,3***
müqayisəli qiymətlərlə	x	63,8**	94,4***

**Qeyd:**

\* 2020-ci ilin yanvar-noyabr ayları.

\*\* 2020-ci ilin yanvar-noyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən.

\*\*\* 2019-cu ilin yanvar-noyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən.

<sup>1)</sup> Hesabat dövründə gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyərinə dair məlumatlar nəzərə alınmaqla.

## **Ümumi Daxili Məhsul**

İlkin məlumatlara əsasən 2020-ci ildə ölkədə 72432,2 milyon manatlıq və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4,3 faiz az ümumi daxili məhsul istehsal olunmuşdur.

İqtisadiyyatın qeyri neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 2,6 faiz, neft-qaz sektorunda isə 7,0 faiz azalmışdır.

ÜDM istehsalının 33,7 faizi sənaye, 11,5 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7,7 faizi tikinti, 7,1 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,9 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,0 faizi informasiya və rabitə, 1,2 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrinin, 20,2 faizi digər sahələrin payına düşmüş, məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 9,7 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 7262,8 manata bərabər olmuşdur.

**Ümumi daxili məhsul istehsalı**

milyon manat

	<b>2020</b>	<b>2019*</b>	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Ümumi Daxili Məhsul</b>	<b>72432,2</b>	<b>81681,0</b>	<b>95,7</b>
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	5016,3	4669,6	101,9
Sənaye	24400,5	33845,0	95,0
o cümlədən:			
mədənçıxarma sənayesi	19310,3	28818,2	92,6
emal sənayesi	4177,7	4094,4	110,4
elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	770,7	785,8	102,4
su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	141,8	146,6	89,6
Tikinti	5577,7	5922,3	91,3
Ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri	8346,1	8141,7	98,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	5143,9	4939,8	104,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	821,1	1976,7	41,1
İnformasiya və rabitə	1480,3	1454,4	100,6
Digər sahələr	14653,8	13613,3	99,1
<b>Məhsula və idxala xalis vergilər</b>	<b>6992,5</b>	<b>7118,2</b>	<b>97,1</b>

\*) ilkin məlumat

Cədvəl 3

**Neft-qaz və qeyri neft-qaz sektorlarında ümumi daxili məhsul istehsalı**

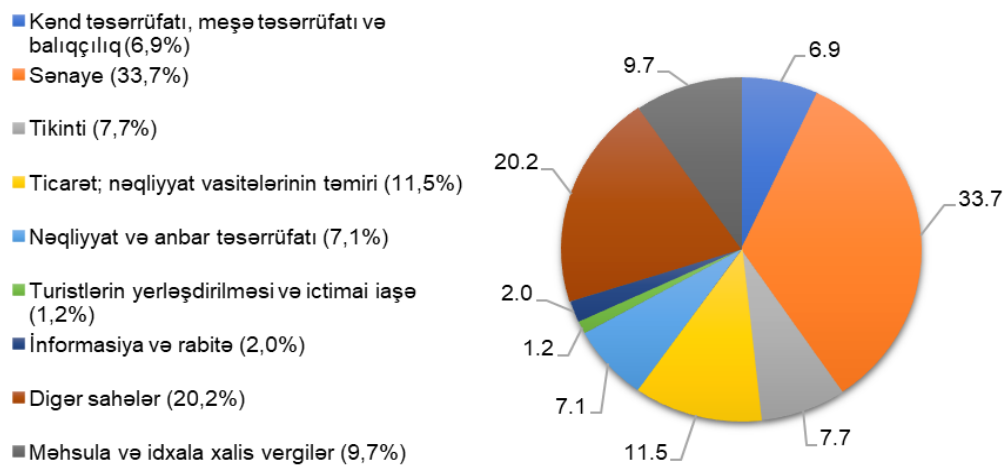
milyon manat

	2020	2019*	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Ümumi Daxili Məhsul</b>	<b>72432,2</b>	<b>81681,0</b>	<b>95,7</b>
o cümlədən:			
neft-qaz sektoru	21639,7	31289,2	93,0
qeyri neft-qaz sektoru	50792,5	50391,8	97,4

\*) ilkin məlumat

Qrafik 1

**2020-ci ildə istehsal olunmuş ümumi daxili məhsulun strukturu**



**Sənaye**

2020-ci ildə sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 5,0 faiz azalaraq 37,1 milyard manat təşkil etmişdir. Bu azalma neft-qaz sektorunda məhsul istehsalının 6,9 faiz azalması hesabına baş vermiş, sənayenin qeyri neft-qaz sektorunda isə məhsul istehsalı 12,5 faiz artmışdır. Sənaye məhsulunun 61,3 faizi mədənçıxarma, 32,5 faizi emal, 5,3 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,9 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuşdur.

Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 78,3 faiz olmuşdur. Ümumi istehsalın 86,1 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, 13,9 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

Cədvəl 4

**Sənaye istehsalı indeksləri,  
sabit qiymətlərlə, faizlə**

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
<b>2019-cu il</b>		
Yanvar	104,4	103,4
Fevral	92,1	104,6
Mart	103,1	104,4
Aprel	90,7	102,2
May	118,1	102,2
İyun	99,2	101,8
İyul	99,3	102,2
Avqust	95,8	102,0
Sentyabr	92,0	101,7
Oktyabr	97,0	101,4
Noyabr	109,5	101,4
Dekabr	111,3	101,8
<b>2020-ci il</b>		
Yanvar	98,3	102,1
Fevral	91,0	100,9
Mart	103,0	100,8
Aprel	92,7	103,0



## REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
May	110,0	100,4
İyun	92,7	98,5
İyul	100,2	97,3
Avqust	99,7	96,9
Sentyabr	81,0	95,5
Oktyabr	111,0	95,5
Noyabr	107,0	95,3
Dekabr	110,0	95,0

2020-ci ildə 2019-cu illə müqayisədə aralıq istehlak məhsullarının istehsalı 40,7 faiz artmış, uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı 25,0 faiz, istehsal vasitələrinin istehsalı 15,5 faiz, enerji məhsullarının istehsalı isə 6,1 faiz, qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı 3,1 faiz azalmışdır.

Cədvəl 5

	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Sənaye – cəmi</b>	<b>92,1</b>	<b>95,0</b>
Aralıq istehlak məhsullarının istehsalı	113,0	140,7
Uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı	85,8	75,0
Qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı	98,6	96,9
İstehsal vasitələrinin istehsalı	81,8	84,5
Enerji məhsullarının istehsalı	92,5	93,9

İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 yanvar 2021-ci il vəziyyətinə 602,4 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Ehtiyatların 0,6 faizi Naxçıvan Muxtar Respublikasının, 57,1 faizi Bakı, 7,3 faizi Sumqayıt, 6,1 faizi Gəncə, 6,0 faizi

Şirvan şəhərlərinin, qalan hissəsi isə digər şəhər və rayonların sənaye müəssisələrinin anbarlarında qalmışdır. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınmış və satış üçün nəzərdə tutulmuş 106,0 milyon manat məbləğində digər məhsullar da mövcud olmuşdur.

### **Mədənçıxarma sənayesi**

Mədənçıxarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 22,7 milyard manat olmaqla, əvvəlki ilə nisbətən 7,0 faiz azalmışdır.

Sahənin əsas məhsulu olan əmtəlik xam neft hasilatı 34,5 milyon ton, əmtəlik təbii qaz hasilatı isə 26,1 milyard kub metr təşkil etmişdir. Əmtəlik neft hasilatı 8,0 faiz azalmış, əmtəlik qaz hasilatı isə 6,3 faiz artmışdır.

Cədvəl 6

### **Mədənçıxarma sənayesində istehsal olunmuş əsas məhsul növləri**

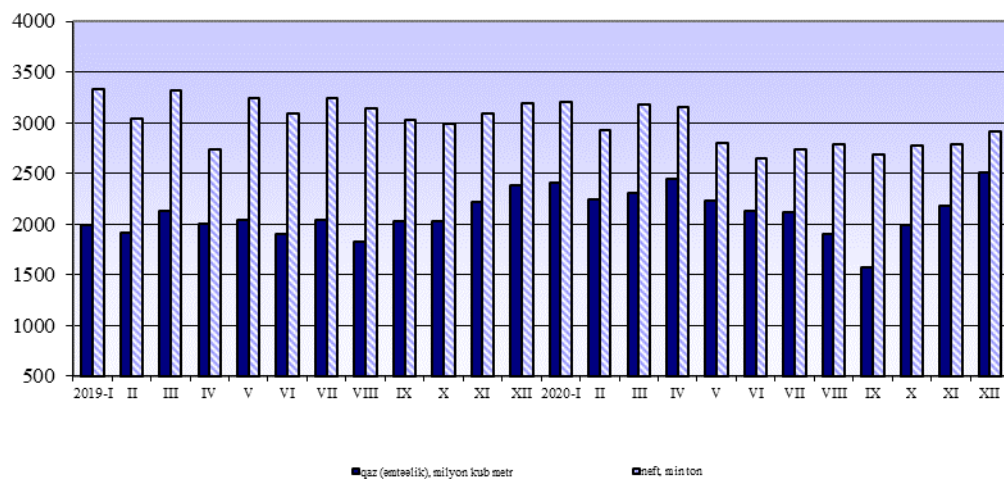
Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Xam neft və təbii qaz hasilatı</b>			
Xam neft (qaz kondensatı daxil olmaqla), min ton	34585,4	92,2	439,5
ondan əmtəlik	34467,1	92,0	439,5
Təbii qaz, milyon kub metr	36713,3	103,1	-
ondan əmtəlik	26065,1	106,3	-
<b>Metal filizlərinin hasilatı</b>			
Mis filizləri və konsentratları, ton	2641,6	119,4	242,6
Qiymətli metal filizləri və konsentratları, kq	7881,3	104,6	179,8
o cümlədən :			
qızıl	3571,5	96,2	115,2
gümüş	4309,8	112,8	64,6
<b>Mədənçıxarma sənayesinin digər məhsulları</b>			
Tikinti qumu, min ton	1060,1	103,8	5,2

## REAL SEKTOR

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	...ardı
			01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
İnşaat üçün əhəng daşı, min ton	390,3	108,9	-
Çınqıl, qırmadaş, xırda çay daşı, min ton	1606,6	147,0	16,1
Duz, min ton	76,4	99,1	0,1
Bentonit, min ton	155,1	69,7	152,1
ondan əmtəəlik	146,2	71,8	152,1
Gips və anhidrit, min ton	352,5	112,2	69,3

Qrafik 2

### Neft və qaz hasilatının aylar üzrə dinamikası



**Emal sənayesi**

Emal sənayesində 2020-ci ildə 12038,3 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

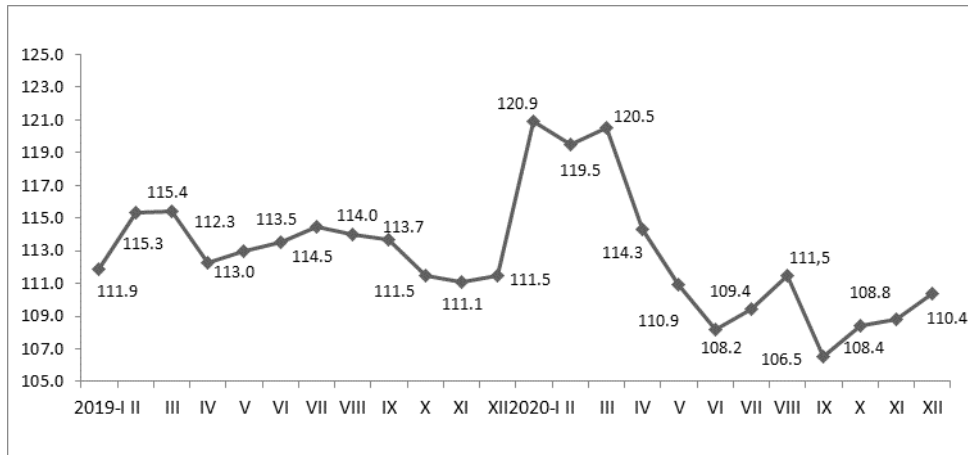
Cədvəl 7

**Emal sənayesində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Emal sənayesi-cəmi	ondan qeyri-neft emal sənayesi
<b>2019-cu il</b>		
Yanvar	111,9	120,3
Yanvar-fevral	115,3	122,6
Yanvar-mart	115,4	122,2
Yanvar-aprel	112,3	119,9
Yanvar-may	113,0	120,5
Yanvar-iyun	113,5	120,7
Yanvar-iyul	114,5	120,8
Yanvar-avqust	114,0	120,0
Yanvar-sentyabr	113,7	120,7
Yanvar-oktyabr	111,5	119,3
Yanvar-noyabr	111,1	118,2
Yanvar-dekabr	111,5	118,6
<b>2020-ci il</b>		
Yanvar	120,9	120,7
Yanvar-fevral	119,5	124,1
Yanvar-mart	120,5	126,5
Yanvar-aprel	114,3	119,3
Yanvar-may	110,9	115,8
Yanvar-iyun	108,2	112,2
Yanvar-iyul	109,4	114,9
Yanvar-avqust	111,5	116,6
Yanvar-sentyabr	106,5	113,0
Yanvar-oktyabr	108,4	114,2
Yanvar-noyabr	108,8	114,6
Yanvar-dekabr	110,4	118,0

Qrafik 3

**Emal sənayesi üzrə istehsal indeksinin dinamikası**  
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)



Cədvəl 8

**Emal sənayesinin fəaliyyət növləri üzrə məhsul buraxılışı**

Fəaliyyət növlərinin adı	2020-ci ildə istehsal edilmişdir, milyon manat	2019-cu ilə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
<b>Emal sənayesi –cəmi</b>	12038,3	110,4
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	3741,3	97,9
içki istehsalı	420,3	86,3
tütün məmulatlarının istehsalı	436,7	92,1
toxuculuq sənayesi	281,8	107,4
geyim istehsalı	109,3	132,7
dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı	26,0	104,7
mebeldən başqa ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	66,9	167,4
kağız və karton istehsalı	104,3	136,9
poliqrafiya məhsullarının istehsalı	95,7	97,7
neft məhsullarının istehsalı	3100,7	96,4
kimya sənayesi	752,1	120,5
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	6,0	10,7 d.

## REAL SEKTOR

Fəaliyyət növlərinin adı	2020-ci ildə istehsal edilmişdir, milyon manat	...ardı
		2019-cu ilə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı	359,8	113,5
tikinti materiallarının istehsalı	718,9	99,9
metallurgiya sənayesi	432,5	111,9
hazır metal məmulatlarının istehsalı	274,5	107,3
kompyuter, elektron və optik məhsulların istehsalı	74,9	134,5
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	159,8	9,6 d.
maşın və avadanlıqların istehsalı	276,9	94,9
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	69,1	135,7
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	6,2	147,0
mebellərin istehsalı	148,5	73,8
zərgərlik məmulatları, musiqi alətləri, idman mallarının və tibb avadanlıqlarının istehsalı	75,7	120,7
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	300,4	58,7

Əvvəlki illə müqayisədə bütün məmulatlarının istehsalında 7,9 faiz, içki istehsalında 13,7 faiz, qida məhsullarının istehsalında isə 2,1 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

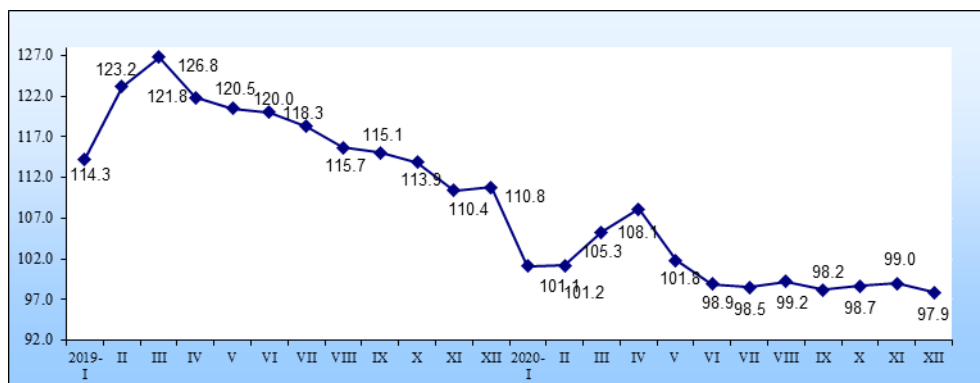
Bu sahələrin əsas məhsullarından kolbasa məmulatları 36,5 faiz, marqarin istehsalı 5,6 faiz, kərə yağı istehsalı 1,2 faiz, duru bitki yağları 0,5 faiz artmış, cəm və marmelad istehsalı 13,6 faiz, qənd və şəkər tozunun istehsalı isə 9,0 faiz azalmışdır.

**Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının  
istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Qida məhsullarının istehsalı	İçki istehsalı	Tütün məmulat- larının istehsalı
<b>2019-cu il</b>			
Yanvar	114,3	148,9	66,5
Yanvar-fevral	123,2	163,4	67,9
Yanvar-mart	126,8	178,8	107,2
Yanvar-aprel	121,8	157,1	121,1
Yanvar-may	120,5	159,8	114,9
Yanvar-iyun	120,0	165,2	114,2
Yanvar-iyul	118,3	152,2	125,1
Yanvar-avqust	115,7	144,9	132,2
Yanvar-sentyabr	115,1	140,4	178,5
Yanvar-oktyabr	113,9	139,5	167,6
Yanvar-noyabr	110,4	140,0	155,7
Yanvar-dekabr	110,8	141,4	180,7
<b>2020-ci il</b>			
Yanvar	101,1	140,8	101,6
Yanvar-fevral	101,2	2,1 d.	116,3
Yanvar-mart	105,3	2,1 d.	128,0
Yanvar-aprel	108,1	108,3	118,9
Yanvar-may	101,8	102,9	126,1
Yanvar-iyun	98,9	96,2	116,3
Yanvar-iyul	98,5	93,0	127,6
Yanvar-avqust	99,2	91,0	138,7
Yanvar-sentyabr	98,2	90,2	113,5
Yanvar-oktyabr	98,7	91,0	118,3
Yanvar-noyabr	99,0	89,7	127,1
Yanvar-dekabr	97,9	86,3	92,1

Qrafik 4

**Qida məhsullarının istehsalının dinamikası**  
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)



Cədvəl 10

**Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının istehsalı**  
**sahələrində əsas məhsul növlərinin istehsalı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Qida məhsulları</b>			
Kolbasa məmulatları, ton	24201,6	136,5	13,9
Qaymaq və xama, ton	7203,9	94,5	-
Pendir və kəsmik, ton	52558,2	102,4	363,0
Kərə yağı, ton	24364,5	101,2	84,7
Cem və marmeladlar, ton	74956,7	86,4	3925,2
Duru bitki yağları, ton	53273,0	100,5	964,9
Margarin, ton	49894,2	105,6	1089,8
İnsanın qidalanması üçün yararlı olan duz, min ton	74,3	99,5	1,1
Qənd və şəkər tozu, min ton	246,5	91,0	14,8
Çörək, min ton	1414,0	112,5	-
<b>İçki məhsulları</b>			
Araq, min dkl	2032,0	91,2	231,2
Brendi (konyak), min dkl	26,8	107,6	17,1
Üzüm şərabı, min dkl	332,3	47,3	1010,0
Pivə, min dkl	5476,3	107,7	369,2
Alkoqolsuz içkilər, min dkl	26112,9	97,3	684,6



## REAL SEKTOR

...ardı			
Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Tütün məmulatları</b>			
Fermentləşdirilmiş tütün, ton	4383,7	94,9	1324,5
Papiros və siqaretlər, milyon ədəd	8685,4	91,1	14,8

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində** 417,1 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki illə müqayisədə geyim istehsalında 32,7 faiz, toxuculuq sənayesində isə 7,4 faiz, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalında 4,7 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Cədvəl 11

### **Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
<b>2019-cu il</b>			
Yanvar	156,9	67,7	101,5
Yanvar-fevral	149,6	72,9	60,2
Yanvar-mart	161,4	71,1	64,0
Yanvar-aprel	148,1	110,2	70,5
Yanvar-may	147,4	99,9	72,3
Yanvar-iyun	151,2	103,3	102,0
Yanvar-iyul	140,9	105,6	88,6
Yanvar-avqust	135,8	108,1	83,6
Yanvar-sentyabr	139,2	110,6	74,8
Yanvar-oktyabr	137,0	112,0	73,8
Yanvar-noyabr	136,2	111,5	98,7
Yanvar-dekabr	133,2	122,6	97,1

## REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
<b>2020-ci il</b>			
Yanvar	98,6	170,1	40,3
Yanvar-fevral	125,0	179,6	59,7
Yanvar-mart	110,5	110,0	39,3
Yanvar-aprel	101,2	103,6	45,9
Yanvar-may	101,6	113,0	62,8
Yanvar-iyun	99,5	106,8	63,1
Yanvar-iyul	100,4	115,8	86,8
Yanvar-avqust	104,7	132,0	93,7
Yanvar-sentyabr	105,1	129,2	94,7
Yanvar-oktyabr	106,1	133,7	107,9
Yanvar-noyabr	109,6	141,5	120,0
Yanvar-dekabr	107,4	132,7	104,7

Cədvəl 12

### Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021- ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Toxuculuq məhsulları</b>			
Pambıq lifi, ton	78460,9	92,3	16029,7
Hazır pambıq parçalar, min kv.m	29965,5	142,0	2032,4
Pambıq iplik, ton	46741,5	134,4	1116,4
ondan əmtəəlik	45823,2	131,7	1116,4
Pambıq yataq ağları, min ədəd	268,1	43,9	34,9
Xalça və xalça məmulatları, kv.m	1331,0	43,9	3344,1
<b>Geyim istehsalı</b>			
Üst geyim, min ədəd	435,9	105,8	1,4
Alt geyim, min ədəd	438,1	79,3	30,5
Digər trikotaj məmulatları, min ədəd	68,1	173,7	-

## REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Corab məmulatları, min cüt	2993,2	92,1	52,8
Kişi və ya oğlanlar üçün pambıqdan və ya kimyəvi liflərdən hazırlanan istehsalat və peşə komplektləri, min ədəd	1371,7	2,4 d.	1,9
Kişi və ya oğlanlar üçün pambıqdan və ya kimyəvi liflərdən hazırlanan istehsalat pencəkləri və bleyzerləri, ədəd	-	-	4370
Qadın və ya qızlar üçün kostyum və komplektlər, ədəd	9691	3,6 d.	-
<b>Dəri və dəridən məmulatlar, ayaqqabılar</b>			
Dəri, min kv,m	65,2	121,9	140,0
Aşılarmış xəz dərilər, min kv,m	1,2	2,4	0,5
Ayaqqabı, min cüt	473,5	2,5 d.	82,9

**Neft məhsullarının istehsalı** sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 3100,7 milyon manat olmaqla, əvvəlki illə müqayisədə 3,6 faiz azalmışdır. Neft məhsullarından neft bitumunun istehsalı 44,2 faiz, avtomobil benzininin istehsalı 0,5 faiz artmış, dizel yanacağının istehsalı 0,6 faiz, neft koksunun istehsalı 17,4 faiz, ağ neftin istehsalı 24,7 faiz, sürtkü yağlarının istehsalı 28,7 faiz, neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzinin istehsalı 39,3 faiz, yanacaq mazutunun istehsalı 51,4 faiz azalmışdır.

**Neft məhsullarının istehsalı sahəsində  
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Avtomobil benzini, min ton	1166,7	100,5	85,2
Neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzin, min ton	161,9	60,7	-
Ağ neft, min ton	502,2	75,3	51,2
Dizel yanacağı, min ton	2068,6	99,4	98,1
Yanacaq mazutu, min ton	61,5	48,6	14,7
Sürtkü yağları, min ton	25,4	71,3	6,7
Neft bitumu, min ton	375,0	144,2	19,7
Neft koksu, min ton	197,0	82,6	37,3

**Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı** sahələrində 1117,9 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki illə müqayisədə məhsul buraxılışı əczaçılıq məhsullarının istehsalında 10,7 dəfə, kimya sənayesində 20,5 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalında isə 13,5 faiz, artmışdır.

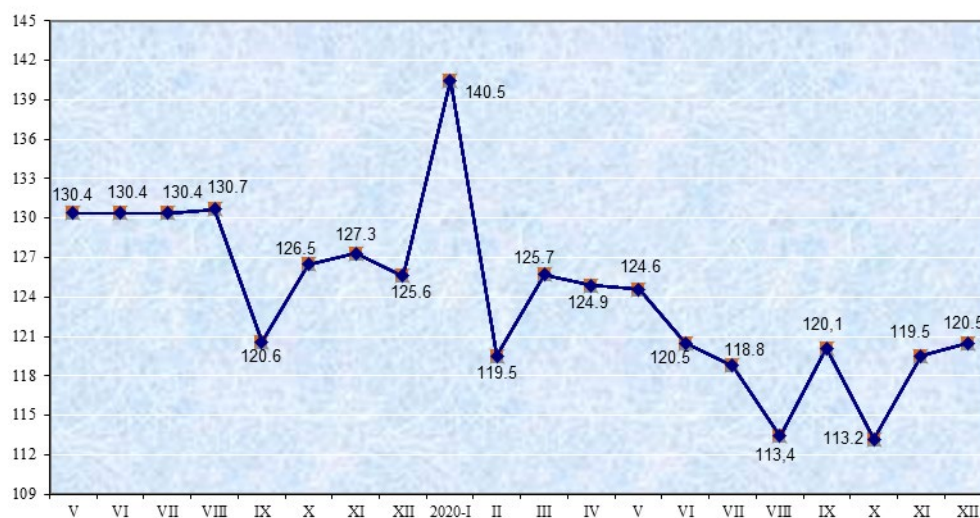
Əsas kimya məhsullarından polietilen istehsalı 38,5 faiz, metanol istehsalı 24,4 faiz, propilen istehsalı 17,3 faiz artmışdır. Resin və plastik kütlə məmulatlarından məsaməli polistirol lövhələr və zolaqların istehsalı 81,9 faiz, plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fitinqlərin istehsalı 76,3 faiz artmışdır.

**Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik  
kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində  
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki iln müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Kimya sənayesi	Əczaçılıq məhsullarının istehsalı	Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı
<b>2019-cu il</b>			
Yanvar	135,4	75,6	163,3
Yanvar-fevral	133,2	126,8	164,0
Yanvar-mart	132,6	144,0	159,3
Yanvar-aprel	131,2	154,2	128,7
Yanvar-may	130,4	116,8	132,8
Yanvar-iyun	130,4	105,7	130,8
Yanvar-iyul	130,4	101,3	127,2
Yanvar-avqust	130,7	90,2	124,4
Yanvar-sentyabr	120,6	112,6	126,1
Yanvar-oktyabr	126,5	120,8	122,7
Yanvar-noyabr	127,3	124,7	117,1
Yanvar-dekabr	125,6	120,6	122,0
<b>2020-ci il</b>			
Yanvar	140,5	160,0	103,5
Yanvar-fevral	119,5	104,2	103,6
Yanvar-mart	125,7	136,7	125,0
Yanvar-aprel	124,9	160,7	120,0
Yanvar-may	124,6	3,1 d.	113,6
Yanvar-iyun	120,5	4,6 d.	104,1
Yanvar-iyul	118,8	7,8 d.	119,0
Yanvar-avqust	113,4	9,5 d.	123,3
Yanvar-sentyabr	120,1	8,2 d.	116,4
Yanvar-oktyabr	113,2	8,8 d.	119,1
Yanvar-noyabr	119,5	9,4 d.	121,7
Yanvar-dekabr	120,5	10,7 d.	113,5

Qrafik 5

**Kimya sənayesi məhsullarının istehsalının dinamikası**  
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)



Cədvəl 15

**Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Kimya sənayesi məhsulları</b>			
Azot, min kub m	22338,1	98,5	111,0
ondan əmtəəlik	430,8	55,9	111,0
Yod, ton	182,8	96,1	26,9
Oksigen, min kub m	4306,3	115,7	3,5
ondan əmtəəlik	4260,5	116,4	3,5
Propilen, min ton	103,3	117,3	3,1
ondan əmtəəlik	97,5	111,3	3,1
Polietilen, min ton	132,3	138,5	6,0
Etilen, min ton	102,1	87,1	-
Metanol (metil spirti), min ton	476,6	124,4	4,2
Lak-boya məmulatları, ton	14028,8	55,6	648,5

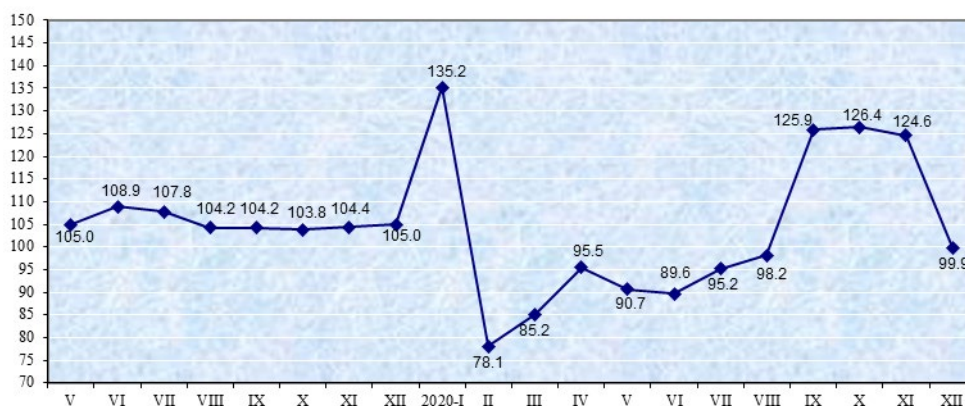
## REAL SEKTOR

...ardı			
Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sair üzvi kompozisiya həllediciləri və durulaşdırıcıları, ton	33153,8	116,0	3,9
<b>Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı</b>			
Bərk polietilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	10450,4	93,2	3692,7
Bərk polipropilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	3798,3	106,6	110,5
Məsaməli polistirol lövhələr və zolaqlar, ton	3112,9	181,9	74,7
Butullar, butulkalar və tutumu 2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatlar, min ədəd	23653,5	177,3	3970,2
Plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fitinqlər, ton	1442,5	176,3	69,3
<b>Əczaçılıq məhsullarının istehsalı</b>			
Tərkibində digər antibiotiklər olan, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan dərmanlar, min manat	14,5	36,5	14,4
Tərkibində qarışıq və ya xalis məhsullar olan, digər qruplara daxil edilməyən, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan sair dərmanlar, min manat	740,1	125,0	342,9

**Tikinti materiallarının istehsalı** sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 718,9 milyon manat olmaqla, əvvəlki illə müqayisədə 0,1 faiz azalmışdır. Tikinti gipsinin istehsalı 64,6 faiz, tikinti kərpicinin istehsalı 10,5 faiz, hörmə üçün hazır beton qarışığının istehsalı 6,5 faiz artmış, betondan yığma tikinti konstruksiyalarının istehsalı isə 5,3 faiz, sementin istehsalı 7,5 faiz, tikinti əhənginin istehsalı 23,1 faiz, emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatların istehsalı 35,7 faiz, sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpiclərinin istehsalı 38,7 faiz, asfaltın istehsalı isə 57,8 faiz azalmışdır.

Qrafik 6

**Tikinti materiallarının istehsalının dinamikası**  
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)



Cədvəl 16

**Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində  
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sement, min ton	3226,0	92,5	99,0
Tikinti gipsi, min ton	24,2	164,6	2,0
ondan əmtəəlik	24,0	165,5	2,0
Tikinti əhəngi, min ton	34,3	76,9	3,4
Sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpicləri, min ton	50,9	61,3	29,7
Betondan yığma tikinti konstruksiyaları, min kub metr	48,3	94,7	4,9
Asfalt, min ton	177,7	42,2	-
Tikinti kərpic, min kub metr	499,3	110,5	15,1
Hörmə üçün hazır beton qarışığı, min ton	2024,6	106,5	-
Emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatlar, ton	25685,5	64,3	-



**Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı** sahələrində 2020-ci ildə 707,0 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, metallurgiya sənayesində 11,9 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində isə 7,3 faiz artım müşahidə olunmuşdur. 2020-ci ildə sahə üzrə 37000,9 ton qara metallardan sair konstruksiyalar istehsal edilmişdir.

Cədvəl 17

**Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Metallurgiya sənayesi	Hazır metal məmulatlarının istehsalı
<b>2019-cu il</b>		
Yanvar	83,9	74,6
Yanvar-fevral	91,1	87,6
Yanvar-mart	86,1	77,4
Yanvar-aprel	83,3	104,8
Yanvar-may	81,6	121,1
Yanvar-iyun	81,8	147,1
Yanvar-iyul	82,4	159,2
Yanvar-avqust	83,9	180,1
Yanvar-sentyabr	85,4	178,1
Yanvar-oktyabr	87,4	183,5
Yanvar-noyabr	88,3	182,4
Yanvar-dekabr	90,5	180,0
<b>2020-ci il</b>		
Yanvar	138,8	163,9
Yanvar-fevral	139,6	156,5
Yanvar-mart	2,1 d.	102,7
Yanvar-aprel	2,3 d.	104,4
Yanvar-may	2,2 d.	107,4
Yanvar-iyun	2,2 d.	86,9
Yanvar-iyul	2,1 d.	99,5
Yanvar-avqust	2,3 d.	96,2
Yanvar-sentyabr	174,9	97,9
Yanvar-oktyabr	178,6	101,2
Yanvar-noyabr	186,6	104,2
Yanvar-dekabr	111,9	107,3

**Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Metallurgiya sənayesi məhsulları</b>			
Polad tökmə, min ton	249,3	76,5	4,2
Armatür, min ton	223,0	74,2	7,6
Polad borular, min ton	30,4	61,3	-
Emal edilməmiş alüminium ərintiləri, ilkin şəkildə, min ton	30,2	92,4	2,7
Alüminium çubuqlar, millər və profillər, ton	2407,4	179,8	35,9
<b>Hazır metal məmulatlarının istehsalı</b>			
Qara metallardan yığma tikinti konstruksiyaları, min manat	24654,3	66,7	-
Qara metallardan sair konstruksiyalar, ton	37000,9	138,9	3135,3
Misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kəbellər, ton	5250,0	108,0	-

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı** sahələrində 234,7 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, əvvəlki illə müqayisədə elektrik avadanlıqların istehsalı 9,6 dəfə, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 34,5 faiz artmışdır. İl ərzində əvvəlki illə müqayisədə avtomatik tənzimləmə və idarəetmə üçün cihaz və aparatların istehsalı 2,1 dəfə, 1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqillərinin istehsalı isə 2,0 dəfə artmışdır.

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik  
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	Elektrik avadanlıqlarının istehsalı
<b><u>2019-cu il</u></b>		
Yanvar	137,1	125,9
Yanvar-fevral	137,8	76,0
Yanvar-mart	105,0	85,0
Yanvar-aprel	85,8	102,6
Yanvar-may	91,2	92,1
Yanvar-iyun	110,0	92,0
Yanvar-iyul	155,4	92,5
Yanvar-avqust	178,0	88,9
Yanvar-sentyabr	177,2	91,5
Yanvar-oktyabr	137,1	106,8
Yanvar-noyabr	137,7	101,3
Yanvar-dekabr	151,8	101,1
<b><u>2020-ci il</u></b>		
Yanvar	2,2 d.	66,7
Yanvar-fevral	5,7 d.	127,1
Yanvar-mart	3,9 d.	118,3
Yanvar-aprel	2,6 d.	120,6
Yanvar-may	194,6	126,5
Yanvar-iyun	166,6	103,8
Yanvar-iyul	142,8	105,1
Yanvar-avqust	136,8	103,4
Yanvar-sentyabr	139,7	90,4
Yanvar-oktyabr	150,1	97,6
Yanvar-noyabr	151,2	117,2
Yanvar-dekabr	134,5	9,6 d.

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik  
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində əsas  
məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Mayelərin məsrəfi və ya səviyyəsinin ölçülməsi, yoxlanması üçün cihazlar, ədəd	133310	69,9	50
Avtomatik tənzimləmə və idarəetmə üçün cihaz və aparatlar, ədəd	25586	2,1 d.	90
Qəbuledici qurğuları olmayan radio və televiziya verilişləri aparatları, ədəd	34900	2,4 d.	1017
1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqilləri, ton	4140,4	2,0 d.	3389,4
1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqilləri, ton	1509,6	151,2	4199,0
Məişət soyuducuları, ədəd	639	44,3	105

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində** 352,2 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki illə müqayisədə sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı isə 47,0 faiz, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı 35,7 faiz artmış, maşın və avadanlıqların istehsalı isə 5,1 faiz azalmışdır. 2020-ci ildə 1949 ədəd və ya ötən illə müqayisədə 411 ədəd az minik avtomobili istehsal olunmuşdur.

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,  
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində  
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Maşın və avadanlıqların istehsalı	Avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	Sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı
<b>2019-cu il</b>			
Yanvar	2,1 d.	2,9 d.	111,9
Yanvar-fevral	180,8	3,0 d.	95,5
Yanvar-mart	113,2	185,6	102,6
Yanvar-aprel	112,1	176,7	95,8
Yanvar-may	115,8	163,9	98,2
Yanvar-iyun	110,0	183,6	101,8
Yanvar-iyul	113,6	71,7	92,5
Yanvar-avqust	104,6	65,5	85,7
Yanvar-sentyabr	101,8	67,8	88,1
Yanvar-oktyabr	104,5	69,3	89,2
Yanvar-noyabr	105,2	75,7	90,0
Yanvar-dekabr	101,0	82,3	82,6
<b>2020-ci il</b>			
Yanvar	56,0	172,8	189,8
Yanvar-fevral	80,9	7,0 d.	2,5 d.
Yanvar-mart	84,0	7,3 d.	166,7
Yanvar-aprel	76,2	4,7 d.	135,1
Yanvar-may	91,8	2,3 d.	137,6
Yanvar-iyun	116,2	196,1	157,2
Yanvar-iyul	164,9	192,5	157,7
Yanvar-avqust	150,4	196,4	163,0
Yanvar-sentyabr	128,9	172,2	159,4
Yanvar-oktyabr	141,4	164,1	150,3
Yanvar-noyabr	108,0	141,2	147,5
Yanvar-dekabr	94,9	135,7	147,0

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,  
avtomobillərin istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin  
buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Fəvvarə armaturu, ton	42,4	23,1	5,8
Ştanqlı quyu nasosları, ədəd	4297	57,5	1215
Mancanaq dəzgahları, ədəd	170	35,0	56
Maye üçün nasoslar, maye qaldırıcıları, ədəd	35	6,4	-
Odsöndürənlər, ədəd	4360	27,9	-
Traktorlar, ədəd	300	33,1	99
Minik avtomobilləri, ədəd	1949	82,6	199

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı  
bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların  
təmizlənməsi və emalı sektorları**

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda dövr ərzində 1974,4 milyon manat dəyərində məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmiş, əvvəlki illə 2,4 faizlik artım müşahidə olunmuşdur.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal edilmiş məhsulların həcmi 10,4 faiz azalaraq 318,6 milyon manat təşkil etmişdir.

Cədvəl 23

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı bölüşdürülməsi  
və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və  
emalı sektorlarında məhsul buraxılışı**

Fəaliyyət növlərinin adı	2020-ci ildə istehsal edilmişdir, milyon manat	2019-cu ilə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	1974,4	102,4
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	318,6	89,6

Cədvəl 24

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və  
təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı  
sektorlarında istehsal olunmuş əsas məhsul növləri**

Məhsul növləri	2020-ci ildə istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə	01.01.2021-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
<b>Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı</b>			
Elektrik enerjisi, milyon kVt- saat	24031,5	92,2	-
ondan əmtəlik	23213,7	98,3	-
su elektrik stansiyalarının istehsalı	1039,4	67,7	-
istilik elektrik stansiyalarının istehsalı	22034,2 <sup>*)</sup>	100,4	-
küləklə işləyən elektrik stansiyaların istehsalı	94,3	90,2	-
günəş enerjisi ilə işləyən elektrik stansiyaların istehsalı	45,8	107,8	-
<b>Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı</b>			
Suyun təmizlənməsi və bölüşdürülməsi, milyon kub metr	252,9	83,7	-

<sup>\*)</sup> yanvar-noyabr aylarının məlumatlarında aparılmış dəqiqləşmə (19928,5) nəzərə alınmaqla

## **Tikinti**

### **Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

2020-ci ildə ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 17028,1 milyon manat və ya əvvəlki illə müqayisədə 8,3 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 0,3 faiz artmış, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 12,3 faiz azalmışdır. Ümumi sərmayənin 11175,8 milyon manatı və ya 65,6 faizi məhsul istehsalı sahələrinin, 4485,0 milyon manatı (26,4 faizi) xidmət sahələrinin, 1367,3 milyon manatı (8,0 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinin payına düşmüşdür.

Ümumi sərmayənin 41,6 faizi dövlət, 58,4 faizi qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarları tərəfindən qoyulmuşdur. Sərmayə qoyuluşunun 64,3 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmişdir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin dəyəri ümumi sərmayənin 69,9 faizini təşkil etmişdir.

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitdə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 8576,1 milyon manat, büdcə vəsaitləri 4698,7 milyon manat, bank kreditləri 1054,9 milyon manat, əhalinin şəxsi vəsaitləri 967,3 milyon manat, sair vəsaitlər 1475,4 milyon manat, büdcədən kənar dövlət fondlarının vəsaitləri 255,7 milyon manat təşkil etmişdir.

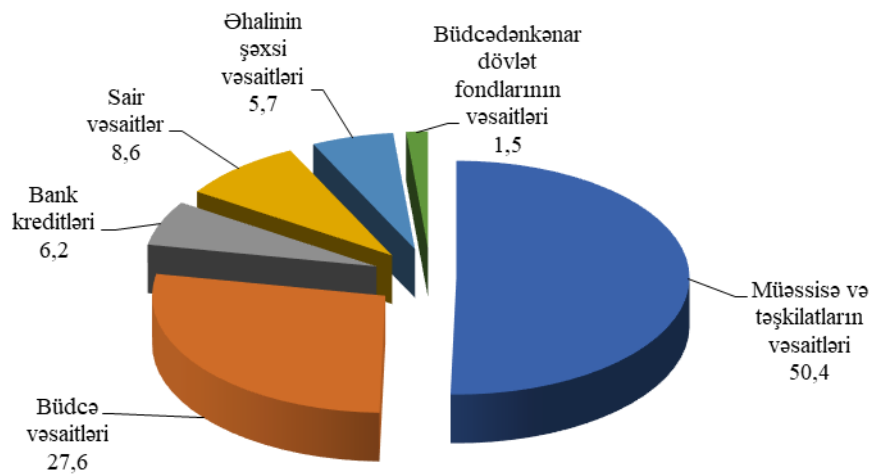


**Maliyyə mənbələri üzrə  
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

	2020-ci ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>17028,1</b>	<b>91,7</b>	<b>100,0</b>
o cümlədən:			
Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri	8576,1	94,1	50,4
Bank kreditləri	1054,9	45,9	6,2
Büdcə vəsaitləri	4698,7	87,8	27,6
Büdcədən kənar dövlət fondlarının vəsaitləri	255,7	116,8	1,5
Əhalinin şəxsi vəsaiti	967,3	78,0	5,7
Sair vəsaitlər	1475,4	4,1 d.	8,6

Qrafik 7

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyə  
mənbələri üzrə strukturu, faizlə**



2020-ci ildə əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 52,2 faizi sənaye, 18,9 faizi tikinti, 12,0 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 5,1 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 2,7 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 2,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 1,7 faizi təhsil, 1,4 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 1,1 faizi informasiya və rabitə, 0,7 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 0,6 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 0,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 0,3 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 0,2 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət və 0,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi sahələrinə sərf edilmişdir.

Cədvəl 26

**İqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitala  
yönəldilmiş vəsaitlərin dəyəri**

İqtisadiyyatın sahələri	2020-ci ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>17028,1</b>	<b>91,7</b>	<b>100,0</b>
<b>Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq</b>	<b>436,0</b>	<b>56,5</b>	<b>2,6</b>
<b>Sənaye</b>	<b>8881,0</b>	<b>95,7</b>	<b>52,2</b>
o cümlədən:			
Mədənçıxarma sənayesi	5544,2	97,6	32,6
Emal sənayesi	2560,5	103,6	15,0
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	428,3	87,2	2,5
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	348,0	55,0	2,1
<b>Tikinti</b>	<b>3226,2</b>	<b>90,7</b>	<b>18,9</b>
ondan mənzil tikintisi	1367,3	102,9	8,0
<b>Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri</b>	<b>234,5</b>	<b>93,0</b>	<b>1,4</b>

## REAL SEKTOR

İqtisadiyyatın sahələri	2020-ci ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	...ardı
			Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
<b>Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı</b>	<b>2046,7</b>	<b>93,2</b>	<b>12,0</b>
o cümlədən:			
nəqliyyat	2045,7	93,3	12,0
poçt və kuryer fəaliyyəti	1,0	70,1	0,0
<b>Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə</b>	<b>62,8</b>	<b>70,6</b>	<b>0,4</b>
<b>İnformasiya və rabitə</b>	<b>195,2</b>	<b>35,6</b>	<b>1,1</b>
ondan rabitə	178,3	65,1	1,0
<b>Maliyyə və sığorta fəaliyyəti</b>	<b>102,7</b>	<b>2,1 d.</b>	<b>0,6</b>
<b>Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar</b>	<b>2,5</b>	<b>2,7 d.</b>	<b>0,0</b>
<b>Peşə, elmi və texniki fəaliyyət</b>	<b>455,2</b>	<b>3,4 d.</b>	<b>2,7</b>
<b>İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi</b>	<b>53,2</b>	<b>27,6</b>	<b>0,3</b>
<b>Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat</b>	<b>860,5</b>	<b>97,5</b>	<b>5,1</b>
<b>Təhsil</b>	<b>294,5</b>	<b>87,8</b>	<b>1,7</b>
<b>Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi</b>	<b>114,6</b>	<b>69,1</b>	<b>0,7</b>
<b>İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət</b>	<b>37,7</b>	<b>55,5</b>	<b>0,2</b>
<b>Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi</b>	<b>24,8</b>	<b>42,3</b>	<b>0,1</b>

2020-ci ildə neft-qaz sektoruna 5879,7 milyon manatlıq vəsait yönəldilmişdir. Qeyri neft-qaz sektorunun inkişafına sərf edilmiş 11148,4 milyon manatlıq vəsaitin 3001,3 milyon manatı (ümumi sərmayənin 17,6 faizi) qeyri neft-qaz sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

**Neft-qaz və qeyri neft-qaz sektoru üzrə  
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

2020-ci il	Neft-qaz sektoru		Qeyri neft-qaz sektoru	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	475,2	47,7	521,5	52,3
Fevral	462,3	47,7	506,2	52,3
Mart	505,1	52,4	459,1	47,6
Aprel	364,1	37,4	610,0	62,6
May	494,5	49,2	509,6	50,8
İyun	477,2	46,6	571,4	53,4
İyul	646,4	39,6	985,7	60,4
Avqust	466,6	42,6	627,5	57,4
Sentyabr	499,8	28,6	1248,0	71,4
Oktyabr	390,6	35,2	719,4	64,8
Noyabr	430,2	36,6	746,2	63,4
Dekabr	667,7	15,5	3643,8	84,5

2020-ci ildə Bakı şəhərində “Yeni klinika” tibb müəssisəsi, 3 saylı DOST mərkəzi, “Böyükşor” və “Əhmədli” elektrik yarımstansiyaları, S.Bəhlulzadə adına Mədəniyyət Evi, ADA Universitetinin iki yeni korpusu, 3 modul tipli xəstəxana, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin modul tipli hospitalı, 260 çarpayılıq 2 xəstəxana binası, 1925 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, Naxçıvan Muxtar

Respublikasında ümumi təhsil müəssisəsi, məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, 4 ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi, Sumqayıt şəhərində 2 tibbi maska istehsalı müəssisəsi, qoruyucu kombinezonların istehsalı müəssisəsi, Kimya Sənaye Parkının nəzdində Peşə Təhsili Mərkəzi, 1176 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, modul tipli xəstəxana, Gəncə şəhərində tikinti materialları istehsalı zavodu, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin yeni tədris korpusu, Gəncə Şəhər Xəstəxanasının modul tipli infeksiya xəstəliklər korpusu, 200 çarpayılıq xəstəxana binası, Mingəçevir şəhərində Dövlət Rəmzləri Muzeyi, Şəki şəhərində 960 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, modul tipli xəstəxana, 200 çarpayılıq xəstəxana binası, Ağcabədi

rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, dənli bitki toxumlarının emalı zavodu, Astara rayonunda “Azərxaçça” ASC-nin filialı, Aqrar Sənaye Kompleksi, 360 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, Balakən rayonunda regional “Asan xidmət” mərkəzi, Balakən şəhər Uşaq İncəsənət Məktəbinin yeni binası, “Azərişiq” ASC-nin Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzi, Füzuli rayonunda 70 çarpayılıq xəstəxana binası, 360 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, Goranboy rayonunda “Azərxaçça” ASC-nin filialı, Kürdəmir rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, “Azərxaçça” ASC-nin filialı, Qazax rayonunda əhəng zavodu, “Azərxaçça” ASC-nin filialı, Tərtər rayonunda Olimpiya İdman Kompleksi, Dövlət Rəmzləri Muzeyi, “Azərxaçça” ASC-nin filialı, Tovuz rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, “Azərxaçça” ASC-nin filialı, Azərbaycan Aşıq Sənəti Dövlət Muzeyi, Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi, Dövlət Rəmzləri Muzeyi, 624 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, Şəmkir rayonunda “Şəmkirçay” Sütəmizləyici Qurğular Kompleksi, Abşeron, İsmayilli, Qəbələ və Qobustan rayonlarında modul tipli xəstəxana, Biləsuvar rayonunda 1176, Quba rayonunda 960, Qax rayonunda 480, Xızı rayonunda 420, Ağstafa rayonunda 264, Masallı rayonunda 264, Ağdam rayonunda 132 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, ölkənin digər şəhər və rayonlarında 3064 yerlik 60 ədəd modul tipli məktəb və s. mühüm əhəmiyyətli obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitalla 5117,0 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

**Daxili və xarici mənbələrdən  
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

2020-ci il	Daxili mənbələr üzrə		Xarici mənbələr üzrə	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	609,1	61,1	387,6	38,9
Fevral	536,3	55,4	432,2	44,6
Mart	558,1	57,9	406,1	42,1
Aprəl	634,8	65,2	339,3	34,8
May	553,3	55,1	450,8	44,9
İyun	610,2	58,8	438,4	41,2
İyul	1190,7	73,0	441,4	27,0
Avqust	663,5	60,6	430,6	39,4
Sentyabr	1309,8	74,9	438,0	25,1
Oktyabr	724,3	65,3	385,7	34,7
Noyabr	740,4	62,9	436,0	37,1
Dekabr	3780,6	87,7	530,9	12,3

Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatların vəsaitləri hesabına əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin 4364,1 milyon manatı (85,2 faizi) Birləşmiş Krallıq, ABŞ, Türkiyə, Yaponiya, İsveçrə, Malayziya, Norveç, Rusiya və İran sərmayədarlarına məxsus olmuşdur.

2020-ci ildə tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 62,4 faizini tikinti, yenidənqurma və genişləndirmə, 8,9 faizini əsaslı təmir, 8,1 faizini cari təmir, 20,6 faizini isə sair tikinti işləri təşkil etmişdir. Ümumi inşaat işlərinin 86,1 faizini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetirmişlər.

Qrafik 8

**Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin strukturu (ümumi yekuna görə, faizlə)**

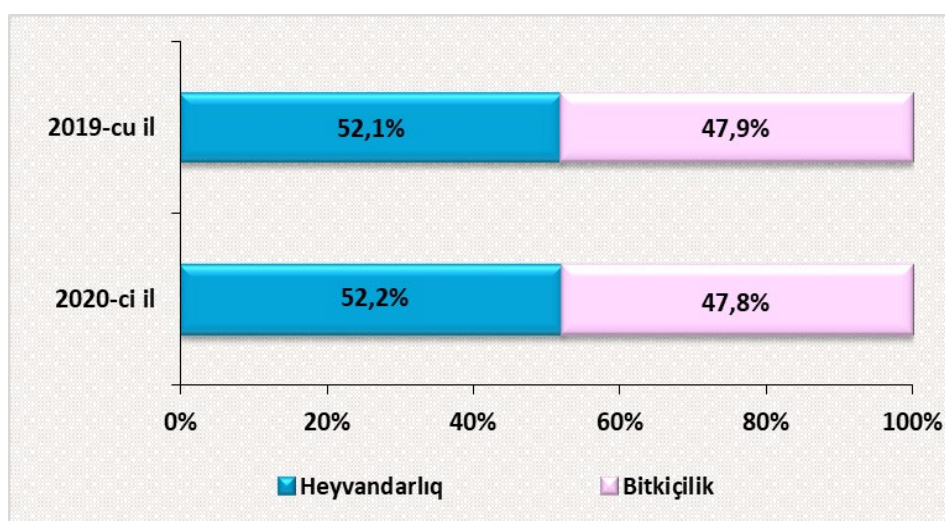


## **Kənd təsərrüfatı**

2020-ci il üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 8428,9 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 4400,5 milyon manatı heyvandarlıq, 4028,4 milyon manatı isə bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

Qrafik 9

### **Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun strukturu**





## **REAL SEKTOR**

2019-cu illə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 2,0 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 3,1 faiz, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 0,8 faiz artmışdır.

Cədvəl 29

### **Kənd təsərrüfatı üzrə istehsal indeksinin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Cəmi	o cümlədən:	
		heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları
<b><u>2019-cu il</u></b>			
Yanvar	102,4	101,2	143,6
Yanvar-fevral	103,6	102,5	143,7
Yanvar-mart	103,6	102,8	124,7
Yanvar-aprel	103,9	102,9	122,2
Yanvar-may	106,7	102,9	124,9
Yanvar-iyun	113,0	102,9	125,6
Yanvar-iyul	106,3	103,1	109,5
Yanvar-avqust	106,2	103,1	109,2
Yanvar-sentyabr	107,1	103,1	111,0
Yanvar-oktyabr	107,2	103,2	111,4
Yanvar-noyabr	107,1	103,2	111,3
Yanvar-dekabr	107,2	103,5	111,7
<b><u>2020-ci il</u></b>			
Yanvar	103,6	103,2	112,5
Yanvar-fevral	103,6	103,2	112,7
Yanvar-mart	103,7	103,2	113,4
Yanvar-aprel	103,8	103,2	113,5
Yanvar-may	103,6	103,2	105,3
Yanvar-iyun	102,2	103,2	101,1
Yanvar-iyul	102,0	103,2	100,7
Yanvar-avqust	101,9	103,2	100,6
Yanvar-sentyabr	101,5	103,1	100,1
Yanvar-oktyabr	101,6	103,0	100,2
Yanvar-noyabr	102,0	102,9	101,0
Yanvar-dekabr	102,0	103,1	100,8

**Bitkiçilik.** Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının yığımı başa çatmışdır. 2020-ci ildə dənlilərin və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 955,4 min hektar əkin sahəsindən 2935,2 min ton və ya 2019-cu illə müqayisədə 9,8 faiz az məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 30,7 sentner məhsul yığılmışdır. Bundan əlavə, 33,7 min hektar dən üçün qarğıdalı sahəsindən 321,9 min ton və ya 2019-cu ilə nisbətən 13,5 faiz çox məhsul toplanmışdır. Qarğıdalı dənini nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3257,1 min ton olmuşdur.

Dənlilərin və dənli paxlalı bitkilərin tərkibində payızlıq və yazlıq buğda əsas yer tutur. İstehsal olunmuş taxıl məhsulunun 57,3 faizini (1867,3 min ton) buğda, 31,3 faizini (1020,1 min ton) arpa, 9,9 faizini (321,9 min ton) qarğıdalı, 0,3 faizini (9,9 min ton) çəltik, 0,7 faizini (21,7 min ton) paxlalılar, 0,5 faizini (16,2 min ton) isə digər dənli bitkilər təşkil etmişdir.

2020-ci ildə sahələrdən 1738,9 min ton və ya əvvəlki ilə nisbətən 1,4 faiz çox tərəvəz, 1037,6 min ton (3,3 faiz çox) kartof, 448,1 min ton (0,1 faiz çox) bostan məhsulları toplanmışdır. Eyni zamanda, hektarın orta məhsuldarlığı tərəvəz üzrə 12 sentner, kartof üzrə 5 sentner, bostan məhsulları üzrə 15 sentner artmış və uyğun olaraq 188, 174 və 224 sentner olmuşdur.

2020-ci ildə 100,3 min hektar sahədə pambıq, 11,0 min hektar sahədə dən üçün günəbaxan, 5,0 min hektar sahədə şəkər çuğunduru və 3,1 min hektar sahədə tütün əkilmişdir. Hesabat ilində həmin sahələrdən 336,5 min ton və ya 2019-cu ilə nisbətən 14,0 faiz çox pambıq, 24,8 min ton (28,8 faiz az) dən üçün günəbaxan, 253,3 min ton (6,9 faiz çox) şəkər çuğunduru və 6,9 min ton (15,1 faiz çox) tütün yığılmışdır.

2020-ci ildə 1133,1 min ton (3,0 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 208,0 min ton (3,1 faiz çox) üzüm, 931,5 ton (0,2 faiz çox) yaşıl çay yarpağı toplanmışdır.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə  
bitkiçilik məhsullarının yığımı**

	2020-ci il				2019-cu il		
	Əkin sahəsi, min hektar	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul - darlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul - darlıq, sent/ha
<b>Dənlilər və dənli paxlalı bitkilər-cəmi</b>	<b>989,1</b>	<b>988,9</b>	<b>3 257,1</b>	<b>31,8</b>	<b>1 072,0</b>	<b>3 538,5</b>	<b>32,1</b>
ondan:							
buğda	588,4	588,4	1 867,3	31,7	670,0	2 171,5	32,4
arpa	345,0	345,0	1 020,1	29,6	342,1	1 015,5	29,7
qarğıdalı	33,7	33,7	321,9	63,6	32,8	283,6	59,5
çəltik	3,0	3,0	9,9	32,8	4,0	12,0	29,9
sair dənlilər	6,3	6,3	16,2	19,3	6,0	19,9	24,4
paxlalılar	12,7	12,5	21,7	17,3	17,1	36,0	20,9
<b>Pambıq</b>	<b>100,3</b>	<b>100,2</b>	<b>336,5</b>	<b>33,6</b>	<b>100,1</b>	<b>295,3</b>	<b>29,5</b>
<b>Dən üçün günəbaxan<sup>1)</sup></b>	<b>11,0</b>	<b>11,0</b>	<b>24,8</b>	<b>22,4</b>	<b>15,8</b>	<b>34,8</b>	<b>21,6</b>
<b>Şəkər çuğunduru<sup>1)</sup></b>	<b>5,0</b>	<b>4,9</b>	<b>253,3</b>	<b>512</b>	<b>7,2</b>	<b>237,0</b>	<b>328</b>
<b>Tütün</b>	<b>3,1</b>	<b>3,1</b>	<b>6,9</b>	<b>22,1</b>	<b>3,1</b>	<b>6,0</b>	<b>19,3</b>
<b>Kartof</b>	<b>57,0</b>	<b>57,0</b>	<b>1 037,6</b>	<b>174</b>	<b>56,9</b>	<b>1 004,2</b>	<b>169</b>
<b>Tərəvəz</b>	<b>66,6</b>	<b>66,6</b>	<b>1 738,9</b>	<b>188</b>	<b>69,3</b>	<b>1 714,7</b>	<b>176</b>
<b>Bostan məhsulları</b>	<b>20,0</b>	<b>20,0</b>	<b>448,1</b>	<b>224</b>	<b>21,3</b>	<b>447,6</b>	<b>209</b>
<b>Meyvə və giləmeyvə</b>	<b>213,8</b>	<b>159,9<sup>2)</sup></b>	<b>1133,1</b>	<b>70,3</b>	<b>154,2<sup>2)</sup></b>	<b>1099,7</b>	<b>71,0</b>
<b>Üzüm</b>	<b>16,1</b>	<b>14,9<sup>2)</sup></b>	<b>208,0</b>	<b>99,3</b>	<b>14,5<sup>2)</sup></b>	<b>201,8</b>	<b>104,8</b>
<b>Yaşıl çay yarpağı, ton</b>	<b>1,1</b>	<b>0,6<sup>2)</sup></b>	<b>931,5</b>	<b>15,0</b>	<b>0,6<sup>2)</sup></b>	<b>929,4</b>	<b>14,7</b>

<sup>1)</sup> ilkin çəkiddə

<sup>2)</sup> əkmələr bar verən yaşda

Ölkədə 2021-ci ilin məhsulu üçün payızlıq bitkilərin kütləvi səpini başa çatmaq üzrədir və 2020-ci il dekabrın 24-ü vəziyyətinə 976,7 min hektar sahədə dən və yaşıl yem üçün payızlıq bitkilər səpilmişdir. Səpin aparılmış sahənin 98,5 faizini və yaxud 962,4 min hektarını dən üçün payızlıq bitkilər təşkil etmişdir ki, onun da 594,9 min hektarı buğda, 367,2 min hektarı arpa, 0,3 min hektarı isə çovdar əkinlərinin payına düşür.

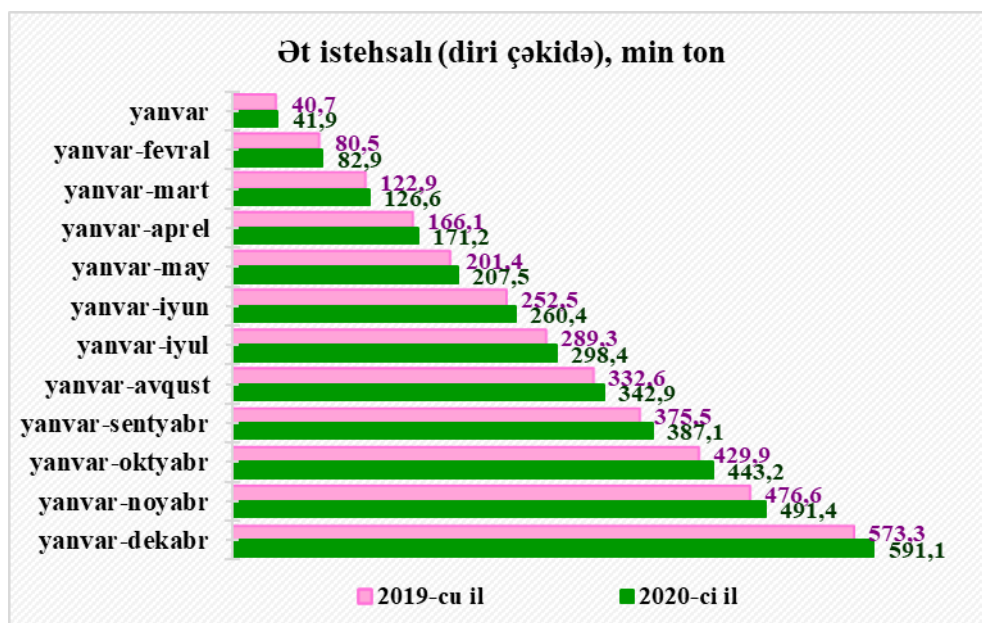
2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dən üçün payızlıq bitkilərin səpin sahəsi 4,8 faiz, o cümlədən buğdanın səpin sahəsi 7,2 faiz, arpanın səpin sahəsi 0,6 faiz, çovdarın səpin sahəsi 21,1 faiz azalmışdır.

**Heyvandarlıq.** 2020-ci ildə diri çəkiddə ət istehsalı 3,1 faiz artaraq 591,1 min ton, süd istehsalı 1,9 faiz artaraq 2192,5 min ton, yumurta istehsalı 4,3 faiz artaraq 1906,2 milyon ədəd, yun istehsalı 0,2 faiz artaraq 16,1 min ton, barama istehsalı isə 30,6 faiz azalaraq 446,6 ton olmuşdur.

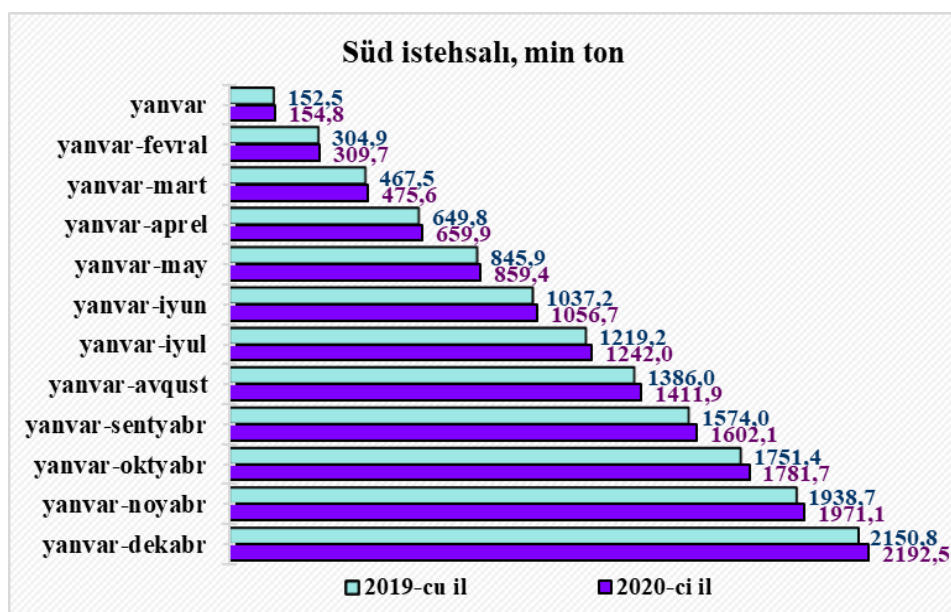
Qrafik 10

### Əsas növ heyvandarlıq məhsullarının istehsalı

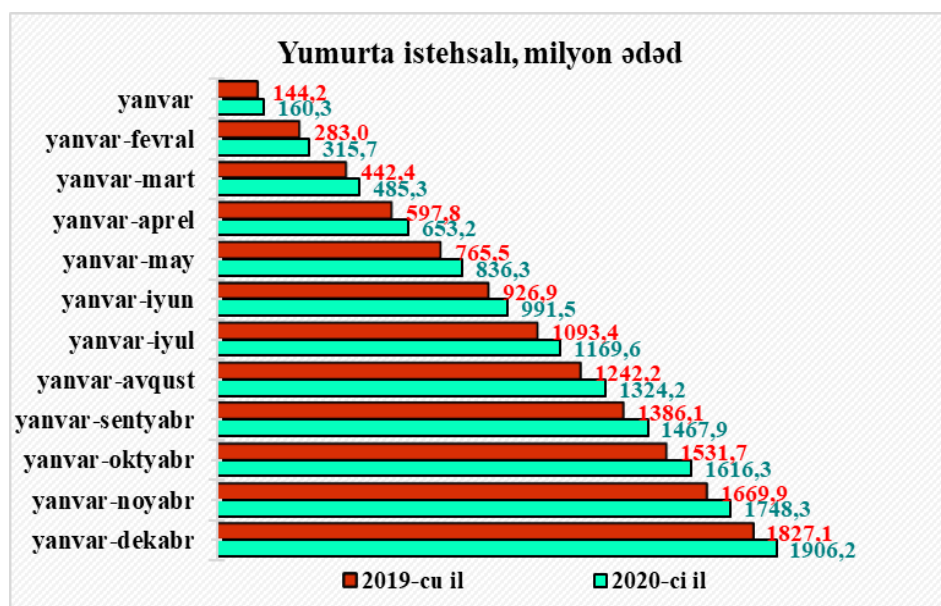
(artan yekunla)



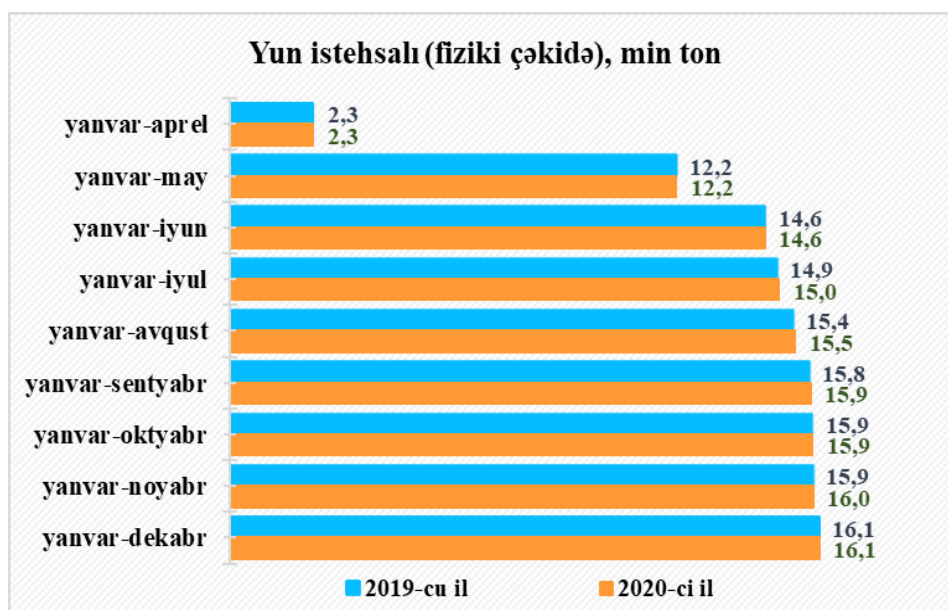
Qrafik 11



Qrafik 12



Qrafik 13



2020-ci ildə hər inək və camışdan orta hesabla 1687 kiloqram (2019-cu ildə 1653 kq) süd sağılmışdır.

İlkin məlumatlara görə 2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 8156,9 min baş qoyun və keçi, 2647,9 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1280,2 min baş inək və camış mövcud olmuşdur. 2020-ci il yanvarın 1-nə nisbətən qoyun və keçilərin sayı 32,3 min baş azalmış, iribuynuzlu mal-qaranın sayı 1,3 min baş, inək və camışların sayı 2,0 min baş və donuzların sayı 344 baş artmışdır. İribuynuzlu mal-qaranın 48,3 faizini inək və camışlar təşkil edir.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə  
heyvanların və quşların sayı, min baş**

	01 yanvar vəziyyətinə		Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
	2021-ci il	2020-ci il	%	+, -
İribuynuzlu mal-qara	2 647,9	2 646,6	100,0	1,3
o cümlədən: inək və camışlar	1 280,2	1 278,2	100,2	2,0
Qoyun və keçilər	8 156,9	8 189,2	99,6	-32,3
Donuzlar, baş	6 048	5 704	106,0	344
Quşlar (müəssisələr üzrə)	11 820,4	14 143,6	83,6	-2 323,2
ondan quşçuluq müəssisələri üzrə	11 671,3	14 068,1	83,0	-2 396,8

Ötən il quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 63,9 min ton quş əti və 797,8 milyon ədəd yumurta istehsal olunmuşdur. Ümumilikdə bu müəssisələr üzrə cəmi quşların sayı 11671,3 min baş olmuş, hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 220 ədəd yumurta alınmışdır.

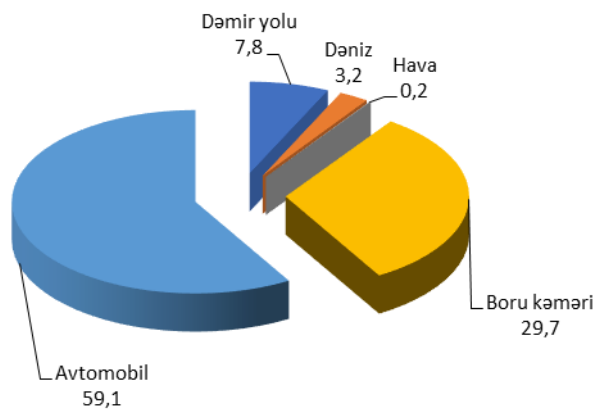
## **Nəqliyyat**

2020-ci ildə yük və sərnişin daşımaları əvvəlki illə müqayisədə müvafiq olaraq 19,8 faiz və 42,7 faiz azalmışdır.

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 188,6 milyon ton yük daşınmışdır. Yüklərin 3,2 faizi dəniz, 7,8 faizi dəmir yolu, 0,2 faizi hava, 59,1 faizi avtomobil nəqliyyatı, 29,7 faizi isə boru kəməri ilə daşınmışdır.

Qrafik 14

**Yük daşınmasının nəqliyyat növləri üzrə strukturu, faizlə**



Qeyri-dövlət sektoruna məxsus nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin həcmi 23,6 faiz azalmış, daşınmış yüklərin ümumi həcmində bu sektorun xüsusi çəkisi 78,6 faiz təşkil etmişdir.

2020-ci ildə nəqliyyatçılar 1177,6 milyon sərnişinə xidmət göstərmişlər. Sərnişinlərin 93,4 faizi avtomobil nəqliyyatı, 6,3 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.



**Dəmir yolu nəqliyyatı** ilə 2020-ci ildə 14,6 milyon ton yük, 2124,6 min sərnişin daşınmış, 2019-cu illə müqayisədə yük daşınmasında 3,9 faiz, sərnişin daşınmasında isə 44,8 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

Orta hesabla sutkada 307 vaqon yüklənmiş, 385 vaqon isə boşaldılmışdır.

Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 14,1 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 3,3 min ton, Cənub istiqaməti üzrə isə 0,8 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilmişdir.

**Dəniz nəqliyyatı** ilə 2020-ci ildə daşınmış yüklərin həcmi 5981,9 min ton təşkil etmiş və əvvəlki ilə nisbətən 0,2 faiz artmışdır. Yüklərin 34,7 faizini neft yükləri təşkil etmişdir.

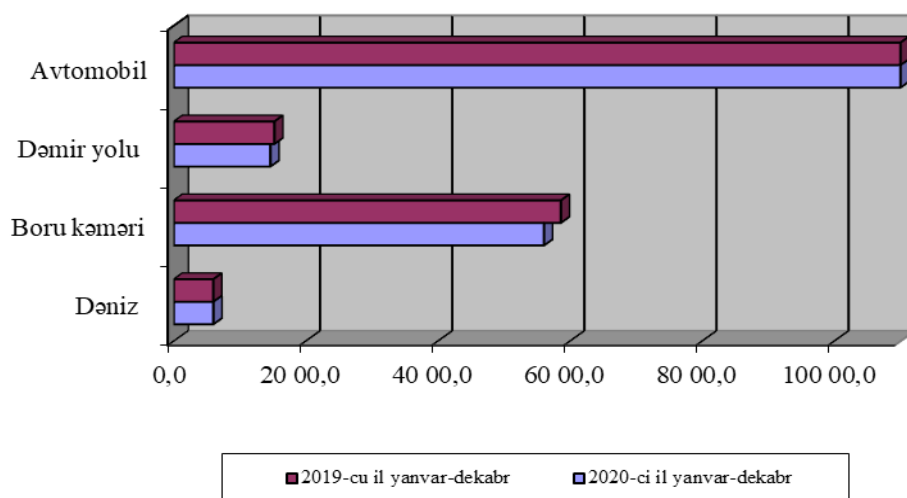
Dəniz limanları tərəfindən 8781,6 min ton həcmində yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmiş və yüklərin 8186,0 min tonunu və ya 93,2 faizini tranzit yüklər təşkil etmişdir.

2021-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə limanlarda qalan yüklərin həcmi 238,6 min ton olmuşdur.

Dövr ərzində bu nəqliyyat növü ilə daşınmış sərnişinlərin sayı 2019-cu ilə nisbətən 8,1 faiz azalaraq 20,4 min nəfər olmuşdur.

Qrafik 15

**Nəqliyyat sektorunda daşınmış yüklərin həcmi, min ton**



Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcmində xüsusi çəkisi ən böyük olan **avtomobil nəqliyyatı** ilə 111,5 milyon ton yük, 1100,2 milyon sərnişin daşınmış və əvvəlki illə müqayisədə müvafiq olaraq 28,2 faiz və 39,3 faiz azalma qeydə alınmışdır. Sərnişinlərin 95,9 faizi avtobus, 4,1 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə etmişdir. Yüklərin dövriyyəsi 49,8 faiz, sərnişinlərin dövriyyəsi isə 34,6 faiz azalmışdır.

**Metro nəqliyyatının** xidmətlərindən istifadə etmiş sərnişinlərin sayı 68,4 faiz azalaraq 74,7 milyon nəfər olmuşdur.

**Hava nəqliyyatı** ilə 577,9 min və ya 78,6 faiz az sərnişin daşınmış, daşımaların 99,4 faizi dövlət, 0,6 faizi isə özəl müəssisələrə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə həyata keçirilmişdir. Bu nəqliyyat növü ilə yüklərin daşıma 2,5 dəfə artaraq 458,8 min ton olmuşdur.

**Magistral neft kəmərləri** ilə 34720,0 min ton neft nəql edilmişdir. Nəqlətmənin 79,1 faizi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və il ərzində bu kəmərlə vasitəsilə 27480,5 min ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində BTC kəməri ilə 3886,3 min ton tranzit nefti də nəql edilmişdir.

**Magistral qaz kəmərləri** ilə 29610,8 milyon kub-metr qaz nəql edilmiş və əvvəlki ilə nisbətən 7,6 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Qazın nəqlinin 41,4 faizi Bakı-Tbilisi-Ərzurum Cənubi Qafqaz boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilmiş və 12267,7 milyon kub-metr qaz ötürülmüşdür.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında **Avropa-Qafqaz-Asiya** nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 35549,7 min ton, yüklərin dövriyyəsi isə 8456,6 milyon ton-km olmuşdur. Yüklərin 19318,3 min tonu və ya 54,3 faizi avtomobil nəqliyyatı, 11665,0 min tonu və ya 32,8 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 4566,4 min tonu və ya 12,9 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 21,2 faizini və ya 7535,0 min tonunu tranzit yüklər təşkil etmişdir.

### **İnformasiya və rabitə**

Bu sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələr tərəfindən 2020-ci il ərzində əvvəlki illə müqayisədə göstərilmiş xidmətlərin dəyəri real ifadədə 0,6 faiz artaraq 2235,9 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 74,2 faizi əhali tərəfindən istehlak olunmuşdur.

Xidmətlərdən əldə edilən gəlirin 41,7 faizi və ya 933,2 milyon manatı mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşmışdır.

**İstehlak bazarı**

2020-ci ildə istehlakçıların tələbatlarının ödənilməsi məqsədilə satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 47,9 milyard manat olmaqla əvvəlki ilə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 8,1 faiz azalmışdır.

Qeyri-dövlət sektorunun təsərrüfat subyektləri tərəfindən satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 2019-cu illə müqayisədə 7,7 faiz azalaraq 46,3 milyard manata bərabər olmuş, onun 52,1 faizi fərdi sahibkarların fəaliyyəti sayəsində formalaşmışdır.

Cədvəl 32

**İstehlak bazarı üzrə əsas göstəricilər**

	2020-ci il, milyon manatla	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>İstehlak bazarında satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin ümumi dəyəri</b>	<b>47 924,5</b>	<b>91,9</b>
o cümlədən:		
dövlət mülkiyyəti üzrə	1 667,0	82,7
qeyri-dövlət mülkiyyəti üzrə	46 257,5	92,3
ondan:		
fərdi sahibkarlar üzrə	24 090,2	97,1

Hesabat ilində istehlak bazarında bir istehlakçı orta hesabla ayda 400,4 manat və ya 2019-cu ilin müvafiq göstəricisindən nominal ifadədə 25,8 manat az vəsait xərcləmişdir.

**Əmtəə bazarı**

2020-ci ildə pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 40,2 milyard manatlıq, o cümlədən 21,7 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 18,5 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılmışdır. 2019-cu illə müqayisədə pərakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə 1,3 faiz, o cümlədən qeyri-ərzaq malları üzrə 6,1 faiz azalmış, ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə isə 3,4 faiz artmışdır.

Cədvəl 33

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin makrostrukturunu**

	2020-ci il, milyon manatla	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Pərakəndə ticarət dövriyyəsi</b>	<b>40 166,5</b>	<b>100,0</b>	<b>98,7</b>
o cümlədən:			
ərzaq məhsulları	19 516,3	48,6	103,7
içkilər və tütün məmulatları	2 168,5	5,4	100,5
qeyri-ərzaq malları	18 481,7	46,0	93,9

Hesabat ilində əhalinin bir nəfərinə düşən orta aylıq pərakəndə ticarət dövriyyəsi 335,6 manat və ya 2019-cu ilin müvafiq göstəricisindən nominal ifadədə 4,2 manat çox olmuşdur. Ticarət şəbəkəsində bir ölkə sakini orta hesabla ayda 181,2 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 154,4 manatlıq qeyri-ərzaq malları almışdır.

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	o cümlədən:	
		ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə	qeyri-ərzaq malları üzrə
2019-cu il			
Yanvar	102,7	102,4	103,1
Yanvar-fevral	102,6	102,3	103,0
Yanvar-mart	102,7	102,4	103,1
Yanvar-aprel	102,7	102,3	103,0
Yanvar-may	102,8	102,4	103,1
Yanvar-iyun	102,8	102,5	103,1
Yanvar-iyul	102,9	102,5	103,2
Yanvar-avqust	102,9	102,6	103,2
Yanvar-sentyabr	103,0	102,6	103,3
Yanvar-oktyabr	103,1	102,7	103,4
Yanvar-noyabr	103,5	103,1	103,9
Yanvar-dekabr	103,6	103,2	104,0
2020-ci il			
Yanvar	103,2	102,7	103,6
Yanvar-fevral	103,1	102,6	103,6
Yanvar-mart	101,2	102,9	99,5
Yanvar-aprel	98,1	102,6	93,5
Yanvar-may	98,3	103,2	93,3
Yanvar-iyun	98,1	103,1	93,1
Yanvar-iyul	97,9	103,2	92,5
Yanvar-avqust	98,2	103,3	93,1
Yanvar-sentyabr	98,4	103,1	93,7
Yanvar-oktyabr	98,5	103,0	93,9
Yanvar-noyabr	98,6	103,1	94,0
Yanvar-dekabr	98,7	103,4	93,9

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin  
məhsul qrupları üzrə strukturu**

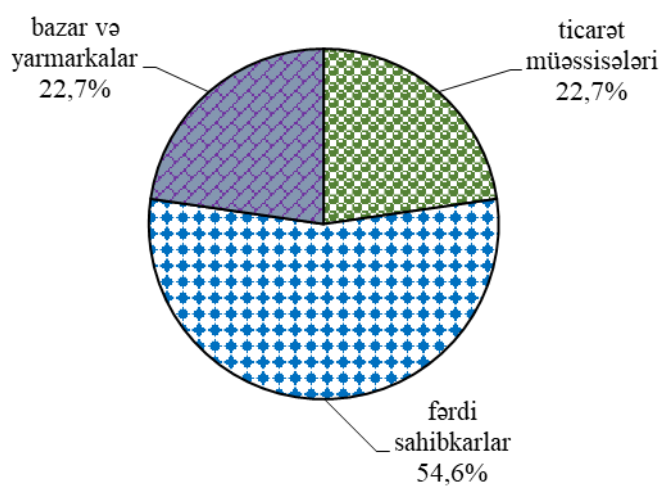
	2020-ci il, milyon manatla	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Pərakəndə ticarət dövriyyəsi</b>	<b>40 166,5</b>	<b>98,7</b>
o cümlədən:		
ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	21 684,8	103,4
toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabılar	6 415,1	90,9
elektrik malları və mebellər	2 172,3	91,8
kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsulları	344,7	101,3
əczaçılıq məhsulları və tibbi ləvazimatlar	748,9	140,5
avtomobil benzini və dizel yanacağı	2 040,8	87,5
digər qeyri-ərzaq malları	6 759,9	95,8

2020-ci ildə istehlakçıların pərakəndə ticarət şəbəkəsində xərclədiyi vəsaitin 54,0 faizi ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının, 16,0 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 5,4 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,1 faizi avtomobil benzini və dizel yanacağının, 1,8 faizi əczaçılıq məhsulları və tibbi ləvazimatların, 0,9 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 16,8 faizi isə digər qeyri-ərzaq mallarının alınmasına sərf olunmuşdur.

**Əmtəə bazarı üzrə əsas göstəricilər**

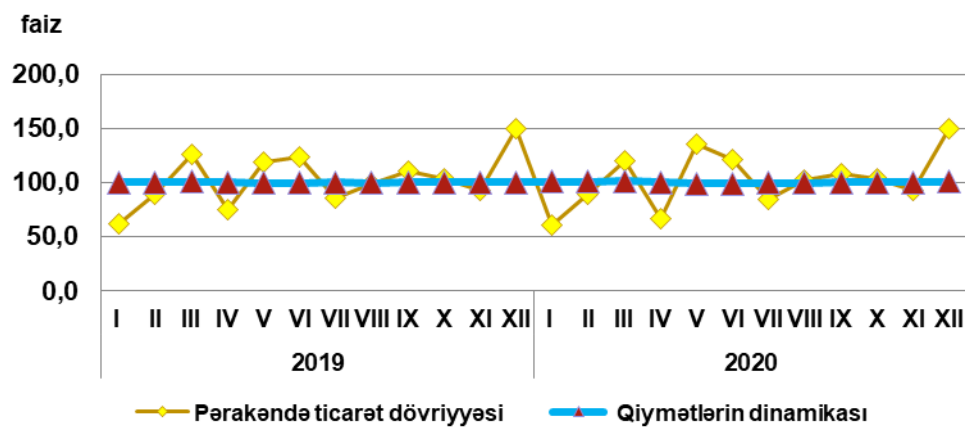
	2020-ci il, milyon manatla	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Pərakəndə ticarət dövriyyəsi</b>	<b>40 166,5</b>	<b>98,7</b>
o cümlədən: müəssisələr üzrə	9 111,8	106,6
fərdi sahibkarlar üzrə	21 945,2	103,8
bazar və yarmarkalar üzrə	9 109,5	82,8

**2020-ci ildə  
pərakəndə ticarət dövriyyəsinin strukturu**





**Pərakəndə ticarət şəbəkəsində  
istehlak məhsullarının satışı və qiymət  
indeksinin dinamikası**  
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)



## **İctimai iaşə xidmətləri**

Dünyada koronavirus infeksiyasının sürətlə yayılması əksər ölkələrin turizm sektoruna da öz mənfi təsirini göstərmişdir. Bu hal ölkəmizdə də müşahidə olunmuş və 2020-ci ildə turizm infrastrukturunun əsas elementlərindən olan ictimai iaşə müəssisələrinin göstəricilərində 2019-cu illə müqayisədə azalma qeydə alınmışdır. Azalmanın əsas səbəbi koronavirus infeksiyasının yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikası ərazisində ictimai iaşə obyektlərinin fəaliyyətinə qoyulan məhdudiyyətlər, həmçinin Azərbaycan Respublikası ilə qonşu dövlətlər arasında dövlət sərhədində məhdudlaşdırıcı rejimin, eləcə də dünyanın əksər ölkələrində vətəndaşların səfərlərinə müvəqqəti məhdudiyyətlərin tətbiq olunması ilə əlaqədar ölkəmizə gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sayında müşahidə olunmuş kəskin azalma (2020-ci ilin mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust, sentyabr, oktyabr, noyabr və dekabr ayları 2019-cu ilin eyni ayları ilə müqayisədə müvafiq olaraq 2,6 dəfə, 12,1 dəfə, 9,9 dəfə, 12,0 dəfə, 13,0 dəfə, 11,5 dəfə, 7,7 dəfə, 7,8 dəfə, 6,6 dəfə, 6,3 dəfə) nəticəsində mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust, sentyabr, oktyabr, noyabr və dekabr aylarında 2019-cu ilin eyni ayları ilə müqayisədə ictimai iaşə xidmətlərinin həcmində azalma olmuşdur. 2020-ci ilin dekabr ayında ictimai iaşə dövriyyəsi 2019-cu ilin dekabr ayı ilə müqayisədə 3,2 dəfə azalmışdır. Ümumilikdə ictimai iaşə xidmətlərinin həcmi 2019-cu illə müqayisədə 2,2 dəfə azalaraq 759,6 milyon manat olmuşdur.

**İctimai iaşə dövriyyəsi**

	2020-ci ildə, min manat	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>759 611,4</b>	<b>45,4</b>
o cümlədən:		
dövlət	5 563,8	35,8
qeyri-dövlət	754 047,6	45,5
ondan:		
fiziki şəxslər	403 608,9	42,3

Özəl sektorda ictimai iaşə dövriyyəsinin 46,5 faizi hüquqi şəxslərin, 53,5 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin payına düşür. Hüquqi şəxslər üzrə dövriyyə 2019-cu illə müqayisədə 2,0 dəfə azalaraq 350,4 milyon manat olmuşdur.

### **Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər**

Koronavirus infeksiyasının yayılmasının qarşısını almaq məqsədilə ölkənin rayon və şəhərləri arasında vətəndaşların səfərlərinə qoyulan məhdudiyyətlərin təsiri nəticəsində 2020-ci ilin mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust, sentyabr, oktyabr, noyabr və dekabr aylarında sənişin daşınmasında müşahidə olunan ciddi azalmalar, həmçinin bir sıra xidmət sahələrinin fəaliyyətinə qoyulmuş məhdudiyyətlərlə əlaqədar 2020-ci ildə əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdən əldə olunan gəlir 2019-cu illə müqayisədə 27,9 faiz azalaraq 6998,4 milyon manat olmuşdur. Hüquqi şəxslər tərəfindən əhaliyə 5257,0 milyon manatlıq xidmət göstərilmişdir ki, bu da xidmətlərin ümumi dəyərinin 75,1 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 38

#### **Ödənişli xidmətlərin göstərilməsi**

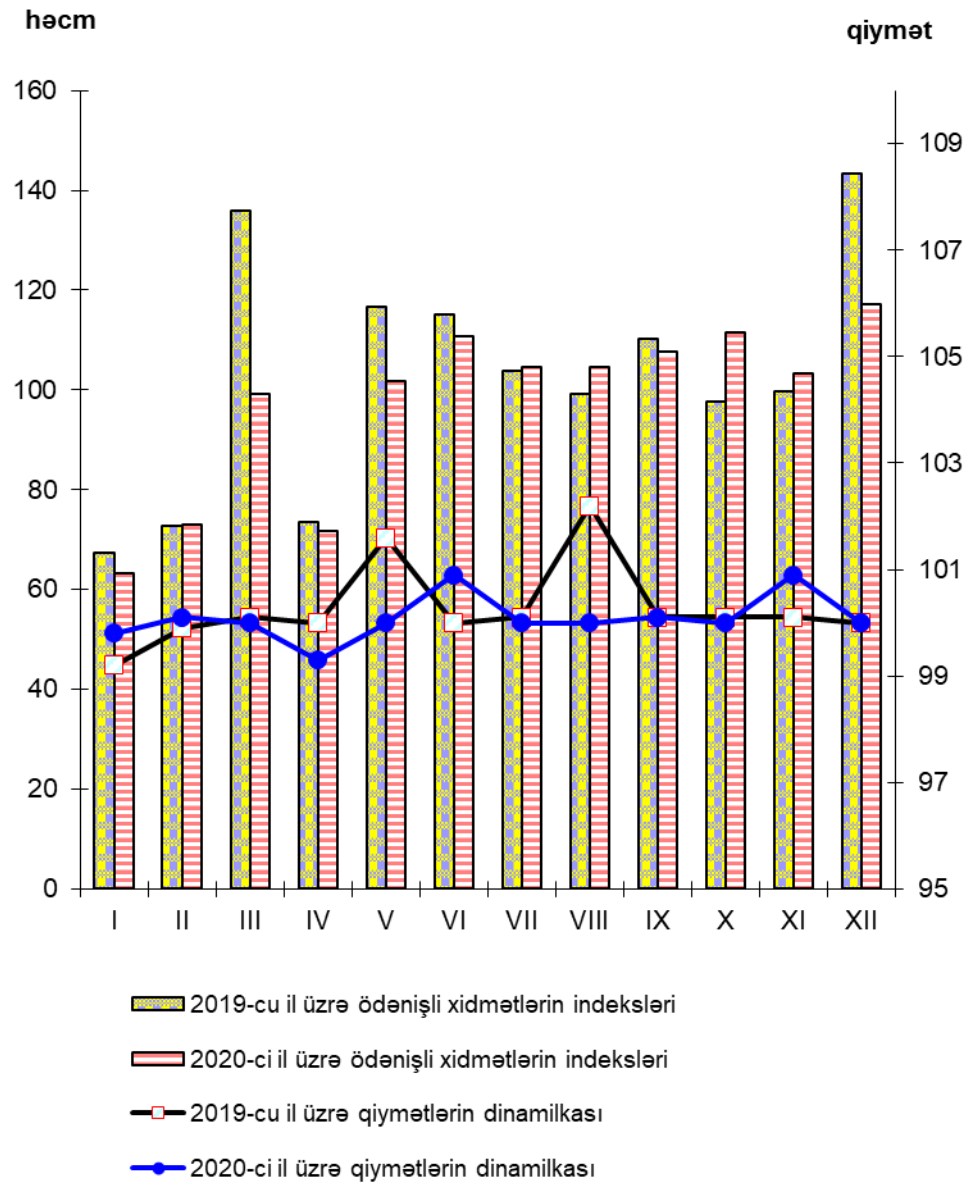
	2020-ci ildə, milyon manat	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Ödənişli xidmətlərin ümumi dəyəri - cəmi</b>	<b>6 998,4</b>	<b>72,1</b>
dövlət	1 563,2	80,0
qeyri-dövlət	5 435,2	70,1
ondan: fiziki şəxslər	1 741,4	65,0

2020-ci ildə hər bir ölkə sakini orta hesabla 701,7 manatlıq və ya 2019-cu illə müqayisədə nominal ifadədə 268,3 manat az müxtəlif ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin indeksləri**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	o cümlədən:	
		hüquqi şəxslər üzrə	fiziki şəxslər üzrə
2019-cu il			
Yanvar	100,8	100,5	101,6
Yanvar-fevral	100,7	100,5	101,0
Yanvar-mart	100,8	100,8	100,8
Yanvar-aprel	101,0	101,0	100,7
Yanvar-may	101,2	101,3	101,1
Yanvar-iyun	101,5	101,5	101,3
Yanvar-iyul	101,8	101,9	101,6
Yanvar-avqust	102,0	102,0	101,8
Yanvar-sentyabr	102,1	102,1	101,9
Yanvar-oktyabr	102,3	102,3	102,2
Yanvar-noyabr	102,5	102,5	102,5
Yanvar-dekabr	103,1	103,1	103,4
2020-ci il			
Yanvar	104,8	105,4	103,0
Yanvar-fevral	105,0	105,4	103,9
Yanvar-mart	94,5	95,2	92,9
Yanvar-aprel	90,3	91,8	86,3
Yanvar-may	85,1	86,9	80,4
Yanvar-iyun	80,8	82,9	75,3
Yanvar-iyul	77,8	79,9	72,0
Yanvar-avqust	76,0	78,1	70,1
Yanvar-sentyabr	74,3	76,7	67,6
Yanvar-oktyabr	74,1	76,6	67,4
Yanvar-noyabr	74,2	76,5	67,8
Yanvar-dekabr	72,1	74,8	65,0

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə  
qiymət və fiziki həcm indeksləri  
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**



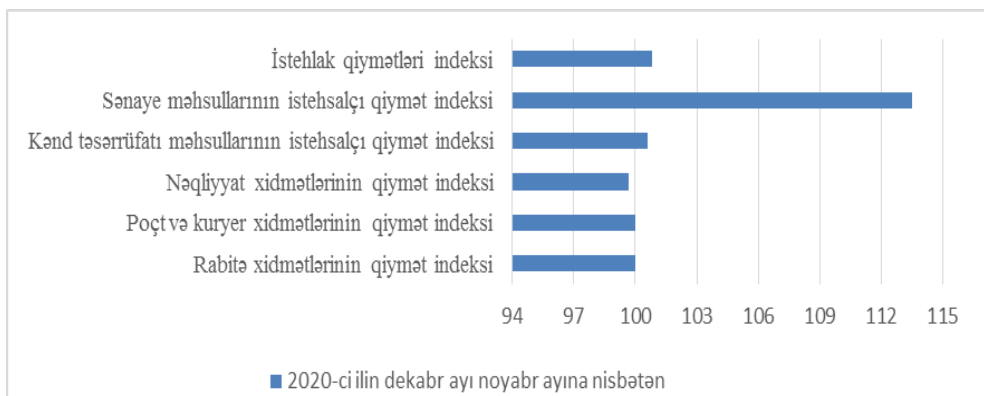
## Qiymət indeksləri

Cədvəl 40

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
İstehlak qiymətləri indeksi	100,8	102,6	102,8
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	113,5	83,2	75,2
Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	100,6	99,8	105,6
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	99,7	100,0	101,0
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,9	99,9
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,0	100,0

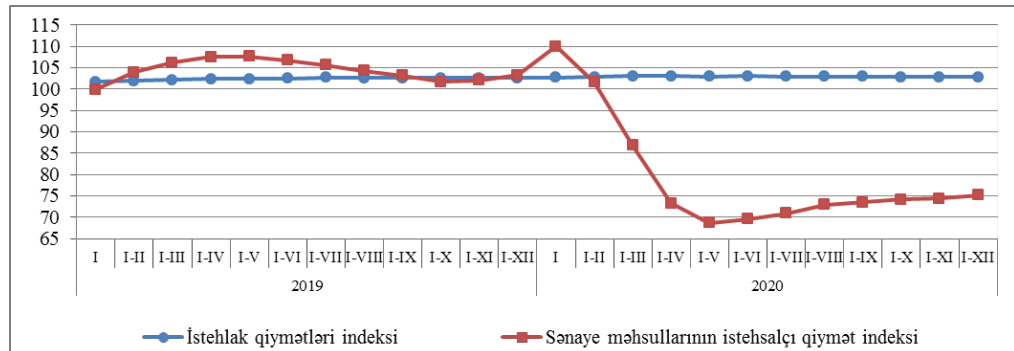
Qrafik 19

### İstehlak və istehsalçı qiymət indeksləri, faizlə



Qrafik 20

**İstehlak qiymətləri indeksi və sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi**  
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)



**İstehlak qiymətləri indeksi**

2020-ci ilin dekabr ayında istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 100,8 faiz, 2020-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə isə 102,8 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 41

**İstehlak qiymətləri indeksinin dəyişməsi**

	Cəmi məhsullar və xidmətlər			Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<b>2019-cu il</b>						
Yanvar	100,2	101,7	101,7	100,9	100,7	100,7
Fevral	100,6	102,1	101,9	101,1	101,4	101,0
Mart	100,6	102,5	102,1	101,3	102,3	101,5
<b>I rüb</b>	<b>101,5</b>	-	<b>102,1</b>	<b>103,7</b>	-	<b>101,5</b>
Aprel	100,4	103,1	102,4	100,8	103,5	102,0
May	99,6	102,7	102,4	98,9	103,8	102,3
İyun	99,5	102,9	102,5	98,9	104,3	102,7
<b>II rüb</b>	<b>100,5</b>	-	<b>102,9</b>	<b>100,9</b>	-	<b>103,9</b>
İyul	100,1	103,6	102,7	100,0	105,9	103,1
Avqust	99,7	102,4	102,6	99,2	104,7	103,3
Sentyabr	100,3	102,5	102,6	100,7	105,1	103,5
<b>III rüb</b>	<b>99,5</b>	-	<b>102,8</b>	<b>98,6</b>	-	<b>105,2</b>



# REAL SEKTOR

...ardı...

	Cəmi məhsullar və xidmətlər			Ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Oktyabr	100,4	102,7	102,6	100,2	105,0	103,7
Noyabr	100,5	102,6	102,6	100,9	104,8	103,8
Dekabr	100,5	102,4	102,6	101,1	104,2	103,8
<b>IV rüb</b>	<b>101,0</b>	-	<b>102,6</b>	<b>101,4</b>	-	<b>104,7</b>
<b>2020-ci il</b>						
Yanvar	100,6	102,7	102,7	101,3	104,6	104,6
Fevral	100,7	102,9	102,8	101,6	105,1	104,9
Mart	101,0	103,3	103,0	102,2	106,0	105,2
<b>I rüb</b>	<b>101,9</b>	-	<b>103,0</b>	<b>104,2</b>	-	<b>105,2</b>
Aprel	100,1	103,0	103,0	100,7	106,0	105,4
May	99,5	102,9	102,9	98,7	105,7	105,5
İyun	99,7	103,0	103,0	98,5	105,3	105,5
<b>II rüb</b>	<b>100,5</b>	-	<b>103,0</b>	<b>101,3</b>	-	<b>105,7</b>
İyul	99,7	102,7	102,9	99,3	104,6	105,3
Avqust	99,8	102,8	102,9	99,5	104,9	105,3
Sentyabr	100,1	102,6	102,9	100,2	104,3	105,2
<b>III rüb</b>	<b>99,2</b>	-	<b>102,7</b>	<b>97,7</b>	-	<b>104,6</b>
Oktyabr	100,2	102,3	102,8	100,3	104,4	105,1
Noyabr	100,5	102,4	102,8	100,4	103,9	105,0
Dekabr	100,8	102,6	102,8	101,8	104,5	105,0
<b>IV rüb</b>	<b>100,8</b>	-	<b>102,4</b>	<b>101,1</b>	-	<b>104,3</b>

	Qeyri-ərzaq məhsulları			Xidmətlər		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<b>2019-cu il</b>						
Yanvar	100,2	101,2	101,2	99,2	103,4	103,4
Fevral	100,1	101,2	101,2	100,2	103,7	103,5
Mart	100,1	101,3	101,2	100,1	103,7	103,6
<b>I rüb</b>	<b>100,4</b>	-	<b>101,2</b>	<b>99,5</b>	-	<b>103,6</b>
Aprel	100,1	101,4	101,2	100,1	103,8	103,7
May	100,0	101,3	101,3	100,1	102,2	103,4
İyun	100,0	101,3	101,3	100,0	102,3	103,2
<b>II rüb</b>	<b>100,1</b>	-	<b>101,3</b>	<b>100,3</b>	-	<b>102,8</b>
İyul	100,2	101,4	101,3	100,1	102,3	103,0
Avqust	100,0	101,2	101,3	100,1	100,1	102,7

## REAL SEKTOR

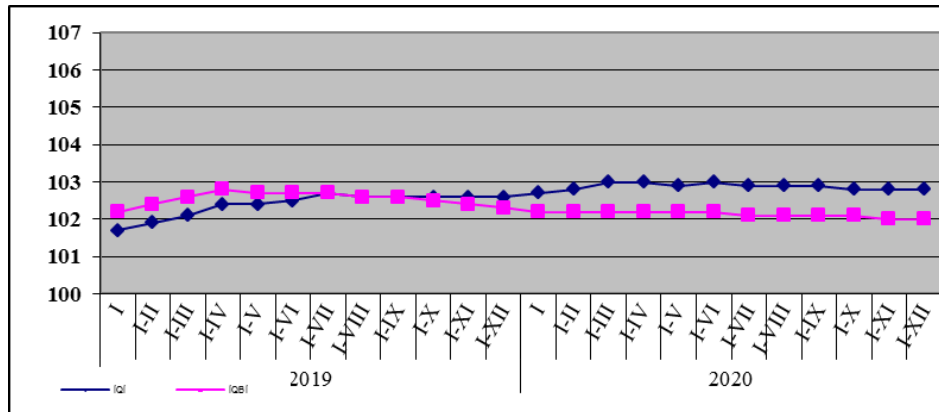
...sonu

	Qeyri-ərzaq məhsulları			Xidmətlər		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Sentyabr	100,1	101,2	101,3	100,0	100,1	102,4
<b>III rüb</b>	<b>100,2</b>	-	<b>101,2</b>	<b>100,1</b>	-	<b>100,8</b>
Oktyabr	100,1	101,0	101,2	100,9	100,9	102,2
Noyabr	100,2	101,0	101,2	100,1	100,9	102,1
Dekabr	100,1	101,0	101,2	100,1	100,9	102,0
<b>IV rüb</b>	<b>100,4</b>	-	<b>101,0</b>	<b>101,0</b>	-	<b>100,9</b>
<b>2020-ci il</b>						
Yanvar	100,3	101,1	101,1	99,8	101,5	101,5
Fevral	100,1	101,1	101,1	100,1	101,4	101,4
Mart	100,2	101,2	101,2	100,0	101,2	101,4
<b>I rüb</b>	<b>100,5</b>	-	<b>101,2</b>	<b>99,9</b>	-	<b>101,4</b>
Aprel	100,1	101,3	101,2	99,3	100,4	101,1
May	100,1	101,4	101,2	100,0	100,4	101,0
İyun	100,1	101,5	101,3	100,9	101,2	101,0
<b>II rüb</b>	<b>100,3</b>	-	<b>101,4</b>	<b>99,6</b>	-	<b>100,7</b>
İyul	100,0	101,3	101,3	100,0	101,1	101,0
Avqust	100,0	101,4	101,3	100,0	101,1	101,0
Sentyabr	100,0	101,4	101,3	100,1	101,2	101,1
<b>III rüb</b>	<b>100,1</b>	-	<b>101,4</b>	<b>100,6</b>	-	<b>101,2</b>
Oktyabr	100,1	101,4	101,3	100,0	100,3	101,0
Noyabr	100,1	101,2	101,3	100,9	101,1	101,0
Dekabr	100,1	101,2	101,3	100,0	101,1	101,0
<b>IV rüb</b>	<b>100,3</b>	-	<b>101,3</b>	<b>100,7</b>	-	<b>100,9</b>

Qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən məhsullar və xidmətlər, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan kənd təsərrüfatı məhsulları nəzərə alınmadan hesablanan və bazis inflyasiyası kimi qəbul edilmiş istehlak qiymətlərinin bazis indeksi 2020-ci ilin dekabr ayında noyabr ayı ilə müqayisədə 100,2 faiz, 2020-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə isə 102,0 faiz təşkil etmişdir.

Qrafik 21

**İstehlak qiymətləri indeksi və istehlak qiymətlərinin bazis indeksinin dəyişməsi** (əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)



2020-ci ilin dekabr ayında ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 101,8 faiz, 2020-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə isə 105,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 42

**Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının istehlak qiymətləri indeksləri**

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Çörək, çörək məmulatları və yarmalar	100,3	102,8	103,6	102,2
Ət və ət məhsulları	99,9	101,7	103,3	101,8
Balıq və balıq məhsulları	100,8	103,0	104,8	103,1
Süd və süd məhsulları, yumurta	101,5	105,0	106,3	104,3
Kərə və bitki yağları	100,6	101,5	100,4	101,9
Meyvələr	102,1	108,8	109,0	95,7
Tərəvəzlər	109,9	106,8	107,0	112,4
Qənd, cəm, bal, şokolad və konfetlər	100,7	101,5	100,8	101,1

## REAL SEKTOR

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	...ardı Məlumat üçün: 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Digər kateqoriyalara aid edilməyən ərzaq məhsulları	100,1	101,7	101,6	101,8
Çay, qəhvə, kakao	100,1	101,4	101,1	102,8
Mineral sular, sərinləşdirici içkilər və şirələr	100,5	102,4	102,4	103,2
Araq, brendi (konyak)	100,1	103,7	102,6	108,6
Tütün məmulatları	100,0	118,5	116,5	117,7

2020-ci ilin dekabr ayında qeyri-ərzaq məhsulları üzrə istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, 2020-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə isə 101,3 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 43

### Qeyri-ərzaq məhsullarının istehlak qiymətləri indeksləri

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Parçalar	100,2	104,1	103,0	103,8
Geyim	100,1	101,3	101,5	101,0
Ayaqqabı	100,2	100,7	101,5	101,4
İnşaat materialları	100,1	101,5	101,6	102,0
Mebel və ev əşyaları	100,1	101,2	101,5	102,1
Xalça və digər döşəmə örtükləri	100,1	102,6	102,7	102,6
Məişət cihazları	100,0	100,4	100,2	100,1
Kiçik elektrik cihazları	100,0	100,6	100,6	101,0
Şüşə məmulatları, yemək qabları və əşyaları	100,1	102,4	102,7	102,2

## REAL SEKTOR

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	...ardı Məlumat üçün: 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Evə qulluq etmək üçün lazım olan məhsullar (yuyucu vasitələr və s.)	100,3	102,5	101,9	101,8
Dərmanlar	100,0	100,0	100,0	100,0
Müalicə ləvazimatları və cihazları	100,1	103,3	102,7	103,6
Minik avtomobilləri	100,0	100,3	99,8	97,2
Velosipedlər	100,0	101,8	102,6	102,2
Minik avtomobilləri üçün ehtiyat hissələri	100,2	101,5	101,2	100,9
Yanacaq məhsulları (benzin və dizel yanacağı)	100,0	100,0	100,0	100,0
Telefon aparatları	99,9	98,8	98,6	99,1
Foto-kino avadanlıqları və optik cihazlar	100,0	99,8	100,1	99,5
Məlumatın işlənməsi üçün avadanlıqlar (kalkulyator, fərdi kompüter, noutbuk, planşet)	100,1	100,0	100,0	100,4
Oyuncaqlar	100,2	102,6	102,5	102,7
Açıq havada idman, turizmlə məşğul olmaq və istirahət vaxtı istifadə etmək üçün əşyalar	100,1	101,9	103,0	101,7
Kitablar	100,0	100,2	98,6	97,8
Qəzetlər və digər dövri nəşrlər	100,0	100,4	100,3	100,3
Dəftərxana və şəkil çəkmək üçün ləvazimat	100,1	101,2	101,7	105,1
Şəxsi gigiyena əşyaları, saç qurutmaq üçün fenlər	100,0	101,8	101,4	101,5
Zərgərlik məmulatları	100,2	103,7	103,1	101,2
Sair şəxsi istifadə əşyaları	100,2	101,5	101,4	101,4

2020-ci ilin dekabr ayında əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 100,0 faiz, 2020-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə isə 101,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 44

**Əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərin  
istehlak qiymətləri indeksləri**

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Paltarların təmizlənməsi, təmiri və kirayəsi	100,0	100,8	101,7	102,0
Ayaqqabıların təmiri	100,0	100,6	101,1	100,6
İcarəçi tərəfindən ödənilmiş icarə haqqı	100,0	100,0	101,9	103,6
Soyuq su təchizatı xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Zibilin daşınması xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Kanalizasiya xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Elektrik enerjisi təchizatı xidməti	100,0	100,0	97,9	100,0
Təbii qaz təchizatı xidməti	100,0	106,7	105,3	95,6
Mərkəzi isitmə xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Mebel, ev əşyaları və döşəmə örtüklərinin təmiri	100,0	100,7	101,0	101,2
Məişət cihazlarının təmiri	100,0	100,8	101,3	101,7
Ev və məişət xidmətləri	100,0	101,8	100,8	101,2
Tibbi xidmətlər	100,3	101,1	103,0	102,8
Stomatoloji xidmətlər	101,1	103,7	102,8	102,0
Xəstəxana xidmətləri	100,0	100,5	100,9	100,4
Avtomobillərin təmiri	100,0	100,5	100,7	101,6
Dəmir yolu nəqliyyatı ilə sərnəşin daşınması xidmətləri	100,0	98,3	98,8	101,7

## REAL SEKTOR

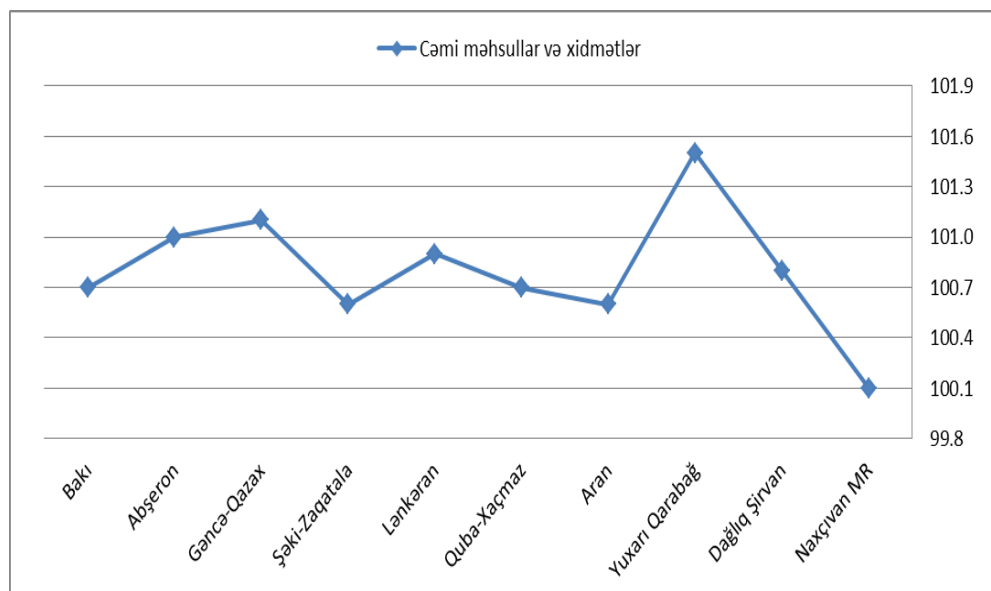
	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə	...ardı Məlumat üçün: 2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Metro nəqliyyatı ilə sərnişin daşınması xidmətləri	100,0	100,0	100,0	124,1
Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin daşınması xidmətləri	100,0	100,0	100,0	113,0
Hava nəqliyyatı ilə sərnişin daşınması xidmətləri	100,1	100,4	100,9	100,1
Dəniz nəqliyyatı ilə sərnişin daşınması xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Poçt xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Telefon rabitəsi xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Kompleks istirahətin təşkili üzrə xidmətlər	100,0	100,2	100,6	102,1
Ödənişli ali təhsil haqqı	100,0	102,8	101,9	101,2
Restoran və kafelər tərəfindən yeməklə təmin edilmə xidmətləri	100,0	100,9	101,0	101,2
Mehmanxana xidməti	100,0	99,4	101,2	103,0
Bərbərxana və kosmetoloji xidmətlər	100,0	101,1	101,3	101,8
Nəqliyyat vasitələrinin sığortası haqqı	100,0	100,0	100,0	100,0

**Ölkənin iqtisadi rayonları üzrə 2020-ci ilin dekabr ayında istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**

	Cəmi məhsullar və xidmətlər	Ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları	Qeyri-ərzaq məhsulları	Xidmətlər
Bakı şəhəri	100,7	101,7	100,0	100,0
Abşeron	101,0	102,2	100,0	100,0
Gəncə-Qazax	101,1	102,4	100,1	100,1
Şəki-Zaqatala	100,6	101,3	100,0	100,0
Lənkəran	100,9	102,0	100,0	100,0
Quba-Xaçmaz	100,7	101,7	100,1	100,0
Aran	100,6	101,4	100,0	100,0
Yuxarı Qarabağ	101,5	103,4	100,1	100,0
Dağlıq Şirvan	100,8	101,7	100,2	100,0
Naxçıvan Muxtar Respublikası	100,1	100,1	100,0	100,0

Qrafik 22

**İqtisadi rayonlar üzrə istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**





**Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri.**  
2020-ci ilin dekabr ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 113,5 faiz, o cümlədən mədənçıxarma sənayesi üzrə 116,7 faiz, emal sənayesi üzrə 101,2 faiz, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı sahələri üzrə isə 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 46

**Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri**

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi</b>	<b>113,5</b>	<b>83,2</b>	<b>75,2</b>
Mədənçıxarma sənayesi	116,7	72,8	66,2
Emal sənayesi	101,2	94,3	96,4
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	100,0	100,0	100,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	100,0	100,0	100,0

**Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri.** 2020-ci ilin dekabr ayında noyabr ayı ilə müqayisədə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 100,6 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsulları üzrə 101,1 faiz, heyvandarlıq məhsulları üzrə 100,1 faiz təşkil etmişdir.

Ay ərzində meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 101,4 faiz, balıq və sair balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 99,6 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 47

**Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri**

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Kənd təsərrüfatı məhsulları</b>	<b>100,6</b>	<b>99,8</b>	<b>105,6</b>
bitkiçilik məhsulları	101,1	99,2	106,6
heyvandarlıq məhsulları	100,1	100,1	104,5
<b>Meşə təsərrüfatı məhsulları</b>	<b>101,4</b>	<b>97,3</b>	<b>101,3</b>
<b>Balıq və sair balıqçılıq məhsulları</b>	<b>99,6</b>	<b>102,6</b>	<b>102,9</b>

**Nəqliyyat, poçt və rabitə xidmətlərinin qiymət indeksləri.** 2020-ci ilin dekabr ayında əvvəlki ayla müqayisədə nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi 99,7 faiz, o cümlədən nəqliyyatda yükdaşıma xidmətləri üzrə 99,6 faiz, nəqliyyatda sənişindəşıma xidmətləri üzrə isə 100,1 faiz təşkil etmişdir.

Ay ərzində rabitə, poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksləri əvvəlki aya nisbətən 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 48

**Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksi**

	2020-ci ilin dekabr ayı 2020-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin dekabr ayı 2019-cu ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi</b>	<b>99,7</b>	<b>100,0</b>	<b>101,0</b>
Yükdaşıma nəqliyyatı xidməti	99,6	100,0	101,1
Sənişindəşıma nəqliyyatı xidməti	100,1	100,0	100,4
<b>Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi</b>	<b>100,0</b>	<b>99,9</b>	<b>99,9</b>
<b>Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

**İdxal olunan məhsulların qiymət indeksləri.** 2020-ci ilin noyabr ayında idxal olunan məhsulların qiymət indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 102,1 faiz, əvvəlki ilin müvafiq ayı ilə müqayisədə 121,8 faiz, 2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən isə 122,6 faiz təşkil etmişdir.

**İxrac olunan məhsulların qiymət indeksləri.** 2020-ci ilin noyabr ayında ixrac olunan məhsulların qiymət indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 101,1 faiz, əvvəlki ilin müvafiq ayı ilə müqayisədə 81,8 faiz, 2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən isə 78,0 faiz təşkil etmişdir.

**Mənzil bazarında qiymət indeksləri.** 2020-ci ilin IV rübündə mənzil bazarında qiymət indeksi əvvəlki rüb ilə müqayisədə 100,0 faiz, o cümlədən ilkin mənzil bazarı üzrə 100,1 faiz, təkrar mənzil bazarı üzrə 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 49

**Mənzil bazarında qiymət indeksləri**

	2020-ci ilin IV rübü 2020-ci ilin III rübünə nisbətən, faizlə	2020-ci ilin IV rübü 2019-cu ilin IV rübünə nisbətən, faizlə	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Mənzil bazarında qiymət indeksi</b>	<b>100,0</b>	<b>99,8</b>	<b>99,9</b>
İlkin mənzil bazarında qiymət indeksi	100,1	100,0	99,5
Təkrar mənzil bazarında qiymət indeksi	100,0	99,8	99,9

**Kredit qoyuluşları**

Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi məlumatlara görə 2020-ci il dekabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının kredit portfeli milli valyuta ekvivalentində 14681,28 milyon manat təşkil etmişdir. Ümumi kredit portfelinin 12174,81 milyon manatı və ya 82,9 faizi uzunmüddətli kreditlərin payına düşmüşdür.

Kreditlərin 97,4 faizi banklar, 2,6 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları və kredit ittifaqları tərəfindən verilmişdir.

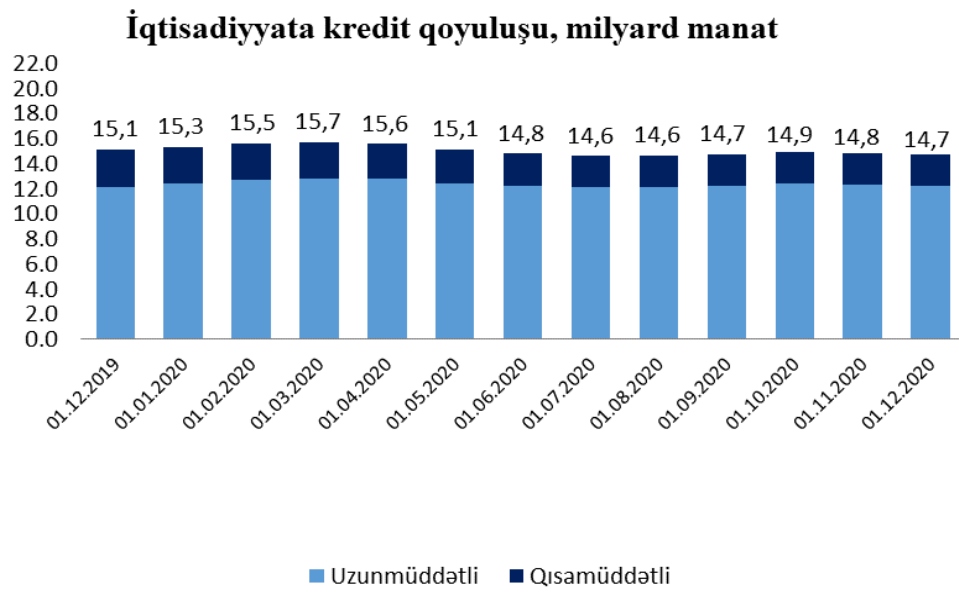
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 922,90 milyon manat olmuş və ümumi kredit portfelinin 6,3 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 50

**İqtisadiyyata kredit qoyuluşu**

	2020-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
<b>Kredit qoyuluşları – cəmi</b>	14681,28	97,1
o cümlədən:		
qısamüddətli	2506,47	83,3
uzunmüddətli	12174,81	100,5
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlər	922,90	65,4
Kreditlərin ümumi həcmində vaxtı keçmiş kreditlərin xüsusi çəkisi, %-lə	6,3	x

Qrafik 23



## **Məşğulluq və işsizlik**

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ilkin məlumatlara əsasən iqtisadi fəal əhalinin sayı 5252,5 min nəfər olmuş, onlardan 4876,6 min nəfərini məşğul əhali təşkil etmişdir.

2020-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə müddə ilə çalışan işçilərin sayı 1684,5 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 917,8 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 766,7 min nəfər təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda 33,9 min nəfər, qeyri neft-qaz sektorunda isə 1650,6 min nəfər çalışmışdır.

Müəssisə və təşkilatlarda müddə ilə çalışan işçilərin 24,5 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 7,8 faizi tikintidə, 7,7 faizi emal sənayesində, 3,5 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində, 2,0 faizi mədənçıxarma sənayesində, 1,8 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 1,7 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sahələrində məşğul olmuşdur.

Xidmət sahəsində işləyənlərin 19,7 faizi təhsil, 18,2 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,2 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 6,6 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,7 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 4,5 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,4 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,2 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət, 1,8 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 1,7 faizi informasiya və rabitə, 1,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi və 1,0 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar sahələrində çalışmışlar.

**2020-ci il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə iqtisadi fəaliyyət  
və mülkiyyət növləri üzrə muzzla çalışan işçilərin sayı  
(min nəfər)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
<b>Ölkə üzrə – cəmi</b>	<b>1 684,5</b>	<b>917,8</b>	<b>766,7</b>
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	59,5	26,1	33,4
Mədənçıxarma sənayesi	34,2	13,0	21,2
Emal sənayesi	128,8	19,5	109,3
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	29,5	28,8	0,7
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	29,2	26,6	2,6
Tikinti	131,4	30,7	100,7
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	306,7	2,5	304,2
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	75,9	47,1	28,8
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	24,2	1,0	23,2
İnformasiya və rabitə	29,0	15,6	13,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	30,5	8,0	22,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	16,6	6,9	9,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	57,4	34,2	23,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	78,8	61,4	17,4
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	110,6	104,9	5,7
Təhsil	331,3	321,6	9,7
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	138,2	117,6	20,6
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	54,2	50,4	3,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	18,5	1,9	16,6



2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı 139,0 saat təşkil etmişdir.

Cədvəl 52

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı**

<b>İqtisadi fəaliyyət növləri</b>	<b>İş saatlarının miqdarı</b>
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	151,2
Mədənçıxarma sənayesi	143,0
Emal sənayesi	141,9
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	152,5
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	154,3
Tikinti	149,7
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	149,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	145,8
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	137,6
İnformasiya və rabitə	152,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	150,7
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	144,1
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	143,8
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	150,2
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	151,5
Təhsil	104,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	148,0
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	142,0
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	137,5

**Dövlət büdcəsi**

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri Dövlət borcu və zəmanəti üzrə öhdəliklərin Təminat Fondunun daxilolmaları da nəzərə alınmaqla 23364,0 milyon manat, xərcləri isə 22162,7 milyon manat təşkil etmişdir.

Cədvəl 53

**Dövlət büdcəsinin gəlirləri**

	2020-ci ilin yanvar-noyabr ayları, milyon manat *	yekuna görə faizlə	ÜDM-də payı, faizlə
<b>Gəlirlər – cəmi</b>	<b>23364,02</b>	<b>100,0</b>	<b>36,11</b>
o cümlədən:			
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1028,85	4,40	1,59
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2269,59	9,71	3,51
Torpaq vergisi	30,80	0,13	0,05
Əmlak vergisi	153,62	0,66	0,24
Əlavə dəyər vergisi	4420,13	18,92	6,83
Sadələşdirilmiş vergi	291,81	1,25	0,45
Aksiz	850,33	3,64	1,31
Yol vergisi	95,71	0,41	0,15
Mədən vergisi	118,31	0,51	0,18
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	1042,66	4,46	1,61
Digər daxilolmalar	13062,21	55,91	20,19

\* - Dövlət borcu və zəmanəti üzrə öhdəliklərin Təminat Fondunun daxilolmaları nəzərə alınmaqla.

Daxilolmaların 18,92 faizi əlavə dəyər vergisi, 9,71 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi, 4,46 faizi xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər, 4,40 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisi, 3,64 faizi aksizlər, 1,25 faizi sadələşdirilmiş vergi, 1,71 faizi

vergilərin digər növləri, 55,91 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin edilmişdir.

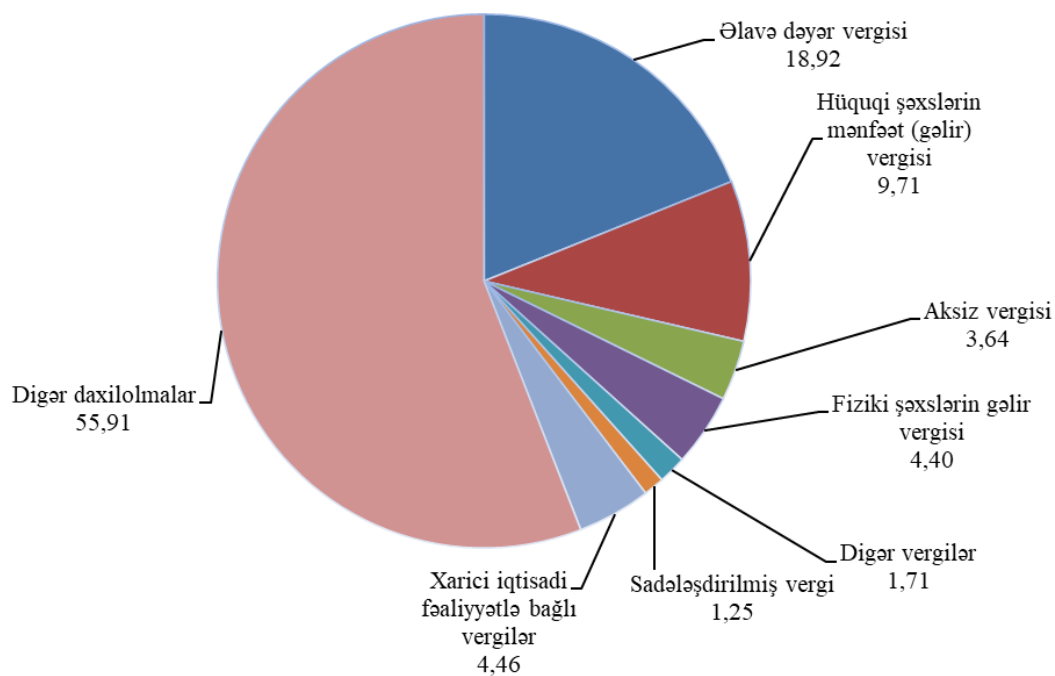
Cədvəl 54

**Dövlət büdcəsinin xərcləri**

	2020-ci ilin yanvar-noyabr ayları, milyon manat	yekuna görə faizlə	ÜDM-də payı, faizlə
<b>Xərclər – cəmi</b>	<b>22162,743</b>	<b>100,0</b>	<b>34,25</b>
o cümlədən:			
Ümumi dövlət xidmətləri	3202,776	14,45	4,95
Müdafiə və milli təhlükəsizlik	3521,080	15,89	5,44
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq	1506,959	6,80	2,33
Təhsil	2299,655	10,38	3,55
Səhiyyə	1487,449	6,71	2,30
Sosial müdafiə və sosial təminat	2909,303	13,13	4,50
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	290,457	1,31	0,45
Mənzil və kommunal təsərrüfatı	194,869	0,88	0,30
Kənd təsərrüfatı	752,239	3,39	1,16
Ətraf mühitin mühafizəsi	175,549	0,79	0,27
İqtisadi fəaliyyət	3993,027	18,02	6,17
Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1829,380	8,25	2,83

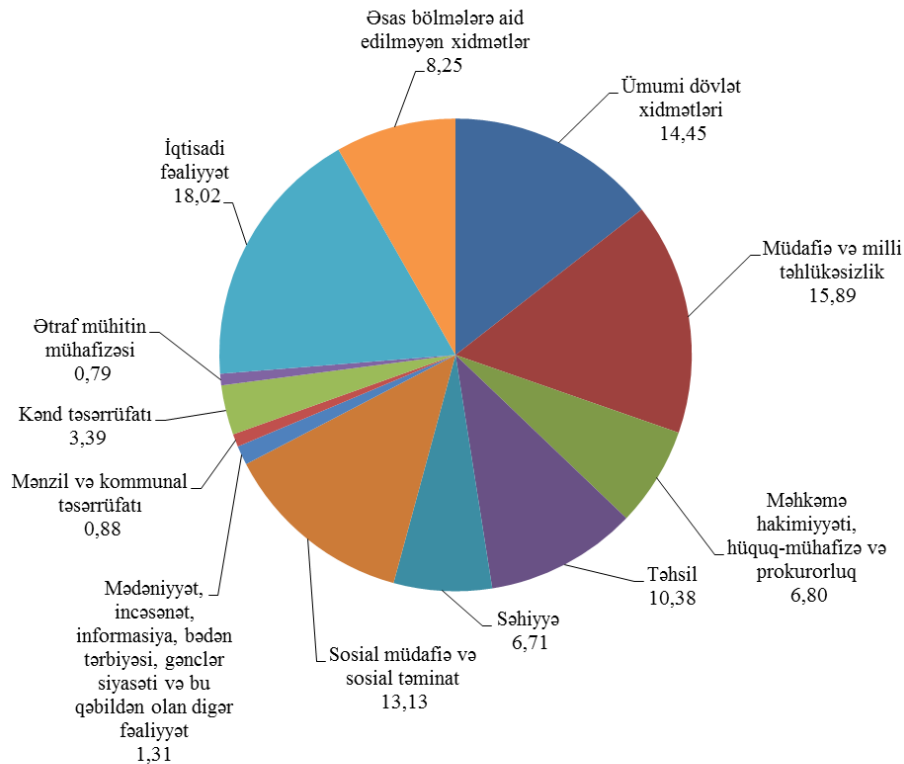
Büdcə vəsaitlərinin 18,02 faizi iqtisadi fəaliyyətin, 17,09 faizi təhsil və səhiyyənin, 15,89 faizi müdafiə və milli təhlükəsizlik tədbirlərinin, 14,45 faizi ümumi dövlət xidmətlərinin, 13,13 faizi sosial müdafiə və sosial təminatın, 21,42 faizi isə digər sahələrin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında büdcə gəlirlərinin  
strukturu, faizlə**



Qrafik 25

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında büdcə xərclərinin  
strukturu, faizlə**



Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi operativ məlumatlara əsasən 2020-ci ildə dövlət büdcəsinin gəlirləri 24673,1 milyon manat, xərcləri 26417,1 milyon manat təşkil etmiş, büdcənin icrasında 1744,0 milyon manatlıq və ya ümumi daxili məhsulun 2,4 faizi qədər kəsir yaranmışdır.

### **Xarici ticarət**

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 183 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 108 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 175 ölkədən idxal olunmuşdur.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında xarici ticarət dövriyyəsi 21863,3 milyon ABŞ dolları, o cümlədən ixracın dəyəri 12177,8 milyon dollar, idxalın dəyəri 9685,5 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 2492,3 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır.

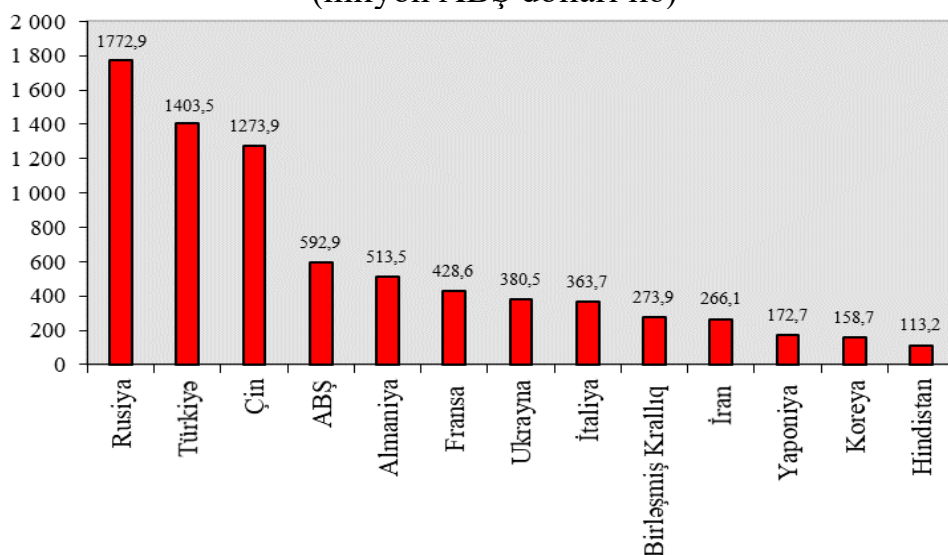
2019-cu ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 27,2 faiz, real ifadədə 21,7 faiz, o cümlədən idxal 36,2 faiz, ixrac isə 11,5 faiz azalmışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən xarici ticarət dövriyyəsinin 86,8 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Almaniya, Ukrayna, ABŞ, Fransa, Hindistan, Gürcüstan, Yunanıstan, Xorvatiya, İspaniya, İsrail, Birləşmiş Krallıq, İran, Tunis, İsveçrə, Çexiya, Belarus ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Ölkəyə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 18,3 faizi Rusiyanın, 14,5 faizi Türkiyənin, 13,2 faizi Çinin, 6,1 faizi ABŞ-ın, 5,3 faizi Almaniyanın, 4,4 faizi Fransanın, 3,9 faizi Ukraynanın, 3,8 faizi İtaliyanın, 2,8 faizi Birləşmiş Krallığın, 2,7 faizi İranın, 1,8 faizi Yaponiyanın, 1,6 faizi Koreyanın, 1,2 faizi Hindistanın, hər biri 1,1 faiz olmaqla İspaniya və Qazaxıstanın, 1,0 faizi Belarusun, hər biri 0,9 faiz olmaqla Polşa və Niderlandın, hər biri 0,8 faiz olmaqla Türkmənistan, İsveçrə və Vyetnamın, 13,0 faizi isə digər ölkələrin payına düşmüşdür.

Qrafik 26

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında idxalda daha çox paya malik olan ölkələr üzrə idxalın dəyəri**  
(milyon ABŞ dolları ilə)



İdxalda maşınların, mexanizmlərin, elektrotexniki avadanlıq və aparatların, azqiymətli metallar və onlardan hazırlanan məmulatların, kimya sənayesi məhsullarının, nəqliyyat vasitələrinin, bitki mənşəli məhsulların, hazır ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların, toxuculuq materialları və məmulatlarının dəyəri üstünlük təşkil etmişdir.

İdxalın 64,7 faizini avtomobil, 19,5 faizini dəmir yolu, 10,9 faizini hava, 4,8 faizini dəniz nəqliyyatı ilə gətirilmiş, 0,1 faizini isə boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

2019-cu ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə 2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında mühüm məhsul növlərindən bitki yağları idxalı 4,1 faiz, təzə meyvə – 11,4 faiz, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları – 19,5 faiz, mal əti – 12,8 faiz, təzə tərəvəz – 37,9 faiz, minik avtomobilləri – 22,8 faiz, dərman vasitələri – 43,8 faiz, hesablama maşınları, blok və qurğuları – 17,1 faiz, mineral gübrələr – 2,7 faiz, qara metallardan çubuqlar – 46,3 faiz artmış, buğda idxalı isə 17,6 faiz, xam şəkər və şəkər

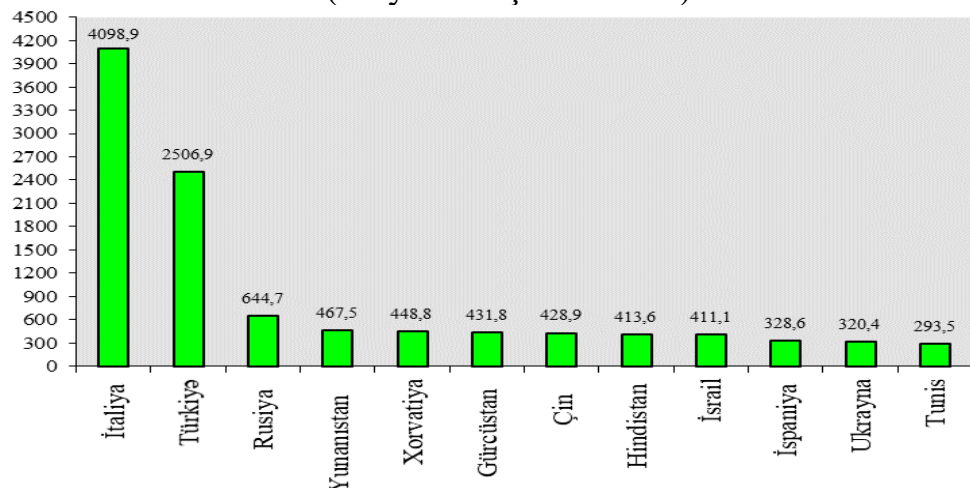
– 13,1 faiz, çay – 2,2 faiz, kartof – 8,4 faiz, quş əti və onun əlavə məhsulları – 21,6 faiz, siqaretlər – 73,2 faiz, qara metallardan borular – 21,8 faiz, polad prokatı – 8,1 faiz, rezin şinlər – 18,5 faiz, yük avtomobilləri – 1,8 faiz, mebellər – 25,0 faiz, polietilen – 26,3 faiz, məişət kondisionerləri – 32,9 faiz, paltaryuyan maşınlar – 7,3 faiz, qara metallardan küncüklər – 8,9 faiz, avtobuslar – 54,9 faiz, məişət soyuducuları – 11,2 faiz, sement və sement klinkerləri – 21,6 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkəyə 44278 ədəd minik avtomobili, 3203 ədəd yük avtomobili, 223 ədəd avtobus idxal olunmuşdur.

İxracın 31,4 faizini İtaliyaya, 19,2 faizini Türkiyəyə, 4,9 faizini Rusiyaya, 3,6 faizini Yunanıstana, 3,4 faizini Xorvatiyaya, hər biri 3,3 faiz olmaqla Gürcüstan və Çinə, 3,2 faizini Hindistana, 3,1 faizini İsrailə, hər biri 2,5 faiz olmaqla İspaniya və Ukraynaya, 2,2 faizini Tunisə, hər biri 1,8 faiz olmaqla Portuqaliya və Almaniya, 1,7 faizini Çexiyaya, 1,5 faizini İsveçrəyə, 1,2 faizini Belarusa, hər biri 1,0 faiz olmaqla Vyetnam, Tailand, Birləşmiş Krallıq və Avstriyaya, 5,4 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

Qrafik 27

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ixracda daha çox paya malik olan ölkələr üzrə ixracın dəyəri**  
(milyon ABŞ dolları ilə)





2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ixracın 85,8 faizini boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş, 8,4 faizini avtomobil, 3,3 faizini dəmir yolu, 1,9 faizini hava, 0,6 faizini dəniz nəqliyyatı ilə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

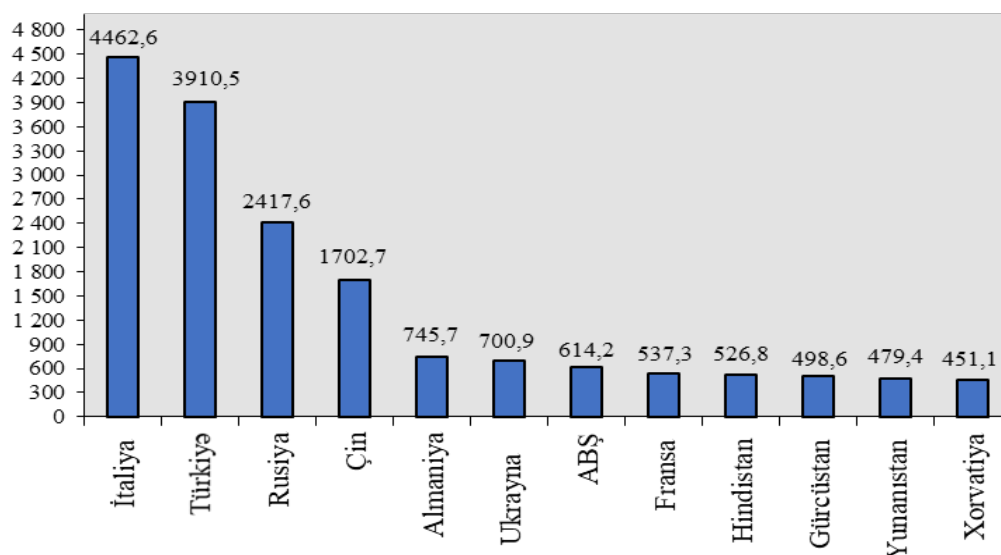
İxracın strukturunda xam neft, təbii qaz, neft-qaz məhsulları, meyvə və tərəvəzlər, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, pambıq lifi və ipliyi, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, kimya sənayesi məhsulları, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, bitki yağları, şəkər, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin payı üstünlük təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə mühüm məhsul növlərindən təzə tərəvəz ixracı 3,0 faiz, kartof – 31,7 faiz, meyvə və tərəvəz şirələri – 22,5 faiz, bitki yağları – 1,6 dəfə, marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar – 27,9 faiz, pambıq lifi – 8,4 faiz, polietilen – 23,2 faiz, qara metallardan borular – 1,8 dəfə artmış, təzə meyvə ixracı isə 11,9 faiz, şəkər – 19,6 faiz, tütün – 26,3 faiz, çay – 9,3 faiz, meyvə və tərəvəz konservləri – 1,5 faiz, təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu – 58,5 faiz, emal olunmamış alüminium – 20,1 faiz, pambıq ipliyi – 37,0 faiz, bentonit gili – 3,4 faiz, qara metallardan yarımfabrikatlar – 48,8 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 8,0 faiz, real ifadədə isə 17,9 faiz azalaraq 1638,2 milyon dollara bərabər olmuşdur. Qeyri neft-qaz məhsulları üzrə ixracın dəyərində Rusiyaya (38,3 faiz), Türkiyəyə (19,6 faiz), İsveçrəyə (12,3 faiz), Gürcüstana (7,1 faiz), Çinə (2,5 faiz), Ukraynaya (2,4 faiz), İtaliyaya (2,1 faiz), İrana (1,6 faiz), Qazaxıstana (1,4 faiz), ABŞ-a (1,3 faiz), Almaniyaya (1,1 faiz), Belarusa (1,0 faiz) göndərilmiş malların payı üstünlük təşkil etmişdir.

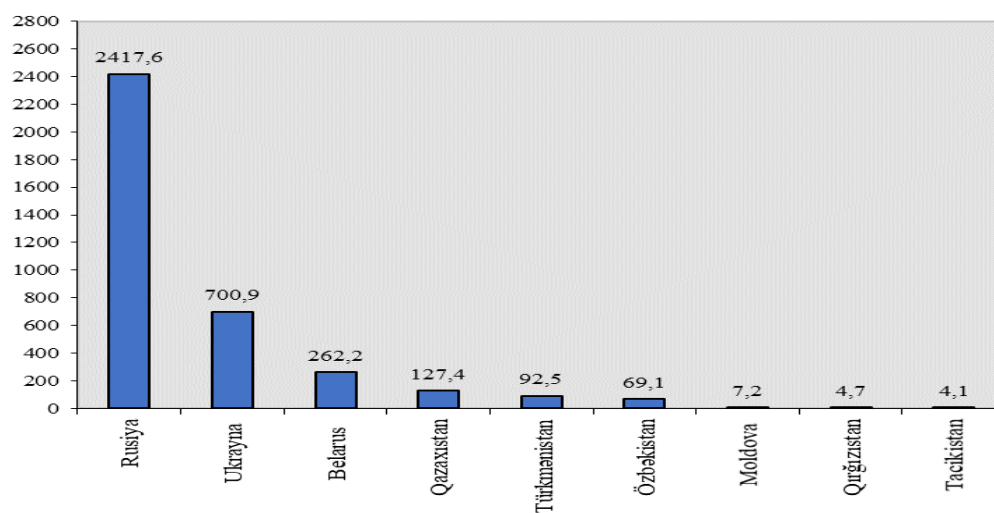
Qrafik 28

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında xarici ticarət dövriyyəsində daha çox paya malik olan ölkələr üzrə ticarət dövriyyəsi**  
(milyon ABŞ dolları ilə)



Qrafik 29

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında MDB üzvü dövlətləri ilə ticarət dövriyyəsi** (milyon ABŞ dolları ilə)



## **Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası**

2020-ci il ərzində statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı 6,3 faiz artaraq 2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə 155435 olmuşdur.

Artım iqtisadiyyatın “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı”, “Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə”, “Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi”, “İnformasiya və rabitə”, “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, “Emal sənayesi”, “Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, “Tikinti” və “Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar” sahələrində nəzərəcarpacaq dərəcədə olmuşdur.

Cədvəl 55

### **İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə statistik vahidlərin sayı (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla)**

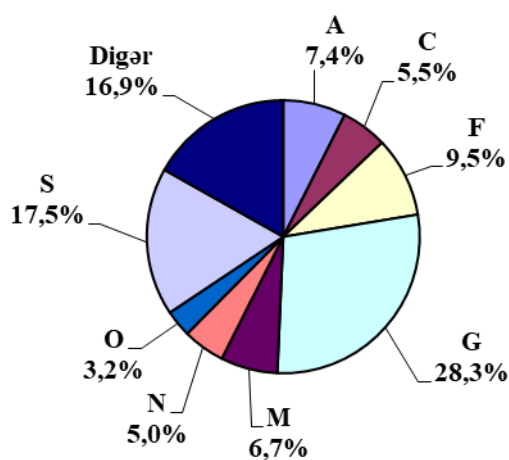
Fəaliyyət növünün		01.01.2021-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı		Ümumi saya görə, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə olan statistik vahidlərin sayına görə, faizlə
Hərflər işarəsi	Adı	Cəmi*	o cümlədən kommer- siya təşkilatları		
	<b>CƏMİ</b>	<b>155435</b>	<b>138393</b>	<b>100,0</b>	<b>106,3</b>
<b>A</b>	o cümlədən: Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	11553	10798	7,4	103,2
<b>B</b>	Mədənçıxarma sənayesi	946	945	0,6	103,2
<b>C</b>	Emal sənayesi	8500	8489	5,5	108,7
<b>D</b>	Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	330	299	0,2	101,5
<b>E</b>	Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	584	499	0,4	108,1
<b>F</b>	Tikinti	14747	14673	9,5	107,4
<b>G</b>	Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	43988	43973	28,3	107,9
<b>H</b>	Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3511	3490	2,3	115,4
<b>İ</b>	Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	3371	3357	2,2	113,8

Fəaliyyət növünün		01.01.2021-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı		Ümumi sayı görə, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə olan statistik vahidlərin sayına görə, faizlə
Hərf işarəsi	Adı	Cəmi*	o cümlədən kommersiya təşkilatları		
<b>J</b>	İnformasiya və rabitə	4103	4043	2,6	110,2
<b>K</b>	Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1906	1855	1,2	105,3
<b>L</b>	Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2160	2004	1,4	107,2
<b>M</b>	Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	10504	9824	6,7	107,5
<b>N</b>	İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7760	7639	5,0	109,5
<b>O</b>	Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4947	0	3,2	100,4
<b>P</b>	Təhsil	4688	2519	3,0	105,3
<b>Q</b>	Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2321	1816	1,5	110,5
<b>R</b>	İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	2166	1687	1,4	103,9
<b>S</b>	Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	27253	20483	17,5	101,4
<b>U</b>	Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	97	0	0,1	99,0

\*Bu və sonrakı cədvəllərdə statistik vahidlərin sayına dair son tarixə olan məlumatlarda əvvəlki dövrlərdə yaranmış və ya ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı ilə bağlı inzibati mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlar əsasında aparılmış dəqiqləşmələr də öz əksini tapmışdır.

“Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “Tikinti”, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrindəki statistik vahidlərin xüsusi çəkisi daha yüksək olmuşdur.

**Fəaliyyət növləri üzrə statistik vahidlərin sayının  
strukturu, yekuna nisbətən**



Cədvəl 56

**Qeydiyyatda olan statistik vahidlərin sayının iqtisadi  
fəaliyyət üzrə mülkiyyət növlərinə görə bölgüsü  
(2021-ci il yanvarın 1-nə)**

Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
Cəmi	10729	6,9	1729	1,1	142977	92,0	12309	7,9	3016	1,9
o cüm- lədən:										
A	550	4,7	66	0,6	10937	94,7	177	1,5	119	1,0
B	39	4,1	1	0,1	906	95,8	226	23,9	32	3,4
C	225	2,7	9	0,1	8266	97,2	637	7,5	403	4,7
D	266	80,6	0	0,0	64	19,4	11	3,3	6	1,8
E	220	37,7	3	0,5	361	61,8	27	4,6	22	3,8
F	511	3,5	18	0,1	14218	96,4	1230	8,3	347	2,4

\* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

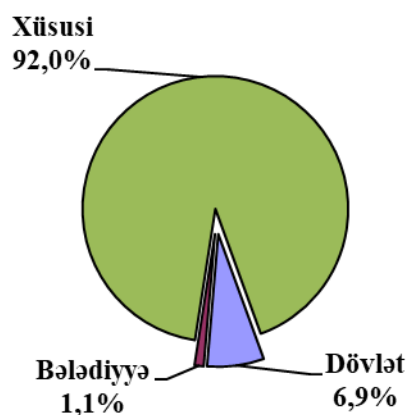
Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
							Sayı	%	Sayı	%
<b>G</b>	677	1,5	1	0,0	43310	98,5	3362	7,6	836	1,9
<b>H</b>	248	7,1	3	0,1	3260	92,8	311	8,9	89	2,5
<b>İ</b>	41	1,2	0	0,0	3330	98,8	1118	33,2	127	3,8
<b>J</b>	223	5,4	0	0,0	3880	94,6	269	6,6	98	2,4
<b>K</b>	157	8,2	1	0,1	1748	91,7	118	6,2	77	4,0
<b>L</b>	114	5,3	0	0,0	2046	94,7	122	5,6	45	2,1
<b>M</b>	647	6,2	3	0,0	9854	93,8	1496	14,2	267	2,5
<b>N</b>	249	3,2	3	0,0	7508	96,8	1291	16,6	162	2,1
<b>O</b>	3339	67,5	1607	32,5	1	0,0	1	0,0	0	0,0
<b>P</b>	2206	47,1	0	0,0	2482	52,9	166	3,5	47	1,0
<b>Q</b>	475	20,5	0	0,0	1846	79,5	139	6,0	39	1,7
<b>R</b>	417	19,2	4	0,2	1745	80,6	75	3,5	36	1,7
<b>S</b>	124	0,5	10	0,0	27119	99,5	1439	5,3	264	1,0
<b>U</b>	1	1,0	0	0,0	96	99,0	94	96,9	0	0,0

Xüsusi mülkiyyətə aid olan statistik vahidlərin əsas hissəsi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” (30,3%), “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” (19,0%), “Tikinti” (9,9%), “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” (7,7%), “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” (6,9%) və “Emal sənayesi” (5,8%) sahələrinin payına düşür.

\* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

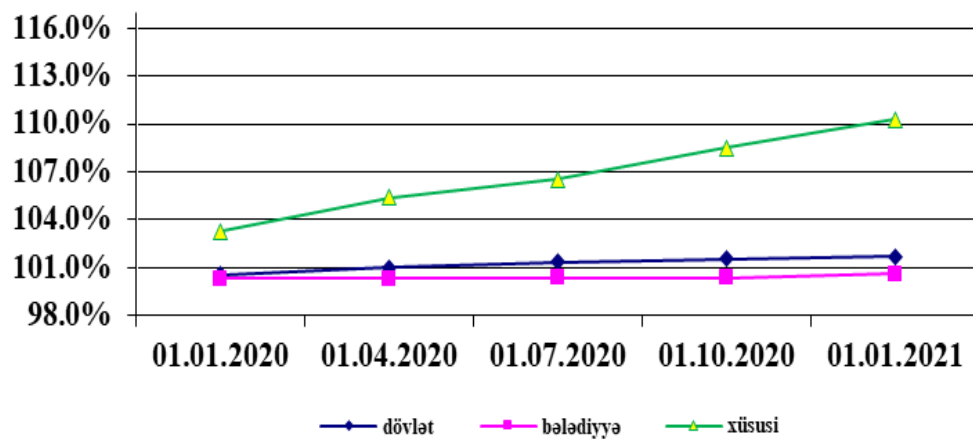
Qrafik 31

Statistik vahidlərin sayının mülkiyyət növünə görə strukturu, yekuna nisbətən

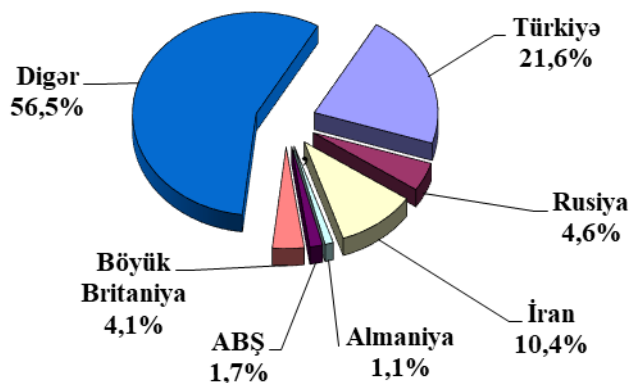


Qrafik 32

Mülkiyyət növlərinə görə statistik vahidlərin sayının dəyişməsi, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə



**Xarici investisiyalı və birgə müəssisələrin sayının ölkələr üzrə strukturu, yekuna nisbətən**



Reyestrə qeydiyyatdan keçmiş statistik vahidlərdən tam xarici investisiyalı və birgə müəssisələr əsasən Türkiyə (21,6%), İran (10,4%), Rusiya (4,6%), Böyük Britaniya (4,1%), ABŞ (1,7%) və Almaniya (1,1%) kimi ölkələrin sahibkarları tərəfindən yaradılmışdır.

Cədvəl 57

**Statistik vahidlərin demoqrafiyası**

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>155435</b>	<b>9619</b>	<b>6,2</b>	<b>417</b>	<b>0,3</b>
o cümlədən:					
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	11553	369	3,2	13	0,1
Mədəniyyət sənayesi	946	41	4,3	9	1,0
Emal sənayesi	8500	736	8,7	20	0,2



# İNSTITUSİONAL DƏYİŞİKLİKLƏR

...ardı

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	330	5	1,5	0	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	584	48	8,2	3	0,5
Tikinti	14747	1011	6,9	29	0,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	43988	3244	7,4	82	0,2
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3511	452	12,9	9	0,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	3371	410	12,2	7	0,2
İnformasiya və rabitə	4103	389	9,5	17	0,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1906	154	8,1	67	3,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2160	91	4,2	7	0,3
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	10504	756	7,2	49	0,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7760	674	8,7	19	0,2
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4947	44	0,9	11	0,2
Təhsil	4688	243	5,2	12	0,3
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2321	223	9,6	2	0,1
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	2166	94	4,3	11	0,5
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	27253	634	2,3	49	0,2
Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	97	1	1,0	1	1,0

2020-ci il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin 19,7 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 16,1 faizi “Maliyyə

və sığorta fəaliyyəti”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrinin hər birində 11,8 faiz, 7,0 faizi “Tikinti” sahəsində, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Bu dövrdə yeni yaradılmış statistik vahidlərin 33,7 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 7,9 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 7,7 faizi “Emal sənayesi”, 7,0 faizi “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, 6,6 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” sahələrinin, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Cədvəl 58

**Yeni yaradılmış və ləğv edilmiş statistik vahidlərin  
(fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayının  
mülkiyyət növlərinə görə strukturu**

Mülkiyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>155435</b>	<b>9619</b>	<b>6,2</b>	<b>417</b>	<b>0,3</b>
o cümlədən: Dövlət mülkiyyətli müəssisələr	10729	170	1,6	58	0,5
Bələdiyyə mülkiyyətli müəssisələr*	1729	5	0,3	0	0,0
Xüsusi mülkiyyətli müəssisələr	142977	9444	6,6	359	0,3
o cümlədən: xarici müəssisələr (100% xarici investisiyalı)	12309	1190	9,7	52	0,4
birgə müəssisələr	3016	157	5,2	40	1,3

2020-ci il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin 98,2 faizi xüsusi mülkiyyətli (o cümlədən 12,4 faizi tam xarici investisiyalı, 1,6 faizi birgə mülkiyyətli), 1,8 faizi isə dövlət mülkiyyətli müəssisələrin payına düşür.

\* Bələdiyyələr də daxil edilməklə

**İqtisadi rayonlar üzrə statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) Dövlət reyestrinin tərkibinin dəyişməsi**

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>155435</b>	<b>9619</b>	<b>6,2</b>	<b>417</b>	<b>0,3</b>
Bakı	93672	8002	8,5	292	0,3
Abşeron iqtisadi rayonu	10410	495	4,8	25	0,2
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	8773	265	3,0	13	0,1
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	5386	137	2,5	7	0,1
Lənkəran iqtisadi rayonu	7288	135	1,9	6	0,1
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	4650	106	2,3	9	0,2
Aran iqtisadi rayonu	17890	332	1,9	41	0,2
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	2417	42	1,7	1	0,0
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	528	4	0,8	1	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	2402	55	2,3	3	0,1
Naxçıvan Muxtar Respublikası	2019	46	2,3	19	0,9

Qeydiyyatda olan statistik vahidlərin 60,3 faizi Bakıda yerləşmişdir. Hesabat dövründə yeni yaradılmış statistik vahidlərin 83,2 faizi Bakıda, 5,1 faizi Abşeron, 3,5 faizi Aran, 2,8 faizi Gəncə-Qazax, Lənkəran və Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonlarının hər birində 1,4 faiz və qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatda alınmışlar. Statistik vahidlərin yaradılması prosesi Bakı şəhərində (8,5%), Abşeron iqtisadi rayonunda (4,8%), Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunda (3,0%), Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda (2,5%), Naxçıvan Muxtar Respublikası, Quba-Xaçmaz və Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonlarında (hər birində 2,3%), Lənkəran və Aran iqtisadi rayonlarında (hər birində 1,9%) daha fəal olmuşdur.

Bu dövrdə Bakı şəhəri üzrə 292, Aran iqtisadi rayonu üzrə 41, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 25, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 19, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 13, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 9, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 7, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 6, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 3, Yuxarı Qarabağ və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonlarının hər biri üzrə isə 1 statistik vahid ləğv edilmişdir.

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkədə mövcud olan mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 21 dekabr tarixli 556 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları”na uyğun olaraq işçilərin orta siyahı sayı və illik gəliri meyarı əsasında müəyyən edilmişdir.

Cədvəl 60

**Mikro sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Mikro sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında mikro sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>127517</b>	<b>100,0</b>	<b>92,1</b>
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	10296	8,1	95,3
Mədənçıxarma sənayesi	771	0,6	81,6
Emal sənayesi	7359	5,8	86,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	112	0,1	37,5

Fəaliyyət növləri	...ardı		
	01.01.2021-ci il vəziyyətinə mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Mikro sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında mikro sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	320	0,3	64,1
Tikinti	13176	10,3	89,8
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	40965	32,1	93,1
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2956	2,3	84,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2962	2,3	88,2
İnformasiya və rabitə	3668	2,9	90,7
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1410	1,1	76,0
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1722	1,4	85,9
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	9096	7,1	92,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7264	5,7	95,1
Təhsil	2291	1,8	90,9
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1426	1,1	78,5
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1531	1,2	90,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	20192	15,8	98,6

Göründüyü kimi, 2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 92,1 faizini mikro sahibkarlıq subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (32,1%), digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi (15,8%), tikinti (10,3%) və kənd təsərrüfatı (8,1%) sahələrində yaradılmışdır.

**Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında kiçik sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>7282</b>	<b>100,0</b>	<b>5,3</b>
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	336	4,6	3,1
Mədənçıxarma sənayesi	94	1,3	10,0
Emal sənayesi	679	9,3	8,0
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	34	0,5	11,4
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	65	0,9	13,0
Tikinti	919	12,6	6,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	2142	29,4	4,9
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	324	4,4	9,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	290	4,0	8,6
İnformasiya və rabitə	237	3,3	5,9
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	358	4,9	19,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	224	3,1	11,2
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	530	7,3	5,4
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	283	3,9	3,7
Təhsil	156	2,1	6,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	256	3,5	14,1
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	115	1,6	6,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	240	3,3	1,2

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 5,3 faizini kiçik sahibkarlıq

subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (29,4%), tikinti (12,6%), emal sənayesi (9,3%) və peşə, elmi və texniki fəaliyyət (7,3%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 62

**Orta sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri**

**üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə orta sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Orta sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında orta sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>2916</b>	<b>100,0</b>	<b>2,1</b>
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	146	5,0	1,4
Mədənçıxarma sənayesi	39	1,3	4,1
Emal sənayesi	347	11,9	4,1
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	126	4,3	42,1
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	93	3,2	18,7
Tikinti	476	16,3	3,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	742	25,5	1,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	164	5,6	4,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	86	3,0	2,6
İnformasiya və rabitə	121	4,2	3,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	65	2,2	3,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	48	1,7	2,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	156	5,3	1,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	68	2,3	0,9
Təhsil	58	2,0	2,3
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	101	3,5	5,5
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	36	1,2	2,1
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	44	1,5	0,2

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 2,1 faizini orta sahibkarlıq subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (25,5%), tikinti (16,3%), emal sənayesi (11,9%) və nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (5,6%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 63

**İri sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri  
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə iri sahibkarlıq subyektlərinin sayı	İri sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında iri sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>678</b>	<b>100,0</b>	<b>0,5</b>
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	20	3,0	0,2
Mədənçıxarma sənayesi	41	6,0	4,3
Emal sənayesi	104	15,3	1,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	27	4,0	9,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	21	3,1	4,2
Tikinti	102	15,0	0,7
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	124	18,3	0,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	46	6,8	1,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	19	2,8	0,6
İnformasiya və rabitə	17	2,5	0,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	22	3,3	1,2
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	10	1,5	0,5
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	42	6,2	0,4
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	24	3,5	0,3
Təhsil	14	2,1	0,6
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	33	4,9	1,9
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	5	0,7	0,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	7	1,0	0,0



2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 0,5 faizini iri sahibkarlıq subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (18,3%), emal sənayesi (15,3%), tikinti (15,0%) və nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (6,8%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 64

**Mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>127517</b>	<b>100,0</b>
Bakı	80786	63,4
Abşeron iqtisadi rayonu	9075	7,1
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	6193	4,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	3920	3,1
Lənkəran iqtisadi rayonu	5866	4,6
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	3582	2,8
Aran iqtisadi rayonu	13588	10,6
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	1707	1,3
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	296	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	1653	1,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	851	0,7

Mikro sahibkarlıq subyektlərinin 63,4 faizi Bakıda, 10,6 faizi Aran, 7,1 faizi Abşeron, 4,9 faizi Gəncə-Qazax, 4,6 faizi Lənkəran, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 65

**Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>7282</b>	<b>100,0</b>
Bakı	4872	66,9
Abşeron iqtisadi rayonu	430	5,9
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	430	5,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	208	2,9
Lənkəran iqtisadi rayonu	189	2,6

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayı	...ardı
		Ümumi saya görə, faizlə
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	191	2,6
Aran iqtisadi rayonu	643	8,8
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	64	0,9
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	14	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	100	1,4
Naxçıvan Muxtar Respublikası	141	1,9

Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin 66,9 faizi Bakıda, 8,8 faizi Aran, Gəncə-Qazax və Abşeron iqtisadi rayonlarının hər birində 5,9 faiz, 2,9 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 66

**Orta sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi  
rayonlar üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə orta sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>2916</b>	<b>100,0</b>
Bakı	1828	62,7
Abşeron iqtisadi rayonu	172	5,9
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	172	5,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	121	4,2
Lənkəran iqtisadi rayonu	79	2,7
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	90	3,1
Aran iqtisadi rayonu	273	9,4
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	39	1,3
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	4	0,1
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	44	1,5
Naxçıvan Muxtar Respublikası	94	3,2

Orta sahibkarlıq subyektlərinin 62,7 faizi Bakıda, 9,4 faizi Aran, Gəncə-Qazax və Abşeron iqtisadi rayonlarının hər birində 5,9 faiz, 4,2 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 67

**İri sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə iri sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>678</b>	<b>100,0</b>
Bakı	520	76,7
Abşeron iqtisadi rayonu	44	6,5
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	27	4,0
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	6	0,9
Lənkəran iqtisadi rayonu	9	1,3
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	10	1,5
Aran iqtisadi rayonu	41	6,1
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	3	0,4
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	0	0,0
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	3	0,4
Naxçıvan Muxtar Respublikası	15	2,2

İri sahibkarlıq subyektlərinin 76,7 faizi Bakıda, 6,5 faizi Abşeron, 6,1 faizi Aran, 4,0 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

**Fərdi sahibkarlar**

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarların sayı 1 milyonu keçmişdir.

Cədvəl 68

**Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bölgüsü**

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi saya görə, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>1062537</b>	<b>100,0</b>
o cümlədən:		
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	341982	32,2
Mədənçıxarma sənayesi	1036	0,1
Emal sənayesi	22957	2,2

Fəaliyyət növləri	01.01.2021-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	...ardı Ümumi sayə görə, faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	73	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	737	0,1
Tikinti	21306	2,0
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	228742	21,5
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	116831	11,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	42971	4,0
İnformasiya və rabitə	10675	1,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	4226	0,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	14759	1,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	23490	2,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	21415	2,0
Təhsil	10473	1,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	6898	0,6
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	13816	1,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	112105	10,6
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	68045	6,4

Hesabat dövründə hər dörd fərdi sahibkardan üçü “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı” və “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” sahələri üzrə qeydiyyatdan keçmişdir.

Cədvəl 69

**Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, faizlə
<b>CƏMİ</b>	<b>1062537</b>	<b>100,0</b>
Bakı	297994	28,0
Abşeron iqtisadi rayonu	56492	5,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	146151	13,8

İqtisadi rayonlar	01.01.2021-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	...ardı
		Ümumi saya görə, faizlə
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	67173	6,3
Lənkəran iqtisadi rayonu	102428	9,6
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	66917	6,3
Aran iqtisadi rayonu	228340	21,5
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	27368	2,6
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2887	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	34912	3,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	31875	3,0

Sahibkarlıqla məşğul olmaq niyyətində olan fərdi sahibkarların əsas hissəsi Bakıda (28,0%), Aran (21,5%), Gəncə-Qazax (13,8%) və Lənkəran (9,6%) iqtisadi rayonlarında qeydiyyatda alınmışdır.

Cədvəl 70

**İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə fərdi sahibkarların  
cins üzrə bölgüsü**

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
<b>CƏMİ</b>	<b>836679</b>	<b>100,0</b>	<b>225858</b>	<b>100,0</b>
o cümlədən:				
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	260107	31,1	81875	36,3
Mədənçıxarma sənayesi	983	0,1	53	0,0
Emal sənayesi	19045	2,3	3912	1,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	68	0,0	5	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	685	0,1	52	0,0
Tikinti	20498	2,5	808	0,4
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	180999	21,6	47743	21,1
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	114426	13,7	2405	1,1
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	36357	4,3	6614	2,9
İnformasiya və rabitə	8557	1,0	2118	0,9
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	3091	0,4	1135	0,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	10525	1,3	4234	1,9

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	15504	1,9	7986	3,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	14088	1,7	7327	3,2
Təhsil	3731	0,4	6742	3,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	4488	0,5	2410	1,1
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	12028	1,4	1788	0,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	77648	9,3	34457	15,3
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	53851	6,4	14194	6,3

Fərdi sahibkarların 78,7 faizini kişilər, 21,3 faizini isə qadınlar təşkil etmişdir.

Qadınlar “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” fəaliyyət növündə mövcud sahibkarların ümumi sayının 30,7 faizini, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” fəaliyyət sahəsində 23,9 faizini, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” fəaliyyət sahəsində isə 20,9 faizini təşkil edir.

Cədvəl 71

### İqtisadi rayonlar üzrə fərdi sahibkarların cins üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
<b>CƏMİ</b>	<b>836679</b>	<b>100,0</b>	<b>225858</b>	<b>100,0</b>
Bakı	228288	27,3	69706	30,9
Abşeron iqtisadi rayonu	45002	5,4	11490	5,1
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	109715	13,1	36436	16,1
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	53467	6,4	13706	6,1
Lənkəran iqtisadi rayonu	80302	9,6	22126	9,8
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	53123	6,3	13794	6,1
Aran iqtisadi rayonu	187760	22,4	40580	17,9
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	22722	2,7	4646	2,1
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2313	0,3	574	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	29218	3,5	5694	2,5
Naxçıvan Muxtar Respublikası	24769	3,0	7106	3,1

Sahibkar qadınların 30,9 faizi Bakıda, 17,9 faizi Aran, 16,1 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatdan keçmişdir.

Fərdi sahibkarların cins tərkibinin regionlar üzrə say bölgüsündən aydın olur ki, Bakıda (23,4%), Gəncə-Qazax (24,9%), Naxçıvan Muxtar Respublikası (22,3%) və Lənkəran (21,6%) iqtisadi rayonlarında qadın sahibkarların payı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

## **Əhalinin gəlirləri**

İlkin məlumatlara görə 2020-ci ildə ölkə əhalisinin gəlirləri əvvəlki ilə nisbətən nominal ifadədə 1,8 faiz azalaraq 55726,1 milyon manat təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən gəlirlər 5587,6 manat və ya ayda orta hesabla 465,6 manat olmuşdur.

Bütün icbari və könüllü ödənişlər edildikdən sonra əhalinin sərəncamında 50689,6 milyon manatlıq vəsait qalmışdır.

Cədvəl 72

### **Əhalinin gəlirlərinin əsas göstəriciləri**

	2020-ci il	2019-cu il <sup>*)</sup>	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin nominal gəlirləri, mlyn.manat	55726,1	56769,0	98,2
hər nəfərə, manat	5587,6	5731,8	97,5
Sərəncamda qalan gəlirlər, mlyn.manat	50689,6	52188,3	97,1
hər nəfərə, manat	5082,6	5269,3	96,5

<sup>\*)</sup> 2019-cu ilin göstəriciləri yekun məlumatlar əsasında dəqiqləşdirilmişdir.



**Əməkhaqqı**

2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzdlı çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən 12,9 faiz artaraq 703,5 manat təşkil etmişdir. Əməkhaqqı neft-qaz sektorunda 3331,6 manat, qeyri neft-qaz sektorunda 646,9 manat təşkil etmişdir. Dövlət müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqları 623,9 manat, özəl müəssisələrdə isə 803,0 manat olmuşdur.

Cədvəl 73

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında iqtisadi fəaliyyət və mülkiyyət növləri üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqı (manat)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
<b>Ölkə üzrə – cəmi</b>	<b>703,5</b>	<b>623,9</b>	<b>803,0</b>
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	429,5	394,8	461,0
Mədənçıxarma sənayesi	3 267,4	1 651,9	4 293,3
Emal sənayesi	644,1	815,0	613,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	697,8	697,2	723,1
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	560,2	524,8	915,5
Tikinti	791,9	673,9	834,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	521,3	479,4	521,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	878,8	861,6	907,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	533,4	1 154,5	510,6
İnformasiya və rabitə	1 071,7	820,7	1 380,1
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1 717,1	1 703,9	1 720,8
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	607,6	523,0	670,1
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	1 178,8	680,3	1 895,0
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	419,4	372,2	558,4
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	929,8	962,6	311,1
Təhsil	512,3	504,0	799,8
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	512,8	516,4	489,2
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	522,2	472,1	1 166,0
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	669,1	892,4	644,3

Mədənçıxarma sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, eləcə də nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olmuşdur.

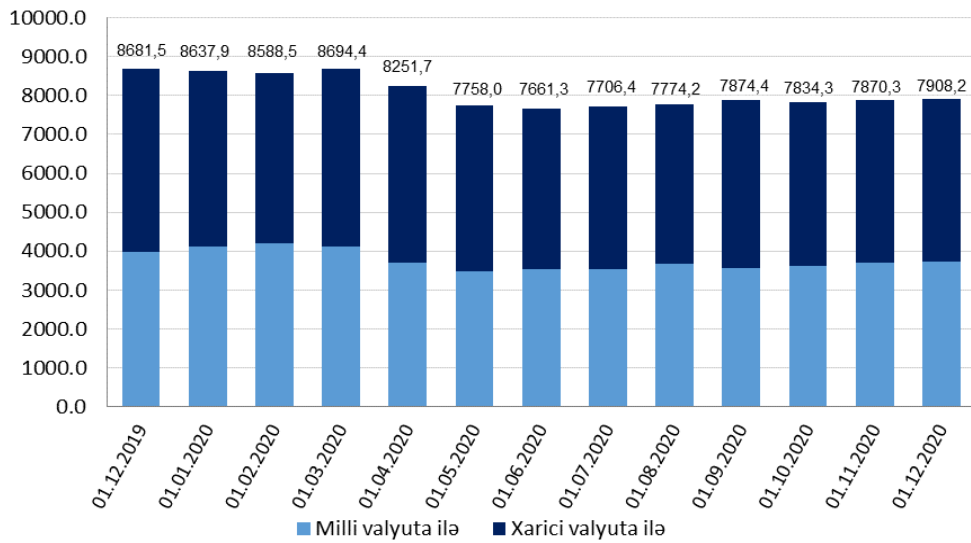
### **Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi**

Mərkəzi Bankın məlumatına görə 2020-ci il dekabr ayının 1-nə əhalinin banklardakı əmanətlərinin milli valyuta ekvivalentində məbləği noyabr ayı ərzində 37,9 milyon manat artaraq 7908,24 milyon manat təşkil etmişdir. Əmanətlərin 52,7 faizi xarici, 47,3 faizi isə milli valyutada qoyulmuşdur.

Cədvəl 74

#### **Əhalinin əmanətləri**

	2020-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin əmanətləri – cəmi	7908,24	91,1
o cümlədən:		
milli valyutada	3742,16	93,8
xarici valyutada	4166,08	88,8

**Əhalinin əmanətləri, milyon manat**

Dekabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə orta məzənnəsi 1,70 (2020-ci il üzrə 1,70) manata, 1 Avroya 2,07 (1,94) manata, 100 Türk lirəsinə 22,01 (24,46) manata, 100 Rus rubluna 2,30 (2,36) manata bərabər olmuşdur.

## **Sosial müdafiə**

Ölkə əhalisinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi daim dövlətin diqqət mərkəzində olan ən vacib məsələlərdən biridir.

Ölkədə pensiyaçıların sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 6 fevral tarixli 1802 nömrəli Sərəncamına əsasən 2019-cu il üzrə orta aylıq nominal əmək haqqının illik artım tempinə uyğun olaraq 2020-ci ilin 1 yanvar tarixinə bütün növ əmək pensiyalarının sığorta hissəsi indeksləşdirilərək artırılmışdır.

İlkin məlumatlara əsasən 2021-ci ilin əvvəlinə ölkədə pensiyaçıların sayı 1232,2 min nəfər olmaqla ölkə əhalisinin 12,3 faizini təşkil etmişdir. Həmin dövrə 412,0 min nəfər sosial müavinət, 289,0 min nəfər isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünü almışdır. 2020-ci il ərzində birdəfəlik müavinət alanların sayı 91,0 min nəfər olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq fərman və sərəncamları ilə 2021-ci il yanvar ayının 1-dən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdlərinin aylıq məbləğləri artırılaraq Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adı verilmiş şəxslər üçün 1800 (artımadək 1500) manat, şəhid, Əfqanıstanda sovet qoşunlarının tərkibində beynəlmiləl borcunu yerinə yetirərkən həlak olan, itkin düşmüş və məhkəmə qaydasında ölmüş elan edilən hərbi qulluqçuların ailələri üçün 500 (300) manat, müharibə və ya 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə 400 (250) manat, II dərəcə əlilliyi olan şəxslərə 350 (230) manat, III dərəcə əlilliyi olan şəxslərə 300 (210) manat, 1941–1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsi iştirakçılarına, İkinci Dünya müharibəsi dövründə Leninqrad şəhərinin mühasirəsi zamanı şəhərin müəssisələrində, idarə və təşkilatlarında işləmiş və “Leninqradın müdafiəsinə görə” medalı, “Leninqrad mühasirəsində yaşayan” döş nişanı ilə təltif edilmiş şəxslər üçün 300 (150) manat, ümumi səbəblərdən I dərəcə əlilliyi olan şəxslər üçün isə (gözdən əlilliyi olan şəxslər istisna olmaqla) 130 (100) manat müəyyən edilmişdir.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 31 dekabr tarixli müvafiq fərmanlarına əsasən Azərbaycan Respublikasının “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı verilmiş şəxslərə və ümumi səbəblərdən I dərəcə gözdən əlilliyi olan şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdləri təsis edilmiş, 2021-ci yanvarın 1-dən onların aylıq məbləğləri uyğun olaraq 2000 və 210 manat müəyyən olunmuşdur. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin həmin tarixli digər Fərmanına əsasən əmək kitabçasında müvafiq qeydiyyat aparılan əsas iş yeri üzrə elmi müəssisə və təşkilatlarda və ya təhsil müəssisələrində azı 25 il çalışmış, elmi dərəcəsi olan, işləməyən, əmək pensiyası hüququ olan şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü təsis edilmiş və 2021-ci yanvarın 1-dən onun aylıq məbləği elmlər doktoru elmi dərəcəsinə görə 200 manat, fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsinə görə isə 120 manat müəyyən olunmuşdur.

Bundan əlavə, “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” 2020-ci il tarixli 6 oktyabr tarixli 181-VIQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə 2021-ci il yanvarın 1-dən aylıq məbləği övladlığa götürülən uşağa görə 160 manat, sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşağa görə isə 480 manat olmaqla övladlığa götürülən uşağa, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşağa görə sosial müavinət müəyyən edilmişdir.

İlkin məlumatlara əsasən 2021-ci ilin əvvəlinə 77,3 min aztəminatlı ailənin 324,0 min üzvü ünvanlı dövlət sosial yardımı almış və onun bir nəfərə düşən orta aylıq məbləği 57,1 manat təşkil etmişdir.

## **Səhiyyə**

Ölkədə sosial yönümlü siyasətin həyata keçirilməsi səhiyyənin inkişaf etdirilməsinə və əhalinin sağlamlığının qorunması problemlərinin həll edilməsinə geniş imkan yaradır. Səhiyyəyə dövlət büdcəsindən ayrılan və ildən-ilə artan maliyyə vəsaiti aparıcı texnologiyalarla, müasir tibbi avadanlıqlarla təchiz olunmuş yeni tibb mərkəzlərinin yaradılmasına imkan vermişdir.

Ötən il qeydə alınmış xəstəliklər arasında tənəffüs, əsəb sistemi və hissiyyat orqanlarının, həzm orqanlarının, qan dövranı sisteminin, sidik-cinsiyyət sisteminin xəstəlikləri, eləcə də qan, qanyaradıcı orqanların xəstəlikləri üstünlük təşkil etmişdir.

Yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və qarşısının alınması məqsədilə inkişaf etmiş Avropa ölkələrində olduğu kimi uşaqlara 11 xəstəliyə qarşı müasir vaksinlərlə peyvənd edilmişdir. Bunun nəticəsi olaraq ayrı-ayrı yoluxucu xəstəliklərin azalmasına, bəzilərinin isə tam ləğv olunmasına nail olunmuşdur.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən, ötən ilin yanvar-noyabr aylarında 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkədə qızılca ilə (99,3 faiz), bruselyoz ilə (66,2 faiz), su çiçəyi ilə (60,2 faiz), skarlatina ilə (56,1 faiz), viruslu hepatit ilə (49,0 faiz), qazanılmış immün çatışmazlıq sindromu ilə (43,5 faiz), qonokokk infeksiyası ilə (41,1 faiz), ağciyər vərəmi ilə (33,5 faiz), sifilis ilə (29,5 faiz) xəstələnmə halları azalmışdır. Kəskin poliomielit, epidemik parotit, tulyaremiya, anadangəlmə məxmərək sindromu, difteriya, yenidöğulmuşlarda tetanus, göyöskürək və malyariya xəstəlikləri isə ümumiyyətlə qeydə alınmamışdır.

COVID-19 virusunun Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədi ilə 2020-ci ilin əvvəlindən başlayaraq zəruri qabaqlayıcı tədbirlər görülmüş, profilaktik və təxirəsalınmaz qərarların həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin yanında Operativ Qərargah yaradılmışdır. Virusun geniş yayılmasının qarşısının alınması məqsədi ilə ölkə ərazisində çevik və sistemli preventiv

tədbirlərin davamı olaraq 2020-ci il 14 mart tarixindən sosial izolyasiya qaydaları tətbiq olunmuş və xüsusi karantin rejimi elan edilmişdir.

COVID-19 virusunun diaqnostikası, habelə bu virusun törətdiyi xəstəliyin müalicəsi üçün Avropa istehsalı olan laborator testlər, tibb avadanlığı və ləvazimatlar, qoruyucu vasitələr ölkəyə gətirilmiş, ölkə ərazisində zəruri sayda müvafiq funksional laboratoriyaların fəaliyyəti təmin edilmiş, paytaxt və regionlarda xüsusi rejimli xəstəxanalar yaradılmışdır. Hazırda ölkəmizdə koronavirus xəstələri üçün 46 xəstəxana fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda, virusla mübarizə sahəsində ölkədəki tələbatı qarşılamaq məqsədi ilə qısa zamanda qoruyucu maska, dezinfeksiyaedici məhlul və digər zəruri tibbi ləvazimatların istehsalına başlanılmışdır.

## **Ətraf mühit**

İnsanların sağlam təbii mühitdə yaşaması və təbii sərvətlərdən xalqın rifahının yaxşılaşdırılması naminə səmərəli istifadə edilməsi ölkədə aparılan sosial islahatların mühüm tərkib hissələrindən biridir.

2021-ci ilin əvvəlinə flora və faunanın qorunub saxlanması və təkrar istehsalı üçün ölkədə ümumi sahəsi 120,7 min hektar olan 10 dövlət təbiət qoruğu, sahəsi 421,4 min hektar olan 10 milli park və sahəsi 350,8 min hektar olan 24 dövlət təbiət yasaqlığı mövcud olmuşdur. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri ölkə ərazisinin 10,3 faizini təşkil edir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin monitoring xidmətləri tərəfindən 2020-ci ildə 1553 müəssisədə müvafiq müayinələr aparılmış və nəticədə su hövzələrinin çirkləndirilməsi üzrə tədqiq olunmuş müəssisələrin 38,2 faizində, atmosfer havasının çirkləndirilməsi üzrə tədqiq olunmuş müəssisələrin 35,7 faizində, torpaq ehtiyatlarının çirkləndirilməsi üzrə isə müayinəyə cəlb olunmuş müəssisələrin 28,7 faizində atılan tullantıların icazə verilən həddən artıq olması qeydə alınmışdır.

Təbiəti mühafizə qanunvericiliyinin pozulmasına görə ötən il inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş 1004 nəfər vəzifəli şəxs və vətəndaşlardan 1140 min manat məbləğində cərimə tutulmuşdur.



## **Təhsil**

Azərbaycan Respublikasında təhsil sistemi milli, mənəvi ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanaraq ümumdünya təhsil sistemində inteqrasiya yolu ilə inkişaf etməkdədir.

Aparılan uğurlu islahatlar nəticəsində əhəlinin təhsil səviyyəsi ilbəil artır və bu gün 15 və yuxarı yaşlı əhəlinin hər 1000 nəfərindən 973-ü ali, orta ixtisas və orta təhsilə malikdir.

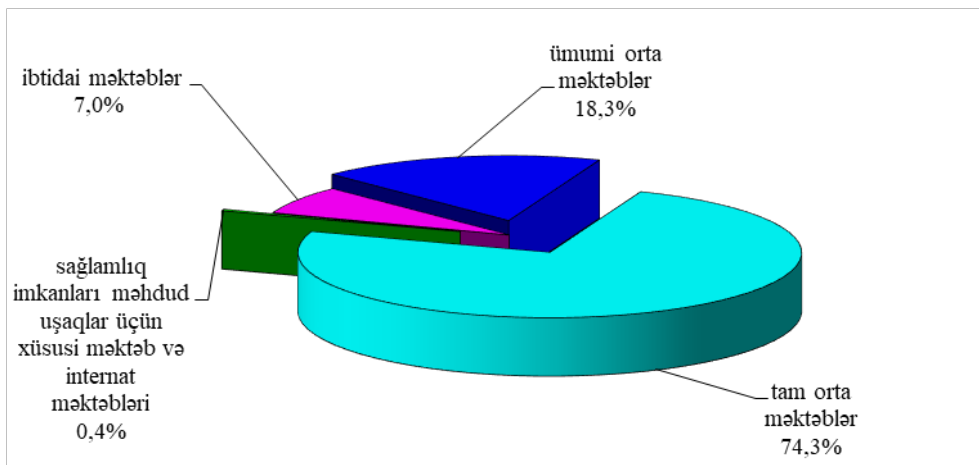
İlkin məlumatlara əsasən, 2021-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə ölkədə fəaliyyət göstərən 1684 dövlət və 156 qeyri-dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsində 129 min uşaq tərbiyə alır.

2020/2021-ci tədris ilinin əvvəlinə ölkənin 4397 dövlət və 34 qeyri-dövlət ümumi təhsil müəssisələrində (hazırlıq siniflərində oxuyanlar da daxil olmaqla) 1,7 milyon şagird təhsil almışdır. Bundan əlavə, sağlamlıq imkanları məhdud olan 6,4 min uşağın təhsil aldığı 16 xüsusi məktəb və ya ümumi təhsil müəssisələrində təşkil edilmiş xüsusi siniflər fəaliyyət göstərmişdir.

Ümumi təhsil müəssisələrində ikinci və üçüncü növbələrdə təhsil alan şagirdlərin xüsusi çəkisi 22,1 faiz olmuşdur.

Qrafik 35

**2020/2021-ci tədris ilinin əvvəlinə əyani  
ümumi təhsil müəssisələri**



2020/2021-ci tədris ilinin əvvəlinə şagirdlərinin sayı 79,2 min nəfər olan 113 dövlət liseyi və gimnaziyası fəaliyyət göstərmişdir.

Dövlət müəssisələrinin ümumi sayında məcburi köçkün uşaqlar üçün 582 əyani ümumi təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir və burada 103,7 min nəfər şagird təhsil alır.

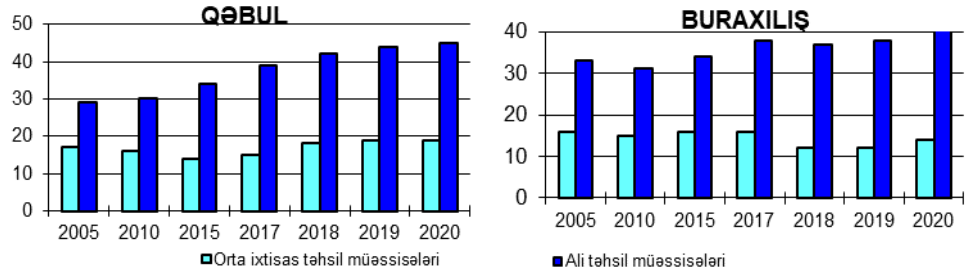
2020-ci ildə əyani ümumi təhsil müəssisələrini bitirən 74,1 min nəfər məzundan 73,6 min nəfəri və ya 99,3 faizi tam orta təhsil haqqında attestat almışdır.

2020/2021-ci tədris ilinin əvvəlinə ölkədə fəaliyyət göstərən 61 orta ixtisas təhsil müəssisəsində 60,0 min tələbə təhsil almış, onların 62,4 faizini qadınlar təşkil etmişdir.

Azərbaycanda bakalavr və magistrlərin hazırlanmasını həyata keçirən 40 dövlət və 12 qeyri-dövlət ali təhsil müəssisəsində, eləcə də 26 elmi təşkilatda təhsil alanların sayı 198,7 min nəfər olmuşdur ki, onların da 48,9 faizini qadınlar təşkil etmişdir.

Qrafik 36

**Dövlət və qeyri-dövlət ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrində tələbə qəbulu və buraxılışı, min nəfər**



2020-ci ildə ölkənin ali təhsil müəssisələrinə 45,0 min nəfər tələbə qəbul olunmuş və qəbul geniş profilli ixtisas siyahısına uyğun olaraq həyata keçirilmişdir.

Bakalavriata qəbul olunan tələbələrin ümumi sayında ödənişli əsaslarla təhsilə qəbul olunanların xüsusi çəkisi 50,4 faiz olmuşdur ki, onların da 77,8 faizi dövlət ali təhsil müəssisələrinin payına düşür.

Hazırda dövlət ali təhsil müəssisələrinin əyani şöbələrində oxuyan tələbələrin 48,9 faizi təqaüd alır.

Ölkənin ali təhsil müəssisələrində Azərbaycan vətəndaşları ilə yanaşı 84 xarici ölkədən 5,7 min tələbə də təhsil alır. Əcnəbi tələbələrin sırasında Türkiyə, İran, Gürcüstan, Rusiya, Türkmənistan, Nigeriya və Pakistan İslam Respublikasının vətəndaşları üstünlük təşkil edirlər.

2020/2021-ci tədris ilinin əvvəlinə xarici ölkələrdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrin sayı 975 nəfər təşkil etmişdir. Xaricdə təhsil alan gənclərin 37,5 faizi Bakı, 62,5 faizi isə Azərbaycanın müxtəlif regionlarında yerləşən məktəblərin məzunlarıdır. Tələbələrin əksəriyyəti Macarıstan, Türkiyə, Rusiya, Çin, Latviya və Birləşmiş Krallığın ali təhsil müəssisələrində təhsil alır.

### **Elm**

İlkin məlumatlara əsasən, 2021-ci ilin əvvəlinə ölkədə müxtəlif elmi-texniki xidmətləri həyata keçirən 132 elmi təşkilat və müəssisə fəaliyyət göstərmişdir. Bu elm ocaqlarında elmi-tədqiqat və işləmələrlə 20,8 mindən artıq mütəxəssis məşğul olur, onların da 72,8 faizi tədqiqatçılardır. Bu mütəxəssislərin 37,4 faizinin elmlər doktoru və ya fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi vardır.

Bundan əlavə, elmi-tədqiqat bölmələrində ştatda olmayan və ali təhsil müəssisələrində çalışan 8 min nəfər elmi pedaqoji işçi elmi-tədqiqat bölmələrində tədqiqat və işləmələri yerinə yetirirlər. Onların da yarından çoxu elmlər doktoru və ya fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsinə malikdirlər.

## **Mədəniyyət**

Azərbaycan digər sahələrdə olduğu kimi, mədəniyyətin inkişafı sahəsində də uğurlu addımlar atır və milli mədəniyyətin inkişafı dövlət siyasətinin prioritet məsələlərindən biri hesab edilir.

Son illər ölkədə mədəniyyət sahəsinin inkişafı ilə əlaqədar bir sıra əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilmiş, milli mədəniyyətimizin dünyada tanınması, ölkəmizin dünyanın mədəniyyət məkanına uğurla integrasiya olunması, milli mədəni irsimizin, dəyər və sərvətlərimizin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi istiqamətində mühüm nəticələrə nail olunmuşdur.

Dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri də mövcud mədəniyyət ocaqlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, yeni mədəniyyət obyektlərinin tikintisi, tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi-fəlsəfi irsin qorunub saxlanmasıdır.

İlkin məlumatlara əsasən bu gün Azərbaycanda 32 milyon kitabxana fondu olan 2927 kütləvi kitabxana, 2244 klub müəssisəsi, 239 muzey, 29 peşəkar teatr və 349 mədəniyyət və istirahət parkı əhaliyə xidmət göstərir.

## **İdman**

Ölkədə sürətli inkişaf prosesi bütün sosial sahələrdə olduğu kimi, bədən tərbiyəsi və idmanı da əhatə etmiş, bu sahədə qazanılan nailiyyətlər artmışdır.

Cari ilin əvvəlinə ölkədə 40-dan çox müasir Olimpiya İdman Kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir.

2020-ci ildə Neftçala, Goranboy rayonlarında və Yevlax şəhərində Olimpiya İdman Komplekslərinin, Bakı şəhərinin Qala qəsəbəsində İdman kompleksinin tikintisi davam etdirilmiş, Tərtər rayonunda Olimpiya İdman Kompleksi, Yardımlı rayonunda isə İdman Kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir.

Ötən il dünyada, o cümlədən Azərbaycanda baş vermiş COVID-19 pandemiyasına baxmayaraq, batut və tamblinq gimnastikası və idman gimnastikası üzrə dünya kuboku yarışları, futbol üzrə Çempionlar Liqasının oyunları, ölkənin 64 şəhər və rayonunda 4 idman növü üzrə (şahmat, basketbol 3x3, mini futbol, atletika) könüllülər arasında "Könüllülər Kuboku" və digər yarışlar (ümumilikdə 12 beynəlxalq və 68 respublika səviyyəli yarış) keçirilmiş, 68 beynəlxalq yarışda ölkə yığma komandalarının iştirakı təmin olunmuşdur.

Bu dövr ərzində yığma komandalarımızın idmançıları Macarıstanın Budapeşt şəhərində yeniyetmə və gənclər arasında keçirilən karate üzrə Avropa çempionatında 4 qızıl, 1 gümüş və 3 bürünc medal, İtaliyanın Roma şəhərində keçirilən güləş üzrə Avropa çempionatında 2 qızıl, 2 gümüş və 9 bürünc medal, İspaniyanın Fuenxirola şəhərində keçirilən cüdo üzrə Avropa kuboku yarışlarında 2 qızıl, 4 gümüş və 3 bürünc medal qazanmış, digər beynəlxalq yarışlarda da yüksək nailiyyətlər göstərmişlər. İdmançılarımız tərəfindən olimpiya və qeyri-olimpiya idman növləri üzrə rəsmi beynəlxalq yarışlarda 60 qızıl, 46 gümüş və 86 bürünc olmaqla, ümumilikdə 192 medal əldə edilmişdir.

İlkin məlumatlara görə 2021-ci ilin əvvəlinə ölkədə idman qurğularının sayı 11,6 mini keçmişdir. Əhali arasında futbol, voleybol, şahmat, atletika, dama, basketbol, sərbəst güləş, stolüstü tennis, karate, taekvondo və cüdo kimi idman növlərinə daha çox maraq göstərilir.

**Demoqrafik vəziyyət**

Ölkə əhalisinin sayı ilin əvvəlindən 56292 nəfər və ya 0,6 faiz artaraq 2020-ci il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə 10123400 nəfərə çatmışdır. Əhalinin ümumi sayının 52,8 faizini şəhər, 47,2 faizini kənd sakinləri, 49,9 faizini kişilər, 50,1 faizini isə qadınlar təşkil edir. Əhalinin bir kvadrat kilometrə düşən sayı 117 nəfər olmuşdur.

Cədvəl 75

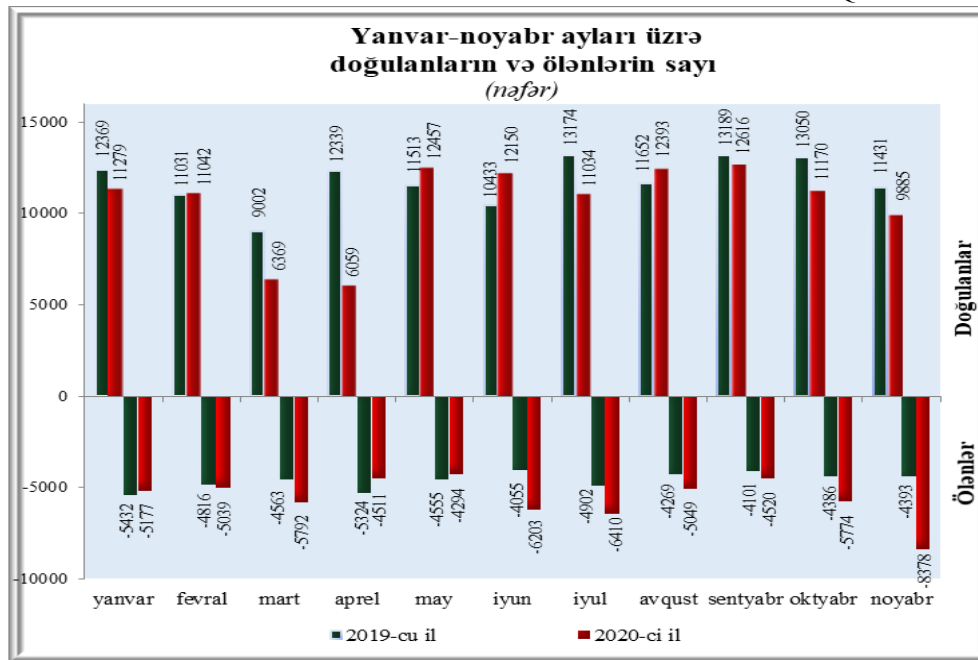
**Əhalinin təbii hərəkətinin əsas göstəriciləri**

	Yanvar - noyabr ayları üzrə					
	Nəfər			Əhalinin hər 1000 nəfərinə <sup>1)</sup>		
	2020	2019	artım (+) azalma (-)	2020	2019	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
Təbii artım	55307	78387	-23080	6,0	8,6	69,8
doğulanlar	116454	129183	-12729	12,7	14,2	89,4
ölənlər	61147	50796	+10351	6,7	5,6	119,6
Nikahlar	32437	58317	-25880	3,5	6,4	54,7
Boşanmalar	13439	15635	-2196	1,5	1,7	88,2

<sup>1)</sup> Əmsallar il üçün hesablanmışdır

Ötən ilin 11 ayı ərzində Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 116454 doğulan körpə qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici 12,7 təşkil etmişdir. Doğulanların 53,3 faizi oğlan, 46,7 faizi isə qız uşaqlarıdır. Körpələrdən 3106-sı əkiz, 117-si üçəm, 4-ü isə dördəm doğulanlardır.

Qrafik 37



2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkədə 61147 ölüm halı qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə ölüm səviyyəsi 6,7 təşkil etmişdir.

Qeydiyyat şöbələri tərəfindən ötən ilin yanvar-noyabrında 32437 nikah və 13439 boşanma halları qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 3,5, boşanmaların sayı isə 1,5 olmuşdur.

2020-ci ilin 11 ayı ərzində Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumları tərəfindən daimi yaşamaq üçün Azərbaycana 1516 nəfər gələn, Azərbaycandan isə 531 nəfər gedən qeydə alınaraq, miqrasiya saldosu müsbət 985 nəfər təşkil etmişdir.

**Azərbaycan Respublikası**  
**Dövlət Statistika Komitəsinin**  
**sədri**

**Tahir Budaqov**

Ə L A V Ə L Ə R





**Əsas iqtisadi göstəricilərin dinamikası**

	Sənaye məhsulu	Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	İstehlak qiymətləri indeksi	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi (bütün kanallar üzrə)
--	----------------	--	-----------------------------	--

2019-cu il

2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	103,4	99,9	101,7	102,7
yanvar-fevral	104,6	103,9	101,9	102,6
yanvar-mart	104,4	106,1	102,1	102,7
yanvar-aprel	102,2	107,5	102,4	102,7
yanvar-may	102,2	107,6	102,4	102,8
yanvar-iyun	101,5	106,7	102,5	102,8
yanvar-iyul	102,2	105,6	102,7	102,9
yanvar-avqust	102,0	104,2	102,6	102,9
yanvar-sentyabr	101,7	103,1	102,6	103,0
yanvar-oktyabr	101,4	101,7	102,6	103,1
yanvar-noyabr	101,4	102,0	102,6	103,5
yanvar-dekabr	101,8	103,2	102,6	103,6

2020-ci il

2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	102,1	110,0	102,7	103,2
yanvar-fevral	100,9	101,6	102,8	103,1
yanvar-mart	100,8	86,8	103,0	101,2
yanvar-aprel	103,0	73,3	103,0	98,1
yanvar-may	100,4	68,7	102,9	98,3
yanvar-iyun	98,5	69,6	103,0	98,1
yanvar-iyul	97,3	70,9	102,9	97,9
yanvar-avqust	96,9	72,9	102,9	98,2
yanvar-sentyabr	95,5	73,5	102,9	98,4
yanvar-oktyabr	95,5	74,2	102,8	98,5
yanvar-noyabr	95,3	74,4	102,8	98,6
yanvar-dekabr	95,0	75,2	102,8	98,7

**2020-ci ildə tikintinin əsas göstəriciləri**  
(bütün maliyyə mənbələri hesabına)

	2020-ci ildə	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə
İstifadəyə verilmişdir:		
Yaşayış evləri, ümumi sahə, min kvadrat metr	4957,2	52,4
Xəstəxanalar, çarpayısı	1930	2,4 d.
Ambulatoriya-poliklinika müəssisələri, bir növbədə gəlişlərin sayı	60	78,9
Ümumi təhsil müəssisələri, şagird yeri	12243	105,9
Məktəbəqədər təhsil müəssisələri, yer	120	14,1
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	17028,1	91,7
ondan		
məhsul istehsalı sahələrinə	11175,8	91,0
xidmət sahələrinə	4485,0	90,2
yaşayış evlərinin tikintisinə	1367,3	102,9
Ümumi vəsaitdən tikinti-quraşdırma işlərində istifadə edilmişdir	10954,1	91,3

**Əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının  
istehsalı və məhsuldarlığı**

	2020-ci il	2019-cu il	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən	
			%	+, -
<b><u>İstehsal, min ton</u></b>				
Dənli və dənli paxlalılar - cəmi	3257,1	3538,5	92,0	-281,4
Pambıq	336,5	295,3	114,0	41,2
Dən üçün günəbaxan <sup>1)</sup>	24,8	34,8	71,2	-10,0
Şəkər çuğunduru <sup>1)</sup>	253,3	237,0	106,9	16,3
Tütün	6,9	6,0	115,1	0,9
Kartof	1037,6	1004,2	103,3	33,4
Tərəvəz	1738,9	1714,7	101,4	24,2
Bostan məhsulları	448,1	447,6	100,1	0,5
Meyvə və giləmeyvə	1133,1	1099,7	103,0	33,4
Üzüm	208,0	201,8	103,1	6,2
Yaşıl çay yarpağı, ton	931,5	929,4	100,2	2,1
<b><u>Məhsuldarlıq, sent/ha</u></b>				
Dənli və dənli paxlalılar - cəmi	31,8	32,1	99,1	-0,3
Pambıq	33,6	29,5	113,9	4,1
Dən üçün günəbaxan <sup>1)</sup>	22,4	21,6	103,7	0,8
Şəkər çuğunduru <sup>1)</sup>	512	328	156,1	184
Tütün	22,1	19,3	114,5	2,8
Kartof	174	169	103,0	5
Tərəvəz	188	176	106,8	12
Bostan məhsulları	224	209	107,2	15
Meyvə və giləmeyvə	70,3	71,0	99,0	-0,7
Üzüm	99,3	104,8	94,8	-5,5
Yaşıl çay yarpağı	15,0	14,7	102,0	0,3
<b><u>Heyvandarlıq məhsulları istehsalı, min ton</u></b>				
Ət (diri çəkiddə)	591,1	573,3	103,1	17,8
Ət (kəsilmiş çəkiddə)	346,0	335,7	103,1	10,3
Süd	2192,5	2150,8	101,9	41,7
Yumurta, milyon ədəd	1906,2	1827,1	104,3	79,1
Yun	16,1	16,1	100,2	0,0
Barama, ton	446,6	643,7	69,4	-197,1

<sup>1)</sup> ilkin çəkiddə

**Əsas heyvandarlıq məhsullarının dinamikası**

	<b>2020-ci il</b>	<b>2019-cu il</b>	<b>2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə</b>
<b><u>Ət istehsalı (diri cəkidə), ton</u></b>			
Yanvar	41 870	40 690	102,9
Yanvar-fevral	82 877	80 542	102,9
Yanvar-mart	126 603	122 939	103,0
Yanvar-aprel	171 195	166 144	103,0
Yanvar-may	207 479	201 358	103,0
Yanvar-iyun	260 447	252 518	103,1
Yanvar-iyul	298 351	289 268	103,1
Yanvar-avqust	342 921	332 610	103,1
Yanvar-sentyabr	387 091	375 452	103,1
Yanvar-oktyabr	443 185	429 859	103,1
Yanvar-noyabr	491 404	476 629	103,1
Yanvar-dekabr	591 117	573 344	103,1
<b><u>Süd istehsalı, ton</u></b>			
Yanvar	154 764	152 510	101,5
Yanvar-fevral	309 725	304 946	101,6
Yanvar-mart	475 581	467 536	101,7
Yanvar-aprel	659 899	649 847	101,5
Yanvar-may	859 425	845 891	101,6
Yanvar-iyun	1 056 671	1 037 164	101,9
Yanvar-iyul	1 242 016	1 219 165	101,9
Yanvar-avqust	1 411 904	1 386 039	101,9
Yanvar-sentyabr	1 602 082	1 574 048	101,8
Yanvar-oktyabr	1 781 688	1 751 366	101,7
Yanvar-noyabr	1 971 130	1 938 703	101,7
Yanvar-dekabr	2 192 497	2 150 817	101,9

ardı

	2020-ci il	2019-cu il	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b><u>Yumurta istehsalı, min ədəd</u></b>			
Yanvar	160 348	144 164	111,2
Yanvar-fevral	315 704	283 001	111,6
Yanvar-mart	485 270	442 363	109,7
Yanvar-aprel	653 237	597 751	109,3
Yanvar-may	836 323	765 498	109,3
Yanvar-iyun	991 470	926 948	107,0
Yanvar-iyul	1 169 556	1 093 426	107,0
Yanvar-avqust	1 324 156	1 242 221	106,6
Yanvar-sentyabr	1 467 919	1 386 116	105,9
Yanvar-oktyabr	1 616 273	1 531 672	105,5
Yanvar-noyabr	1 748 339	1 669 937	104,7
Yanvar-dekabr	1 906 198	1 827 072	104,3
<b><u>Yun istehsalı, ton</u></b>			
Yanvar-aprel	2 279	2 278	100,0
Yanvar-may	12 207	12 200	100,1
Yanvar-iyun	14 632	14 618	100,1
Yanvar-iyul	15 027	14 946	100,5
Yanvar-avqust	15 465	15 388	100,5
Yanvar-sentyabr	15 891	15 830	100,4
Yanvar-oktyabr	15 937	15 912	100,2
Yanvar-noyabr	15 952	15 928	100,2
Yanvar-dekabr	16 128	16 095	100,2

**Mal-qaranın sayı**  
(ayın 1-i vəziyyətinə, min başla)

	<b>İribuynuzlu mal-qara</b>	<b>o cümlədən inək və camışlar</b>	<b>Qoyun və keçilər</b>
<b>2016</b>			
Yanvar	2 708,3	1 303,0	8 677,1
Aprel	2 719,6	1 302,6	8 828,0
İyul	2 724,9	1 303,6	8 823,2
Oktyabr	2 720,8	1 303,8	8 740,7
<b>2017</b>			
Yanvar	2 698,5	1 299,0	8 614,8
Aprel	2 706,8	1 300,8	8 785,5
İyul	2 707,7	1 299,9	8 767,1
Oktyabr	2 702,6	1 298,7	8 667,3
<b>2018</b>			
Yanvar	2 673,0	1 285,8	8 454,3
Aprel	2 684,1	1 290,0	8 659,2
İyul	2 691,3	1 290,7	8 649,0
Oktyabr	2 686,5	1 291,0	8 549,4
<b>2019</b>			
Yanvar	2 658,8	1 279,1	8 304,1
Aprel	2 672,7	1 284,8	8 563,7
İyul	2 674,0	1 284,9	8 542,7
Oktyabr	2 669,4	1 284,0	8 451,9
<b>2020</b>			
Yanvar	2 646,6	1 278,2	8 189,2
Aprel	2 658,3	1 284,9	8 386,0
İyul	2 666,8	1 286,2	8 395,7
Oktyabr	2 665,0	1 286,7	8 308,6
<b>2021</b>			
Yanvar	2 647,9	1 280,2	8 156,9

Cədvəl 81

**Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min ton**

	2020-ci il	2019-cu il	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>188 622,9</b>	<b>235 287,8</b>	<b>80,2</b>
o cümlədən:			
Dəmir yolu	14 624,1	15 221,8	96,1
Dəniz	5 981,9	5 968,7	100,2
Hava	458,8	183,4	250,2
Boru kəməri	56 039,8	58 596,0	95,6
neft kəməri	34 720,0	38 786,8	89,5
qaz kəməri	21 319,8	19 809,2	107,6
Avtomobil	111 518,3	155 317,9	71,8

Cədvəl 82

**Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi, milyon ton-km**

	2020-ci il	2019-cu il	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>76 318,3</b>	<b>89 747,8</b>	<b>85,0</b>
o cümlədən:			
Dəmir yolu	4 851,5	5 151,7	94,2
Dəniz	3 298,6	3 350,7	98,4
Hava	2 303,1	946,6	243,3
Boru kəməri	57 064,6	62 768,0	90,9
neft kəməri	49 271,2	55 797,5	88,3
qaz kəməri	7 793,4	6 970,5	111,8
Avtomobil	8 800,5	17 530,8	50,2



### Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, min sərnişin

	2020-ci il	2019-cu il	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>1 177 632,5</b>	<b>2 056 515,7</b>	<b>57,3</b>
o cümlədən:			
Dəmir yolu	2 124,6	3 850,4	55,2
Dəniz	20,4	22,2	91,9
Hava	577,9	2 703,5	21,4
Metro	74 709,3	236 681,6	31,6
Avtomobil	1 100 200,3	1 813 258,0	60,7
avtobus	1 055 266,9	1 741 364,5	60,6
taksi	44 933,4	71 893,5	62,5

### Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi, milyon sərnişin-km

	2020-ci il	2019-cu il	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
<b>Cəmi</b>	<b>18 966,2</b>	<b>33 864,8</b>	<b>56,0</b>
o cümlədən:			
Dəmir yolu	174,7	543,8	32,1
Dəniz	9,4	9,5	98,9
Hava	984,1	4 749,9	20,7
Metro	824,3	2 611,5	31,6
Avtomobil	16 973,7	25 950,1	65,4
avtobus	16 006,7	24 400,5	65,6
taksi	967,0	1 549,6	62,4

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsi**

	2019		2020	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	2898,5	102,7	3075,6	103,2
Fevral	2616,6	102,5	2783,1	103,1
Mart	3328,0	102,9	3383,6	98,0
<b>I rüb</b>	<b>8843,1</b>	<b>102,7</b>	<b>9242,3</b>	<b>101,2</b>
Aprəl	2514,3	102,4	2273,8	87,0
May	2971,0	103,2	3051,1	99,0
İyun	3649,5	103,0	3678,5	97,5
<b>II rüb</b>	<b>9134,8</b>	<b>102,5</b>	<b>9003,4</b>	<b>94,7</b>
<b>Yanvar- iyun</b>	<b>17977,9</b>	<b>102,8</b>	<b>18245,7</b>	<b>98,1</b>
İyul	3130,4	102,8	3117,2	96,5
Avqust	3066,9	103,2	3201,4	101,0
Sentyabr	3402,2	103,3	3490,6	99,7
<b>III rüb</b>	<b>9599,5</b>	<b>102,6</b>	<b>9809,2</b>	<b>98,7</b>
<b>Yanvar- sentyabr</b>	<b>27577,4</b>	<b>103,0</b>	<b>28054,9</b>	<b>98,4</b>
Oktyabr	3545,5	103,8	3608,3	98,8
Noyabr	3296,3	108,1	3383,1	100,0
Dekabr	4972,5	104,1	5120,2	100,0
<b>IV rüb</b>	<b>11814,3</b>	<b>104,5</b>	<b>12111,6</b>	<b>99,3</b>
<b>İllik</b>	<b>39391,7</b>	<b>103,6</b>	<b>40166,5</b>	<b>98,7</b>

**Məhsul qrupları üzrə  
pərakəndə ticarət dövriyyəsi və indeksləri**

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq malları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<b>2019</b>				
Yanvar	1456,0	102,4	1442,5	103,1
Fevral	1325,3	102,1	1291,3	102,9
Mart	1690,8	102,5	1637,2	103,3
<b>I rüb</b>	<b>4472,1</b>	<b>102,4</b>	<b>4371,0</b>	<b>103,1</b>
Aprel	1232,8	102,5	1281,5	102,3
May	1482,8	102,6	1488,2	103,7
İyun	1757,2	102,7	1892,3	103,3
<b>II rüb</b>	<b>4472,8</b>	<b>102,6</b>	<b>4662,0</b>	<b>103,2</b>
<b>Yanvar-iyun</b>	<b>8944,9</b>	<b>102,5</b>	<b>9033,0</b>	<b>103,1</b>
İyul	1641,4	101,8	1489,0	103,8
Avqust	1631,8	103,1	1435,1	103,3
Sentyabr	1729,0	102,7	1673,2	104,0
<b>III rüb</b>	<b>5002,2</b>	<b>102,6</b>	<b>4597,3</b>	<b>103,8</b>
<b>Yanvar – sentyabr</b>	<b>13947,1</b>	<b>102,6</b>	<b>13630,3</b>	<b>103,3</b>
Oktyabr	1794,7	103,8	1750,8	103,9
Noyabr	1674,0	107,0	1622,3	109,2
Dekabr	2551,6	103,5	2420,9	104,8
<b>IV rüb</b>	<b>6020,3</b>	<b>104,5</b>	<b>5794,0</b>	<b>105,7</b>
<b>Yanvar dekabr</b>	<b>19967,4</b>	<b>103,2</b>	<b>19424,3</b>	<b>104,0</b>
<b>2020</b>				
Yanvar	1564,3	102,7	1511,3	103,6
Fevral	1430,4	102,7	1352,7	103,6
Mart	1846,3	103,0	1537,3	92,8
<b>I rüb</b>	<b>4841,0</b>	<b>102,9</b>	<b>4401,3</b>	<b>99,5</b>
Aprel	1328,7	101,7	945,1	72,8
May	1658,0	105,8	1393,1	92,3
İyun	1902,0	102,8	1776,5	92,5
<b>II rüb</b>	<b>4888,7</b>	<b>103,4</b>	<b>4114,7</b>	<b>87,0</b>
<b>Yanvar-iyun</b>	<b>9729,7</b>	<b>103,1</b>	<b>8516,0</b>	<b>93,1</b>
İyul	1769,3	103,1	1347,9	89,4

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq malları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Avqust	1788,7	104,5	1412,7	97,1
Sentyabr	1833,7	101,7	1656,9	97,7
<b>III rüb</b>	<b>5391,7</b>	<b>103,0</b>	<b>4417,5</b>	<b>94,8</b>
<b>Yanvar – sentyabr</b>	<b>15121,4</b>	<b>103,1</b>	<b>12933,5</b>	<b>93,7</b>
Oktyabr	1913,1	102,1	1695,2	95,5
Noyabr	1817,3	104,5	1565,8	95,4
Dekabr	2833,0	106,2	2287,2	93,4
<b>IV rüb</b>	<b>6563,4</b>	<b>104,5</b>	<b>5548,2</b>	<b>94,5</b>
<b>Yanvar dekabr</b>	<b>21684,8</b>	<b>103,4</b>	<b>18481,7</b>	<b>93,9</b>

**İctimai iaşə dövriyyəsinin dinamikası**

	2019-cu il		2020-ci il	
	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	101 995,5	103,6	112 039,5	108,3
Fevral	100 335,0	103,4	110 923,8	109,5
Mart	114 777,0	103,1	56 376,5	48,6
<b>I rüb</b>	<b>317 107,5</b>	<b>103,4</b>	<b>279 339,8</b>	<b>87,1</b>
Aprel	98 288,1	103,8	24 858,8	25,1
May	120 895,0	102,9	38 197,8	31,3
İyun	149 641,0	104,5	34 744,0	23,0
<b>II rüb</b>	<b>368 824,1</b>	<b>103,7</b>	<b>97 800,6</b>	<b>26,2</b>
<b>Yanvar-iyun</b>	<b>685 931,6</b>	<b>103,6</b>	<b>377 140,4</b>	<b>54,4</b>
İyul	140 160,9	109,4	38 119,1	26,9
Avqust	140 970,0	109,3	48 334,1	33,9
Sentyabr	133 019,6	106,6	65 395,5	48,7
<b>III rüb</b>	<b>414 150,5</b>	<b>108,5</b>	<b>151 848,7</b>	<b>36,7</b>
<b>Yanvar-sentyabr</b>	<b>1 100 082,1</b>	<b>105,4</b>	<b>528 989,1</b>	<b>47,6</b>
Oktyabr	151 462,8	107,6	76 012,4	49,7
Noyabr	160 455,9	109,9	77 808,1	48,0
Dekabr	243 162,2	110,3	76 801,8	31,3
<b>IV rüb</b>	<b>555 080,9</b>	<b>109,4</b>	<b>230 622,3</b>	<b>41,1</b>
<b>İllik</b>	<b>1 655 163,0</b>	<b>106,7</b>	<b>759 611,4</b>	<b>45,4</b>

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər (aylar üzrə)**

	2019-cu il		2020-ci il	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	768,7	100,8	817,6	104,8
Fevral	558,9	100,4	596,3	105,2
Mart	765,0	101,1	592,2	76,5
<b>I rüb</b>	<b>2 092,6</b>	<b>100,8</b>	<b>2 006,1</b>	<b>94,5</b>
Aprel	566,9	101,8	422,4	74,2
May	664,7	102,4	430,3	64,5
İyun	765,9	102,5	481,1	62,1
<b>II rüb</b>	<b>1 997,5</b>	<b>102,1</b>	<b>1 333,8</b>	<b>66,3</b>
<b>Yanvar-iyun</b>	<b>4 090,1</b>	<b>101,5</b>	<b>3 339,9</b>	<b>80,8</b>
İyul	802,4	103,3	503,6	62,1
Avqust	800,4	103,8	526,3	65,0
Sentyabr	877,9	103,1	567,2	63,8
<b>III rüb</b>	<b>2 480,7</b>	<b>103,4</b>	<b>1 597,1</b>	<b>63,6</b>
<b>Yanvar-sentyabr</b>	<b>6 570,8</b>	<b>102,1</b>	<b>4 937,0</b>	<b>74,3</b>
Oktyabr	868,3	103,6	632,2	72,6
Noyabr	873,7	104,6	658,0	74,5
Dekabr	1 294,5	108,1	771,2	58,9
<b>IV rüb</b>	<b>3 036,5</b>	<b>105,7</b>	<b>2 061,4</b>	<b>67,3</b>
<b>İllik</b>	<b>9 607,3</b>	<b>103,1</b>	<b>6 998,4</b>	<b>72,1</b>

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın tərəfdaş  
ölkələrlə xarici ticarət göstəriciləri\***

min ABŞ dolları

Ölkələrin adı	Dövriyyə	İdxal	İxrac
<b>Cəmi</b>	<b>22746064,2</b>	<b>9685515,8</b>	<b>13060548,4</b>
o cümlədən:			
İtaliya	4462562,4	363652,9	4098909,5
Türkiyə	3910472,6	1403513,3	2506959,3
Rusiya Federasiyası	2417606,1	1772944,4	644661,7
Çin	1702749,1	1273883,3	428865,8
Almaniya	745728,8	513456,8	232272,0
Ukrayna	700950,9	380514,6	320436,3
Amerika Birləşmiş Ştatları	614170,3	592870,7	21299,6
Fransa	537324,3	428594,0	108730,3
Hindistan	526800,7	113214,7	413586,0
Gürcüstan	498622,2	66787,3	431834,9
Yunanıstan	479389,4	11852,2	467537,2
Xorvatiya	451056,0	2247,9	448808,1
İspaniya	436790,3	108142,9	328647,4
İsrail	435818,9	24676,1	411142,8
Birləşmiş Krallıq	403170,0	273905,2	129264,8
İran İslam Respublikası	302843,3	266106,8	36736,5
Tunis	296359,0	2853,3	293505,7
İsveçrə	275683,5	74396,6	201286,9
Çexiya	268788,1	41797,0	226991,1
Belarus	262195,0	99362,0	162833,0
Portuqaliya	250254,4	10484,6	239769,8
Vyetnam	206429,1	73246,8	133182,3
Avstriya	184220,8	56845,5	127375,3
Yaponiya	177275,8	172702,7	4573,1
Tailand	170688,7	41000,0	129688,7
Digər ölkələr	2028114,5	1516464,2	511650,3

\*Gömrük məlumatı

**Azərbaycanın xarici ticarət saldosu**

milyon ABŞ dolları

Dövr	2020-ci il			2019-cu il		
	Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:		Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:	
		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr
Yanvar	1409,2	-51,4	1460,6	254,4	-136,0	390,4
Fevral	52,1	-157,1	209,2	739,7	-147,3	887,0
Mart	107,0	-187,0	294,0	362,3	-212,3	574,6
<b>I rüb</b>	<b>1568,3</b>	<b>-395,5</b>	<b>1963,8</b>	<b>1356,4</b>	<b>-495,6</b>	<b>1852,0</b>
Aprel	1354,7	-59,4	1414,1	1179,5	-188,6	1368,1
May	-116,8	-72,7	-44,1	247,2	-125,5	372,7
İyun	-108,9	-64,0	-44,9	177,8	-100,4	278,2
<b>II rüb</b>	<b>1129,0</b>	<b>-196,1</b>	<b>1325,1</b>	<b>1604,5</b>	<b>-414,5</b>	<b>2019,0</b>
<b>I y/illik</b>	<b>2697,3</b>	<b>-591,6</b>	<b>3288,9</b>	<b>2960,9</b>	<b>-910,1</b>	<b>3871,0</b>
İyul	533,9	-128,3	662,2	875,4	-203,4	1078,8
Avqust	- 41,8	-145,8	104,0	302,0	-197,9	499,9
Sentyabr	-433,7	-164,3	-269,4	352,9	-260,8	613,7
<b>III rüb</b>	<b>58,4</b>	<b>-438,4</b>	<b>496,8</b>	<b>1530,3</b>	<b>-662,1</b>	<b>2192,4</b>
<b>9 aylıq</b>	<b>2755,7</b>	<b>-1030,0</b>	<b>3785,7</b>	<b>4491,2</b>	<b>-1572,2</b>	<b>6063,4</b>
Oktyabr	710,9	-148,7	859,6	877,5	-226,1	1103,6
Noyabr	-91,6	-122,2	30,6	552,6	-208,4	761,0
Dekabr				47,1	-247,3	294,4
<b>IV rüb</b>				<b>1477,2</b>	<b>-681,8</b>	<b>2159,0</b>
<b>illik</b>				<b>5968,4</b>	<b>-2254,0</b>	<b>8222,4</b>



**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ixrac olunan  
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında		2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
Təzə tərəvəz, min ton	205,6	207547,5	103,0	109,7
Təzə meyvə, min ton	258,2	304483,7	88,1	94,4
Kartof, ton	81343,3	33766,0	131,7	125,8
Çay, ton	1232,1	8536,2	90,7	100,5
Bitki yağları, ton	11961,9	10354,5	1,6 d.	154,3
Mərkəzin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar, ton	3431,7	3674,5	127,9	126,5
Şəkər, ton	49000,7	21448,7	80,4	81,3
Meyvə və tərəvəz konservləri, ton	6297,6	7897,9	98,5	95,0
Meyvə və tərəvəz şirələri, ton	10684,1	14443,5	122,5	148,3
Təbii üzüm şarabları və üzüm suslosu, min dkl	203,5	3509,2	41,5	52,8
Tütün, ton	4378,0	11009,6	73,7	89,4
Bentonit gili, min ton	153,2	8649,4	96,6	95,7
Xam neft, min ton	27611,9	8937253,6	94,8	63,8
Xam neft, min ton (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	26043,5	7703317,7	91,3	58,7
Reaktiv mühərriklər üçün və digər məqsədlər üçün kerosin, ton	91396,0	47856,3	55,2	47,0
Ağır destilyatlar və ya digər məqsədlər üçün qazoyllar, min ton	800,1	197630,2	122,8	67,6
Maye qaz, ton	32044,1	3973,8	64,6	35,0
Təbii qaz, mln. kub metr	12278,9	2178381,8	117,3	104,8
Təbii qaz, mln. kub metr (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	12343,7	2529536,3	113,2	110,1
Neft koksu, min ton	150,0	9533,8	71,1	45,3
Polietilen, ton	99288,3	66971,7	123,2	102,5
Pambıq lifi, ton	81942,9	110691,9	108,4	103,0
Pambıq ipliği, ton	7271,8	14966,0	63,0	54,8
Qara metallardan borular, ton	17081,7	12240,0	1,8 d.	1,9 d.
Qara metallardan yarımfabrikatlar, ton	12270,1	4387,9	51,2	43,4
Emal olunmamış alüminium, ton	34336,3	57273,5	79,9	72,2

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında idxal olunan  
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında		2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən, faizlə	
	Miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
İribuynuzlu heyvan əti, ton	9039,3	34100,4	112,8	134,8
Quş əti və onun əlavə məhsulları, ton	26468,7	30989,8	78,4	78,1
Kərə yağı, digər süd yağları və pastaları, ton	14890,7	73303,0	119,5	115,3
Kartof, min ton	159,3	43555,1	91,6	93,0
Təzə tərəvəz, ton	24039,3	13580,7	137,9	146,5
Təzə meyvə, min ton	106,7	98028,8	111,4	99,5
Çay, ton	12264,3	49633,4	97,8	101,4
Buğda, min ton	1225,6	262497,3	82,4	82,1
Bitki yağları, min ton	127,3	115968,4	104,1	123,2
Xam şəkər və şəkər, min ton	291,7	100752,6	86,9	81,9
Siqaretlər, mln. ədəd	1085,8	22550,2	26,8	33,5
Sement və sement klinkerləri, ton	25827,2	4283,3	78,4	58,1
Dərman vasitələri, ton	19987,6	289016,9	143,8	124,1
Mineral gübrələr, min ton	327,0	94645,2	102,7	87,5
Polietilen, ton	33445,8	34952,7	73,7	66,7
Rezin şinlər, min ədəd	1482,3	62412,5	81,5	85,7
Polad prokatı, min ton	289,9	211811,3	91,9	88,2
Qara metallardan çubuqlar, min ton	177,5	94491,4	146,3	138,8
Qara metallardan küncüklər, ton	34372,6	25871,8	91,1	90,7
Qara metallardan borular, min ton	138,3	217263,7	78,2	86,9
Məişət kondisionerləri, min ədəd	138,3	34484,3	67,1	70,0
Məişət soyuducuları, ədəd	26165	7054,1	88,8	104,5
Paltaryuyan maşınlar, min ədəd	155,9	30907,8	92,7	87,2
Hesablama maşınları, blok və qurğuları, min ədəd	615,0	113051,5	117,1	149,7
Minik avtomobilləri, ədəd	44278	484804,0	122,8	102,1
Avtobuslar, ədəd	223	25085,7	45,1	36,5
Yük avtomobilləri, ədəd	3203	49025,7	98,2	90,8
Oturacaq, ofis, mətbəx, yataq və digər mebellər, min ədəd	508,6	45860,5	75,0	71,6

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər  
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, milli statistika xidmətlərinin məlumatlarına əsasən)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Taciki- stan	Türk- mənistan	Özbəki- stan	Ukrayna
Ümumi Daxili Məhsul <sup>1)</sup>	95,7	92,9 <sup>1)</sup>	99,1	97,2 <sup>1)</sup>	91,9	91,8 <sup>1)</sup>	96,6 <sup>1)</sup>	104,2 <sup>1)</sup>	105,8 <sup>1)</sup>	100,4 <sup>1)</sup>	96,5 <sup>2)</sup>
Sənaye məhsulunun ümumi həcmi <sup>1)</sup>	95,3	99,8	99,3	99,2	94,5	93,1 <sup>3)</sup>	97,0	110,0	...	100,1	93,8
Sənaye məhsulu istehsalçılarının qiymət indeksi	74,4	102,2	105,4	91,7	120,4	102,5	96,5	102,8	...	115,6	97,1
Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər <sup>1)</sup>	96,0	88,8	95,7	96,1	77,2	95,6 <sup>1)</sup>	95,9 <sup>1)</sup>	98,4	...	91,3 <sup>1)</sup>	64,6 <sup>14)</sup>
Ümumi istifadədə olan dəmir yolu ilə yük daşınması	95,8	100,9	85,2	101,3	88,1 <sup>5)</sup>	67,5 <sup>3)</sup>	97,0	109,9	...	99,3 <sup>1)</sup>	96,8
Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi <sup>1)</sup>	98,6	83,4	102,0	95,0	82,6	...	95,9	98,2	...	102,7	107,8
o cümlədən satış müəssisələrinin pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	105,3	83,5	103,5	98,5	87,0	102,1 <sup>6)</sup>	96,5	98,5	...	109,1	107,4
İstehlak qiymətlərinin indeksi	102,8	101,0	105,4	106,7	106,0	104,1	103,2	108,5	...	113,1	102,5
Əhalinin gəlirləri (faktiki qiymətlərlə)	98,7 <sup>7)</sup>	...	110,1 <sup>3)</sup>	...	...	...	99,3 <sup>1)</sup> *	...	...	...	...
Əhalinin mal alınması və xidmətlərə xərcləri (faktiki qiymətlərlə)	95,1 <sup>7)</sup>	...	...	...	...	...	93,7 <sup>1)</sup> *	...	...	...	...
Sərəncamda qalan real gəlirlər	95,0 <sup>7)</sup>	...	104,6 <sup>3)</sup>	...	...	...	95,7 <sup>1)</sup> *	...	...	...	...
İqtisadiyyatda işləyənlərin orta aylıq əməkhaqqı	114,7 <sup>3)</sup>	104,2*	113,8	111,4*	108,6 <sup>3)</sup>	109,0 <sup>1)</sup>	105,6 <sup>3)</sup>	102,9 <sup>3)</sup>	...	116,5 <sup>1)</sup>	109,6 <sup>3)</sup>
İşçi qüvvəsinin müayinəsi əsasında işsizlərin ümumi sayı	...	...	94,2 <sup>1)</sup>	...	...	...	131,6*	...	...	...	...
Məşğulluq xidməti orqanlarından rəsmi qeydiyyatdan keçmiş işsizlərin sayı ( dövrün sonuna)	...	98,0	81,9	136,2	96,5	164,6	в 4,7 p.	101,0 <sup>3)</sup>	...	...	...

...ardı

**2020-ci ilin yanvar-noyabr aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər  
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, milli statistika xidmətlərinin məlumatlarına əsasən)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızstan	Moldova	Rusiya	Taciki- stan	Türk- mənistan	Özbəki- stan	Ukrayna
İxrac (faktiki qiymətlərlə)-cəmi	82,9 <sup>8)</sup>	94,8	85,4 <sup>3)</sup>	81,4 <sup>3)</sup>	104,7 <sup>3)</sup>	87,4 <sup>3)</sup>	77,3 <sup>9)</sup>	123,4	...	101,8 <sup>3)</sup>	95,2 <sup>3)</sup>
o cümlədən											
MDB dövlətlərinə	117,1	89,1	90,9	87,7	88,5	86,0	89,3	62,7	...	73,1	86,1
MDB üzvü olmayan dövlətlərə	81,1	97,3	77,9	80,1	117,6	87,6	75,4	159,0	...	115,0	96,6
İdxal (faktiki qiymətlərlə)- cəmi	62,4 <sup>8)</sup>	84,1	81,4 <sup>3)</sup>	94,8 <sup>3)</sup>	73,1 <sup>3)</sup>	90,1 <sup>3)</sup>	92,8 <sup>9)</sup>	93,6	...	88,0 <sup>3)</sup>	85,7 <sup>3)</sup>
o cümlədən											
MDB dövlətlərinə	73,3	101,3	74,9	90,0	86,7	92,5	90,2	100,5	...	98,5	67,5
MDB üzvü olmayan dövlətlərdən	59,2	76,3	91,5	98,3	60,6	89,4	93,1	82,7	...	83,0	90,3

<sup>1)</sup> 2020-ci ilin yanvar-sentyabrı 2019-cu ilin yanvar-sentyabrına nisbətən.

<sup>2)</sup> 2020-ci ilin III rübü 2019-cu ilin III rübünə nisbətən.

<sup>3)</sup> 2020-ci ilin yanvar-oktyabrı 2019-cu ilin yanvar-oktyabrına nisbətən.

<sup>4)</sup> Qeyri-maddi aktivlərə yönəldilən investisiyalar daxil olmaqla.

<sup>5)</sup> Yüklənmiş yüklər.

<sup>6)</sup> 2020-ci ilin yanvar-oktyabrı 2019-cu ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Ticarət müəssisələrinin avtomobil və motosikllər nəzərə alınmadan əmtəə satışından əldə olunan gəlirləri.

<sup>7)</sup> Milli hesablar sisteminin metodologiyasına əsasən.

<sup>8)</sup> 2020 -ci ilin yanvar-oktyabrı 2019-cu ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Müqayisəli qiymətlərlə verilir.

<sup>9)</sup> 2020 -ci ilin yanvar-oktyabrı 2019-cu ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Rusiya Bankının tədiyə balansının məlumatlarına əsasən.

\* Qiymətləndirmə

Qeyd: Ukrayna üzrə məlumatlar Ukraynanın Dövlət statistika xidmətinin rəsmi saytıdan götürülmüşdür.



# METODOLOJİ İZAHLAR



**Ümumi daxili məhsul (ÜDM)** milli hesablar sisteminin ən mühüm göstəricilərindən biridir. ÜDM həm istehsal, həm də xidmətlər sahələrində rezident vahidlərin iqtisadi fəaliyyətinin son nəticəsini xarakterizə edir və bu vahidlərin son istehlak üçün məhsul və xidmətlər istehsalı üzrə yaratdığı əlavə dəyərle ölçülür.

ÜDM ölkədə məhsul və xidmətlər istehsalçıları arasında bölüşdürülən ilkin gəlirlərin, yəni maddi işçilərə verilən əməkhaqqının, istehsala və idxala görə xalis vergilərin, ümumi mənfəətin və ümumi qarışıq gəlirlərin məbləği, başqa sözlə desək gəlirlər üsulu ilə də müəyyənləşdirilə bilər.

Ümumi daxili məhsuldan istifadə edilməsi (xərclər üsulu) məhsul və xidmətlərin son istehlakını, əsas kapitalın ümumi yığımını, maddi dövriyyə vəsaitləri ehtiyatlarının dəyişməsinə, qiymətlilərin (sərvətlərin) xalis əldə edilməsini və məhsul və xidmətlərin ixrac və idxal saldosunu özündə birləşdirir.

**Məhsula və idxala xalis vergilər** - subsidiyalar çıxılmaqla məhsula və idxala vergilərdir.

**Məhsula görə vergi və idxal (ixrac) vergiləri.** Məhsula görə vergilər adətən məhsul və ya xidmət vahidinə görə, yəni rezidentlər tərəfindən istehsal edilən, satılan və ya idxal edilən məhsul və xidmətlərin miqdarına, yaxud dəyərinə mütənasib olaraq alınan vergilərdir. Onlara əsasən aşağıdakı vergilər aid edilir:

- əlavə dəyər vergisi (ƏDV);
- aksizlər, satışa görə vergilər və s;
- ayrı-ayrı xidmət növlərinə görə vergilər (nəqliyyat, rabitə xidmətlərinə görə vergilər, sığorta vergiləri, reklam, əyləncələrə, oyun və lotereyalara, idman tədbirlərinə görə vergilər və s);
- dövlətin gəlirini artırmaq məqsədilə müəyyən növ məhsul və xidmətlərin istehsalına və yerləşdirilməsinə qanunla inhisar hüququ verilən dövlət müəssisələrinin mənfəəti (fiskal inhisarçıların mənfəəti);
- idxal və ixrac vergiləri, gömrük rüsumları.



**Dəyər ifadəsində sənaye məhsulunun həcmində** - əsas fəaliyyəti sənaye olan müəssisələr (hüquqi şəxslər) və onların ayrı-ayrı xüsusişdirilmiş bölmələri, hüquqi şəxs yaratmadan sənaye fəaliyyəti göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən, habelə ev təsərrüfatları tərəfindən satılmaq üçün istifadə olunmuş sənaye məhsulunun, sənaye xarakterli işlərin, xidmətlərin dəyəri daxil edilir. Bura sənaye müəssisəsinin və fərdi sahibkarın bütün bölmələri tərəfindən kənara satılmış, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə verilmiş, özünün əsas fondlarının (vəsaitlərinin) tərkibinə daxil edilmiş, eləcə də əmək haqqı kimi öz işçilərinə verilmiş məmulat və məhsulların dəyəri, həmçinin hesabat dövründə və ya əvvəllər istehsal olunmasından asılı olmayaraq hesabat dövründə kənara, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə satılmış özünün istehsalı olan yarımfabrikatların dəyəri daxil edilir. Dəyəri hazır məhsulun istehsalçısı tərəfindən ödənilməyən xammal və materiallardan hazırlanan məmulat bu xammal və materialların dəyəri çıxılmaqla faktiki qüvvədə olan buraxılış qiymətləri ilə sənaye məhsulunun dəyərinə daxil edilir. Sənaye müəssisələrində məhsulun dəyəri zavoddaxili dövriyyənin dəyəri nəzərə alınmadan zavod metodu ilə müəyyən edilir.

Sahibkarlıq subyektlərinin üzərinə düşən informasiya yükü nəzərə alınaraq mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə rəsmi statistika hesabatlarının təqdim edilməsi dövriliyi rüblük müəyyən edilmişdir.

Bununla əlaqədar aylıq dövrilik üzrə məlumatların tamlığını təmin etmək məqsədilə mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə əvvəlki hesabat rübü üzrə əldə edilmiş məlumatlar əsasında növbəti ay üzrə müvafiq qiymətləndirmə aparılmışdır.

**Sənaye istehsalı indeksi** - dəyər ifadəsində sənaye məhsulunun həcmnin dəyişməsinin dinamikasını xarakterizə edir. Sənaye statistikasında tətbiq edilən metodologiyaya görə, artım (azalma) sürətləri məhsulun natura ifadəsində istehsalına əsaslanmaqla yanaşı aqreqasiya zamanı çəkilər sistemində dəyər ifadəsində “əlavə dəyər” göstəricisi istifadə olunur.

Sənaye istehsalı indeksinin hesablanmasında mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə məlumatlar yalnız rüblük dövrilikdə nəzərə alınır.

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər** – bütün növ əsas vəsaitlərin alınmasına, yaradılmasına və təkrar istehsalına yönəldilmiş xərclərin məcmusudur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər tikinti-quraşdırma işlərinə, quraşdırılması tələb olunan və ya tələb olunmayan, tikili və obyektlərin smetasına daxil olan və ya daxil olmayan maşın və avadanlıqların alınmasına və quraşdırılmasına, işçi və məhsuldar heyvanların alınmasına, çoxillik əkmələrin və meşə zolaqlarının salınmasına, layihə-axtarış və sair işlərin yerinə yetirilməsinə sərf edilən xərclərin cəmindən ibarətdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyələşdirmə mənbələri müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaitləri (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcələr), əhalinin şəxsi vəsaitləri, bank kreditləri, büdcədən kənar fondların vəsaitləri və digər vəsaitlər ola bilər.

Sahibkarlıq subyektlərinin üzərinə düşən informasiya yükü nəzərə alınaraq mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə rəsmi statistika hesabatlarının təqdim edilməsi dövriliyi rüblük müəyyən edilmişdir.

Bununla əlaqədar aylıq dövrilik üzrə məlumatların tamlığını təmin etmək məqsədilə mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə əvvəlki hesabat rübü üzrə əldə edilmiş məlumatlar əsasında növbəti ay üzrə müvafiq qiymətləndirmə aparılmışdır.

**Tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilən vəsait** – yeni tikilən, yenidən qurulan, genişləndirilən bütün növ bina və qurğuların layihə-smeta sənədlərində yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş tikinti işlərinə və tikintinin smetasına daxil olan və daxil olmayan avadanlıqların quraşdırılması işlərinə sərf edilmiş vəsaitlərin yekunundan ibarətdir.

**Məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisinə** – sənaye, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq və tikinti fəaliyyət sahəsi obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

**Xidmət sahələri obyektlərinin tikintisinə** – ticarət, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə, daşınmaz əmlak, təhsil, səhiyyə, istirahət, əyləncə və incəsənət və digər xidmət sahələri obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

**Neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər** - xam neftin, təbii qazın hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrin əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitləridir.

**Qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər dedikdə**, neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər istisna olmaqla, ölkə iqtisadiyyatının bütün fəaliyyət sahələrində əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər başa düşülür.

**Xarici mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş xarici vəsaitlər** – xarici sərmayədarlar tərəfindən yeni tikintiyə, yenidənqurma və genişləndirmə üzrə tikinti işlərinə, maşın və avadanlıqların əldə edilməsinə sərf edilən investisiyalar aiddir. Buraya həmçinin tikinti işlərində istifadə edilmiş xarici kreditlər, qrantlar və humanitar yardımlar hesabına istifadə edilmiş vəsaitlər də daxildir.

**Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş daxili vəsaitlər** – mənşəyi xarici vəsaitlər olmayan, ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaiti (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcə), ölkə vətəndaşlarının şəxsi vəsaitləri və ölkə banklarının kreditləri hesabına əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin məcmusudur.

**Podrat müqavilələri ilə yerinə yetirilən tikinti işlərinin dəyərinə** – tikinti müəssisələri ilə tikinti işlərinin həyata keçirilməsini maliyyələşdirən sifarişçi müəssisə və təşkilatlar arasında bağlanmış müqavilələr əsasında tikinti müəssisələrinin öz gücləri ilə yerinə yetirdikləri bütün növ tikinti işlərinin və xidmətlərin dəyəri aiddir. Bu işlərə tikinti-quraşdırma (yeni tikinti, yenidənqurma, genişləndirmə), əsaslı təmir, cari təmir və digər işlərin və xidmətlərin dəyəri daxildir.

**İstifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin ümumi sahəsi** – ümumi sahəyə mənzildəki bütün otaqların sahəsi, mətbəxlərin, dəhlizlərin, sanitariya qovşaqlarının, vanna və qarderobların, anbarların, eyvanların, lociyaların və digərlərin sahəsi daxildir.

**Yaşayış evlərində mənzillər** – daimi yaşayış üçün istifadə olunan, başqa yaşayış mənzilləri ilə daxili əlaqəsi olmayan və özünün pilləkən meydançasına, ümumi dəhlizə və ya bilavasitə küçəyə çıxış yolu olan sahədir. Mənzil bir neçə otaqdan ibarət ola bilər.

**Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatının ümumi məhsulu** dedikdə, bu sahədə (kənd, meşə və balıqçılıq) həm satış, həm də şəxsi istehlak məqsədilə istehsal edilmiş məhsul və xidmətlərin ümumi dəyəri nəzərdə tutulur. O, bitkiçilik və heyvandarlıqda, ovçuluq, meşəçilik və balıqçılıq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulların (xidmətlərin) dəyəri əsasında formalaşır.

**Bitkiçilik və heyvandarlığın ümumi məhsuluna** istehsal olunmuş bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının dəyəri, bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinin dəyişməsi və göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyəri daxil edilir.

**İstehsal olunmuş bitkiçilik məhsulunun dəyərinə** kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının – dənli, texniki bitkilərin (yağlı bitkilərin toxumları, şəkər çuğunduru, tütün və s.), kartof, tərəvəz və bostan bitkilərinin, meyvə və giləmeyvənin, digər bitkiçilik məhsullarının (yemlik kökümeyvəliklər, quru ot, küləş, senaj, silos, güllər və s.) dəyəri daxil edilir.

**Bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinə** torpağın becərilməsinə çəkilən xərclər (payız şumlaması, herik şumlanması, məhsulu gələcək dövrlərdə əldə olunacaq payızlıq taxılın əkini üçün zəmin hazırlanması), yatırım xərcləri, bağların becərilmə və saxlanma xərcləri daxildir.

**Heyvandarlıqda istehsal olunmuş məhsulların dəyəri** kənd təsərrüfatı heyvanlarından alınmış məhsulların (süd, yumurta, yun, dəri və s.) dəyəri, kəsim üçün satılmış mal-qara və quşların dəyəri, arıçılıq və xəzli heyvandarlıq məhsullarının dəyərindən ibarətdir.

**Göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyərinə** tarlaçılıq, açıq torpaqda tərəvəzçilik və gülçülük sahəsində, qorunan torpaqlarda becərilmə üzrə, bağçılıq, üzümçülük sahəsində və digər çoxillik əkmələrə göstərilən xidmətlər, aqromeliorasiya xidmətləri, kənd təsərrüfatı bitkilərinin xəstəlik və ziyanvericilərdən qorunması, gübrələrin hazırlanması və gətirilməsi, heyvanların yetişdirilməsi, məhsul yığımından sonrakı kənd təsərrüfatı xidmətləri, çoxaldılma üçün toxumun emal və hazırlanması, tinglik xidmətlərinin dəyəri daxildir.

**Ovçuluq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulun dəyərinə** vəhşi heyvanların və ov quşlarının ovlanmasıdan əldə olunmuş dəyər, ovçuluq təsərrüfatının aparılması (vəhşi heyvanların qorunması, onların sayının və yayılmasının uçotu, ovçuluq təsərrüfatlarının yaradılması və ovçuluq təsərrüfatlarında iqtisadi müşahidələrin aparılması və s.) xərcləri, vəhşi heyvanların və ov quşlarının yetişdirilməsi və ovlanması üçün göstərilən xidmətlərin dəyəri daxil edilir.

**İstehsal olunmuş meşəçilik və ağac tədarükü məhsullarının dəyərinə** meşəyə qulluq və əsas istifadə ilə bağlı doğranmanın gedişində alınmış oduncaq, meşə əkmələrinin rekonstruksiyası ilə əlaqədar kəsmələr və seçmə sanitar kəsmələr, meşələrin becərilməsi, bərpası və salınması xərcləri, meşəçilik və ağac tədarükü ilə əlaqədar xidmətlərin dəyəri aid olunur.

**Balıqçılıq və dəniz məhsullarının dəyərinə** ovlanmış balığın, dəniz məhsullarının (xərçəngkimilər, molyusklar, tısbağalar, suitilər, dəniz kirpisi, təbii mirvarilər, mərcanlar, yosunlar və s.) dəyəri, dəniz orqanizmlərinin və bitkilərinin yetişdirilməsinə, mühafizəsinə çəkilən xərclər, biotexniki tədbirlərin yerinə yetirilməsi (süni kürütökmə yerlərinin quraşdırılması, balıq ehtiyatlarının artırılması, vətəgə əhəmiyyətli balıqların təkrar istehsalı), balıqçılıq və balıq ovlanması ilə bağlı göstərilən xidmətlərin dəyəri daxildir.

**Mal-qaranın sayı** haqqında məlumatlar kənd təsərrüfatı müəssisələri üzrə rəsmi statistik hesabat formaları, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə kənd ərazi icra dairələrinin (vahidlərinin) hesabatları və seçmə müayinə materiallarına əsasən hesablanması yolu ilə müəyyən olunur.

**Nəqliyyat sektorunda yük daşınması** - mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq əsas fəaliyyəti nəqliyyat işi olan hüquqi şəxslər-müəssisələr və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən kommersiya məqsədilə daşınmış yüklərin həcmidir.

**Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi** - nəqliyyat müəssisələri və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərin-fərdi sahibkarların

nəqliyyat vasitələrinin daşdığı yükün həcmi daşınmış məsafə ilə əlaqədə ton-kilometrlərlə ifadə edir. Bu göstərici hər bir reys üzrə daşınmış yükün tonla miqdarının daşınma məsafəsinə-kilometrlərə vurulması hasillərinin cəmi kimi hesablanır.

**Nəqliyyat sektorunda sənişin daşınması** - ölkə ərazisində və beynəlxalq marşrutlarda bütün növlərdən olan qatarlar, gəmilər, avtobus, taksi, təyyarə və metro vasitəsi ilə daşınmış sənişinlərin sayını əhatə edir. Sənişin daşınmasının həcminə, gediş haqqını almaq üçün tətbiq edilən tarif dərəcəsinə asılı olmayaraq, ölkə daxilində və beynəlxalq xətlərdə daşınmış sənişinlərin hamısı (ödəniş etmədən getmək hüququ olan sənişinləri də daxil etmək şərti ilə) daxildir.

**Nəqliyyat sektorunda sənişin dövriyyəsi** – sənişindəşma nəqliyyatının işinin həcmi məsafə ilə xarakterizə edir və sənişin-kilometrlə ölçülür. Sənişin dövriyyəsi daşınmış sənişinlərin sayını onların daşınma məsafəsinə vurmaq yolu ilə hesablanır.

**Rabitə xidmətlərinin dəyəri** - rabitə müəssisəsinin əsas fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlərdir və bu göstərici idarə, müəssisə və təşkilatlara, habelə əhaliyə göstərilmiş rabitə xidmətləri müqabilində rabitə müəssisəsinin əldə etdiyi pul vəsaitinin cəmini xarakterizə edir. Buraya poçt rabitəsi, feldyeger və xüsusi rabitə, sənədli elektrik rabitəsi, şəhərlərarası və beynəlxalq telefon rabitəsi, şəhər telefon rabitəsi, kənd telefon rabitəsi, radiorabitə, radio və televiziya yayımı və peyk rabitəsi, naqilli səs yayımı üzrə radiotezliklərin ayrılması, qeydiyyatı, istismarı və nəzarəti, naqilsiz radiorabitə üzrə, mobil telefon rabitəsi, internet xidmətləri, İSDN xidmətləri, ADSL və HDSL xidmətləri, DATA xidmətləri, simsiz yerli telefon rabitəsi xidmətləri və digər rabitə xidmətləri üzrə əldə olunmuş gəlirlər daxildir.

**Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi** - əmtəələrin tədavül sferasından şəxsi istehlak sferasına hərəkətinin son mərhələsini, əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

**İaşə əmtəə dövriyyəsi** - iaşə şəbəkələri vasitəsi ilə kulinariya məhsulları, xörəklər, yarımfabrikatlar, həmçinin

aşpazlıq emalından keçməmiş digər əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər** - əhalinin sifarişləri ilə, onun şəxsi tələbatını ödəmək üçün göstərilən və haqqı əhali tərəfindən ödənilən xidmətlərin dəyərini əks etdirir.

**İxrac** - ölkədə istehsal olunmuş və ya başqa ölkələrdən gətirilmiş malların (təkrar ixrac) ölkə sərhədlərindən kənara göndərilməsidir. Ölkənin öz istehsalı sayılan mallara, həmçinin ölkəyə gətirilən və təkrar emal olunaraq əsas kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini dəyişən xarici mənşəli mallar da daxil edilir.

**İdxal** - ölkədə istehlak etmək və ya təkrar ixrac edilmək üçün ölkə sərhədlərindən kənardan mal gətirilməsidir.

**Xarici ticarət dövriyyəsi** - idxal və ixracın dəyərinin cəmidir.

**Xarici ticarət saldosu** - ixrac və idxalın fərqidir. Əgər ixrac idxaldan çoxdursa müsbət saldo, idxal ixracdan çoxdursa mənfi saldo alınır.

**Orta aylıq nominal əməkhaqqı** – hesablanmış əməkhaqqı fondunun (vergilər və digər sosial ödəmələr daxil olmaqla) faktiki işləmiş işçilərin sayına (sosial, habelə ödənişsiz məzuniyyət verilmiş işçilər istisna olmaqla) bölünməsi ilə müəyyən edilir.

**Büdcə** - Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədidir.

**Büdcə gəlirləri** - Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalardır.

**Büdcə xərcləri** - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

**Büdcə kəsiri (defisit)** - büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləğidir.

**Büdcə artıqlığı (profisit)** - büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləğidir.

**Maliyyə nəticələrinin (mənfəət (+) zərər (-) saldosu)** – təşkilatın bütün təsərrüfat əməliyyatlarında, mühasibat uçotu əsasında aydınlaşdırılmış son maliyyə nəticələridir ki, məhsul (mal və xidmətlər) satışından əldə edilən mənfəəti (zərər), əks etdirərək, təşkilatın digər əmlakından, əsas vəsaitlərdən və satışdankənar əməliyyatlardan alınan gəlirlərin bu əməliyyatlara çəkilən xərci qədər azaldılan hissəsidir.

**Pul aqreqatı M2** Milli valyuta hesabatlarında, cari hesabatlarda və qeyri-maliyyə təşkilatları və fiziki şəxs depozitlərinin tədaviyə (bankdan kənar) olan nağd pulların həcmi və qalıq vəsaitini özündə əks etdirir.

**İqtisadi fəal əhali** – məşğul və işsiz əhəlinin ümumi sayıdır.

**İqtisadi qeyri-fəal əhali** – məşğul olmayan, müəyyən dövr ərzində iş axtarmayan və işə başlamağa hazır olmayan 15 və yuxarı yaşda olan şəxslərdir.

**Məşğul əhali** - Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan və bir qayda olaraq qazanc (gəlir) gətirən hər hansı fəaliyyətlə məşğul olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilərdir.

**İşsiz əhali** – işi və qazancı olmayan, işə başlamağa hazır olub, müvafiq icra hakimiyyəti orqanında işaxtaran kimi qeydiyyatı alınan əmək qabiliyyətli yaşda olan əmək qabiliyyətli şəxslərdir. Bu şəxslər, milli qanunvericiliyə uyğun olaraq işsiz statusu almaq hüququna malikdir.

**İşsizliyin səviyyəsi** – işsizlərin sayının iqtisadi fəal əhəlinin sayında faizlə ölçülən xüsusi çəkisidir.

**İstehlak qiymətləri indeksi (İQİ)** – orta alıcılıq qabiliyyətli alıcının aldığı malların və istifadə etdiyi xidmətlərin qeydə alınmış məcmusunun dəyərinin ümumi dəyişməsinə səciyyələndirən nisbi göstəricidir. Bu göstərici müəyyən dövr ərzində istehlak edilən malların və xidmətlərin dəyişməz qaldığı şəraitdə əhəlinin istehlak xərclərinin ümumi



məbləğinin dəyişməsinə əks etdirir. İQİ-nin başlıca təyinatlı istehlak mallarının və xidmətlərin qiymət dinamikasının müəyyənləşdirilməsidir.

**Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (SQİ)** – baza sənaye müəssisələri və təşkilatlarının təmsilçi mallarının qiymət qeydiyyatı əsasında hesablanır. Qeydiyyat üçün cari ayda istehsal olunan və yüklənən məhsulların faktiki qiymətləri (əlavə dəyər vergisi, aksizlər, məhsulun maya dəyərinə aid olmayan daşınma xərcləri və s. vergi ödəmələri nəzərə alınmadan) götürülür. Sənaye məhsulları istehsalçıların qiymət indeksi həm məhsullar, həm də iqtisadi fəaliyyət növlərinə görə hesablanır.

**Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (KTQİ)** – kənd təsərrüfatı müəssisələri, fermer təsərrüfatları və ev təsərrüfatları tərəfindən müxtəlif kanallar üzrə realizə edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətlərinin səviyyəsi və dinamikasını xarakterizə edir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətləri üzərində müşahidə kənd təsərrüfatı müəssisələrinin seçmə şəbəkəsi üzrə həyata keçirilir.

Alınmış məlumatlar kənd təsərrüfatı məhsullarının realizə şərtlərinin dəyişməsinin təhlilində və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların gəlirlərinin dəyişməsində qiymətin rolunun aydınlaşdırılmasında istifadə edilir.

**Tikinti-quraşdırma işlərində istehsalçı qiymətləri indeksi** - “Tikinti” iqtisadi fəaliyyət növünü xarakterizə edən qiymət statistikasının sisteminin göstəricilərindən biri hesab olunur və “tərkib elementləri” metodu ilə hesablanır. Tikintidə qiymətlərin dinamikası üçün ən vacib, tipik tikinti məhsullarının - yerüstü tikililər və yol qovşaqlarında istifadə olunan məhsulların müayinəsi aparılır.

İndeksin hesablanması üçün informasiya mənbəyi kimi tikinti təşkilatlarının seçmə şəbəkəsinin statistik müayinə məlumatları çıxış edir. Tikinti-quraşdırma işlərinin hər bir növü üzrə hesabat və əvvəlki dövrün faktiki qiymətlərinin müqayisəsi yolu ilə fərdi indeksləri hesablanır. Daha yüksək səviyyələrdə qiymət indekslərinin aqreqasiyası zamanı seçilmiş tipik tikili növlərinin inşasında ilkin iş və elementlərin

dəyər qiymətləndirilməsi ilə əsaslandırılmış çəki strukturundan istifadə olunur.

Tikintidə mövcud olan smeta-normativ bazasına əsaslanan tikinti elementləri bundan sonra respublika ərazisini təmsil edən tikililərin standart tipləri üzrə aqreqasiya olunur.

**Nəqliyyat sektorunda yükdaşıma qiymətləri indeksi** - ayrı-ayrı nəqliyyat növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin dəyişmə templərinin qiymətləndirilməsi üçün həmçinin, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) artma (azalma) tempinin hesablanması üçün istifadə olunan deflyator indekslərin və digər makroiqtisadi göstəricilərin müəyyən edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Onlar nəqliyyat təşkilatlarının müxtəlif nəqliyyat növləri vasitəsilə yükdaşımalardan əldə etdikləri gəlirlərdəki qiymət amilinin xarakterizə edilməsi üçün istifadə edilir. Yükdaşıma qiymətləri indeksləri makro səviyyədə proqnozların verilməsi və müxtəlif iqtisadi hesablamaların yerinə yetirilməsi zamanı tətbiq edilir. Yükdaşıma qiymətləri indeksləri müxtəlif əlamətlərə: yükün növünə, göndərmənin ölçüsünə, çatdırma vaxtına, daşınma məsafəsinə, daşınma ərazisinə, hərəkət edən tərkibin növünə, yükqaldırma səviyyəsinə və s. görə daşınan yüklərin strukturundakı dəyişmələri nəzərə almadan hesabat dövrü üzrə onların dəyişmələrini müəyyən etməyə imkan verir.

Bütün nəqliyyat növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin məcmu indeksi dəmir yolu, boru kəməri, dəniz, daxili sular, avtomobil və hava nəqliyyatı növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin indeksləri əsasında müəyyən edilir.

**Əhali sayının cari hesablanması** əhalinin son siyahıyaalmasının yekunları əsasında aparılır və hər il bu ərazidə doğulanların və daimi yaşamaq üçün bu əraziyə gələnlərin sayı əhalinin sayına əlavə edilir, ölənlərin və bu ərazidən köçənlərin sayı isə əhalinin sayından çıxılır. Növbəti siyahıyaalmanın yekunlarına əsasən əvvəlki siyahıyaalınmadan sonrakı dövrdə əhalinin sayı və tərkibi üzrə müvafiq dəqiqləşdirmələr aparılır.

Əhali yaşayış yerlərinə görə şəhər və kənd əhalisinə bölünür. Şəhər yerlərinə şəhərlər və qəsəbələr aid edilir, qalan bütün yaşayış məntəqələri isə kənd yerləri sayılır.

**Doğulanlar və ölənlər** haqqında məlumatlar Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən tərtib edilən doğum və ölüm haqqında müvafiq akt qeydlərində olan məlumatların hər ay statistik cəhətdən işlənməsi nəticəsində əldə edilir. Doğulanların sayına yalnız diri doğulanların sayı daxil edilir.

**Əhalinin təbii artımı** – təqvim ilində diri doğulanların sayı ilə ölənlərin sayının fərqinə bərabərdir.

**Doğumun ümumi əmsalı** – uşaq doğumunun intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində diri doğulanların sayının əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə ölçülür, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

**Ölümün ümumi əmsalı** – əhali arasında ölümün intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində, müvafiq olaraq ölənlərin sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

**Təbii artımın əmsalı** – əhalinin təbii artımı nisbi göstəricilərlə də səciyyələndirilə bilər. Təbii artım əhalinin orta illik sayına bölünərək orta illik əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır və ya doğumun və ölümün ümumi əmsallarının fərqi ilə müəyyən edilir.

**Ölümün səbəbləri** haqqında informasiya mənbəyi ölümə səbəb olmuş xəstəlik, bədbəxt hadisə, qətl, özünəqəsd, və digər xarici təsirlərlə əlaqədar olaraq səhiyyə müəssisələrində tərtib olunan ölüm haqqında tibbi şəhadətnamələrdəki qeydlərdən ibarətdir.

Ölüm haqqında məlumatların səbəblər üzrə kodlaşdırılması və işlənməsi xəstəliklərin, zədələr və ölümün səbəblərinin X baxılış Beynəlxalq Təsnifatına uyğun aparılır.

**Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu (0 yaş üçün)** – doğulanların hər birinin orta hesabla yaşaya biləcəyi illərin sayını göstərir. Burada doğulanların bütün ömrü boyu ölümün səviyyəsinin hər yaş qrupu üzrə göstəricinin hesablandığı ildəki səviyyədə dəyişməz qalacağı şərti qəbul edilir. Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu həyat cədvəllərinin hesablanması nəticəsində alınır.

**Nikah** kişi və qadının bir-birinə və uşaqlara qarşı hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirən münasibət formasıdır. Ər və

arvad arasında hüquqi münasibət, onların nikahlarının Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeyd etdirilməsidir.

Əhalinin təbii hərəkətinin cari statistikasını yalnız hüquqi cəhətdən qeyd olunmuş nikahları nəzərə alır. Əhalinin siyahıyaalınmasında isə rəsmi qeydə alınıb-alınmamasından asılı olmayaraq, faktiki nikahda olanlar da hesaba alınır.

**Nikahın ümumi əmsalı** – təqvim ilində qeydə alınmış nikahların sayının əhalinin orta illik sayına olan nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

**Boşanma (nikahın pozulması)** – birlikdə yaşayan ər-arvadın nikahlarının son hüquqi ləğvi tərəflərə təkrar nikaha daxil olmaq hüququ verir. Nikahın pozulma faktı Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeydiyyata alındıqdan sonra pozulmuş hesab olunur.

**Boşanmanın ümumi əmsalı** – təqvim ilində qeydə alınmış boşanmaların sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

**DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**  
**2020**

## **Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən 2020-ci ildə görülmüş işlərlə bağlı hesabat**

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2020-ci ildə də Dövlət Statistika Komitəsi rəsmi statistika məlumatlarının müasir tələblərə uyğun hazırlanmasını, ölkədə statistika sisteminin təkmilləşdirilməsi və inkişafı məsələlərini diqqət mərkəzində saxlamış və öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırılaraq təsdiq edilmiş 2020-ci il üçün statistik işlər proqramı, metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı, iqtisadi təhlil üzrə rüblük iş planları əsasında qurmuş, Azərbaycanın Milli Statistika Sisteminin Qlobal Qiymətləndirilməsinin yekunlarından, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasının keçirilməsi haqqında” 2016-cı il 7 sentyabr tarixli, 1040 nömrəli Fərmanından, 2016-cı il 6 dekabr tarixli, 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrindən, “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2018-ci il 14 fevral tarixli, 3672 nömrəli və “Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2020-ci il 27 fevral tarixli, 1859 nömrəli sərəncamlarından, “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasına hazırlıq və onun keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 16 dekabr tarixli, 517 nömrəli Qərarından irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsinə yönəlmişdir.

“2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı” üzrə 2020-ci ildə 12 tədbirin icrası tam başa çatdırılaraq ümumilikdə 32 iş yerinə yetirilmiş, Komitənin digər dövlət proqramları üzrə icraçı kimi çıxış etdiyi tədbirlərin icrası təmin edilmişdir. İcrası 2020-ci ildə nəzərdə tutulmuş 3 statistik müayinə koronavirus (COVID-19) pandemiyası ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin 2018-ci il 14 fevral tarixli, 3672 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı”nda dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 30 noyabr tarixli, 2309 nömrəli Sərəncamı ilə 2021-ci ilə keçirilmişdir.

“2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasına hazırlıq və onun keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 16 dekabr tarixli, 517 nömrəli qərarının 8.7-ci bəndinə əsasən siyahıyaalma məlumatlarının elektron məlumat sisteminə daxil edilməsi üzrə kompüter operatoru vəzifəsinə işə qəbulla əlaqədar Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən elan edilmiş müsabiqədə daha yüksək nəticə göstərmiş 251 nəfər bir il müddətinə Siyahıyaalma qrupuna işə qəbul edilmişdir. Operatorlar tərəfindən siyahıyaalma və sorğu vərəqələri üzrə məlumatların elektron məlumat sisteminə daxil edilməsi təmin olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli, 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrində Dövlət Statistika Komitəsinin əsas icraçısı olduğu tədbirlərin icrası təmin edilmiş, bununla bağlı məlumat müvafiq əlaqələndirici qurumlara təqdim olunmuşdur.

2020-ci ildə Dövlət Statistika Komitəsinin əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də metodoloji bazanın möhkəmləndirilməsi olmuş, BMT, Avrostat, BVF, İƏİT, BƏT və digər beynəlxalq təşkilatların metodologiyalarına uyğunlaşdırılmaqla 61 metodoloji material hazırlanmışdır. Statistika məlumatlarının keyfiyyətinin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması məqsədilə statistik hesabat formalarının təkmilləşdirilməsi işi davam etdirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsinin elmi-metodoloji şurasının 2020-ci ildə keçirilmiş 8 iclasında 36 məsələ müzakirə olunmuşdur. Aidiyyəti dövlət qurumlarının rəyi nəzərə alınmaqla il ərzində 5 yeni rəsmi statistika hesabatı forması təsdiq edilmiş, 3 forma ləğv edilmiş, 42 formaya isə yenidən baxılaraq aktuallığını itirmiş göstəricilər hesabat formalarından çıxarılmış, tələbata uyğun yeniləri əlavə

edilmişdir. Beləliklə, hazırlanmış 61 metodoloji materialdan 47-si rəsmi statistika hesabatı formalarının tərtib olunmasına, 14-ü isə statistik müayinələrin keçirilməsinə və ətraf mühitin mühafizəsinə çəkilən xərclər hesabının tərtib olunmasına dair metodologiyaya aid olmuşdur.

Dövlət Statistika Komitəsi “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə təsdiq edilmiş texniki normativ hüquqi aktların Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktlarının Dövlət Reyestrində qeydiyyatata alınması üzrə işləri davam etdirmiş və hesabat ilində 11 adda hesabat forması reyestrə daxil edilmişdir.

“Kənd inzibati ərazi dairələrinin təsərrüfatbaşına uçot sənədlərinin çap edilməsi və onların 2021-2025-ci illər üçün açılması barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 15 avqust tarixli, 295 nömrəli Sərəncamının icrası olaraq Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən yeni təsərrüfatbaşına uçot sənədləri nəşr etdirilərək rayon (şəhər) icra hakimiyyəti başçılarının kənd inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklərinə çatdırılmışdır. Göstəricilərin unifikasiyası məqsədilə yeni təsərrüfatbaşına uçot sənədləri şəhər yerlərində tətbiq edilən müvafiq sənədlərlə uyğunlaşdırılmışdır.

Kənd yaşayış məntəqələri üzrə hər bir təsərrüfat haqqında geniş məlumat almaq imkanı verən, kənd inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklər tərəfindən aparılan təsərrüfatbaşına uçot sənədləri üzrə Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən yaradılmış elektron məlumat bazasında mövcud olan 1,1 milyondan çox təsərrüfata dair məlumatlar 2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə aktuallaşdırılmışdır.

Milli statistik təsnifatlar sisteminin inkişafı sahəsində işlər davam etdirilmiş, 13 təsnifat üçün metaməlumatlar yazılmışdır. “Sənaye məhsullarının statistik təsnifatı, 2019”-un layihəsi hazırlanmış, aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılaraq Dövlət Statistika Komitəsi kollegiyasının 2020-ci il 16 dekabr tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. “Təşkilati-hüquqi formaların statistik təsnifatı”nın layihəsi hazırlanaraq aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılmış, “İnzibati Ərazi Bölgüsü Təsnifatı”nın 2020-ci ilədək qüvvədə olan versiyası ilə yeni versiyası arasında keçid



“açarları” hazırlanmışdır. İdxalın və ixracın strukturunda istehlak malları, kapitelyönümlü mallar, aralıq və son istehlak məhsullarının həcmnin müəyyənləşdirilməsi üçün BMT-nin “Geniş İqtisadi Kateqoriyalar üzrə Təsnifat”ı əsasında, həmçinin sözügedən təsnifatla “Malların Təsnifləşdirilməsi və Kodlaşdırılmasının Həmahəng Sistemi, HS-2017” arasında keçid “açarları” tətbiq edilməklə zəruri məlumatlar əldə edilmişdir.

İnzibati məlumatlardan istifadə etməklə respondentlərin üzərinə düşən statistik yükün azaldılması məqsədilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin və Dövlət İmtahan Mərkəzinin məlumat bazalarının Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazasına “Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi” vasitəsilə integrasiyası təmin edilmiş, Ədliyyə Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə bu istiqamətdə zəruri tədbirlər davam etdirilir.

Komitənin veb-səhifəsi ([www.stat.gov.az](http://www.stat.gov.az)) istifadəçilərin maraqlarının təmin edilməsi baxımından müntəzəm olaraq təkmilləşdirilmiş və yenilənmiş, məlumat bazaları əsas sosial-iqtisadi göstəricilər üzrə 15 minə yaxın cədvəli, təhlil və metodoloji materialları əhatə etmişdir. 2020-ci ildə internet səhifəsindən 90.5 faizi ölkə ərazisindən, 9.5 faizi isə xarici ölkələrdən olmaqla hər gün orta hesabla 8375 istifadəçi bəhrələnməmişdir. Mütəmadi olaraq veb-səhifənin monitorinqi aparılmış və aşkar olunan çatışmazlıqların aradan qaldırılması təmin edilmişdir. Veb-səhifədə yerləşdirilmiş məlumat bazası, metodoloji sənədlər, keyfiyyət məruzələri, hesabat formalarına və göstəricilərinə dair məlumatlar aktuallaşdırılmış, sahələr üzrə dinamika sıraları tərtib edilmiş, 2015-2019-cu illər üzrə statistik məlumatların elektron xəritə vasitəsilə də yayımlanması təmin edilmiş və 139 adda göstəricinin xəritə vasitəsilə yayımlanması həyata keçirilmişdir. Veb-səhifədən istifadə olunması ilə bağlı vəziyyətin, məlumat istifadəçilərinə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin, yayımlanan məlumatların dolğunluğunun və s. qiymətləndirilməsi məqsədilə 2020-ci il ərzində Dövlət Statistika Komitəsinin internet səhifəsində onlayn rejimdə istifadəçilərlə sorğu keçirilmişdir. Kütləvi informasiya vasitələrinin və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının

nümayəndələrinin də iştirak etdiyi bu sorğunun nəticələri Dövlət Statistika Komitəsinin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Statistika məlumatlarının toplanmasında, emalında və yayımlanmasında istifadə olunan informasiya texnologiyalarının tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi, statistik informasiya sisteminin inkişaf etdirilməsi üçün də bir sıra işlər görülmüş, respondentlərin yerli statistika orqanlarına gəlmədən hesabat məlumatlarını elektron formada təqdim etmələri üçün zəruri tədbirlər həyata keçirilmiş və nəticədə rəsmi statistika hesabatlarının onlayn rejimdə elektron formada qəbulu 95,0 faizi ötmüş, statistik hesabatları elektron formada internet vasitəsilə təqdim etmək üçün il ərzində 3,2 milyon müraciət daxil olmuş, bununla da vətəndaş-məmur təmaslarının səviyyəsi minimuma endirilmiş, eyni zamanda statistik məlumatların işlənməsi və təhlili imkanları yüksəlmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin “Elektron hökumət” portalı vasitəsilə təqdimatına dair vətəndaşlar arasında ictimai maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə Komitənin internet sahifəsinin “E-xidmətlər” bölməsində bu xidmətlər haqqında ətraflı məlumatlar yerləşdirilmiş, “Facebook”, “Youtube” və “Twitter” sosial şəbəkələrində Dövlət Statistika Komitəsinin sahifəsinin aktiv fəaliyyəti təmin edilmiş, “Instagram” sosial şəbəkəsində də Komitənin sahifəsi yaradılmışdır. Həmçinin Komitənin internet sahifəsinin mobil versiyasının mütəmadi olaraq təkmilləşdirilməsi və statistik məlumatların vaxtlı-vaxtında yenilənməsi davam etdirilmişdir.

Sahibkarların statistika orqanları ilə münasibətlərində qarşılaşdıqları problemlərin öyrənilməsi və həlli məqsədilə Komitənin veb-sahifəsində “Sahibkarlar üçün 7 sual” rəy sorğusu keçirilmiş, rəy və təkliflərin gələcəkdə nəzərə alınması üçün cavablar ümumiləşdirilmiş və təhlil edilmişdir.

“E-statistika” sistemi çərçivəsində Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən və “Elektron hökumət” portalına inteqrasiya olunmuş xidmətlər, onların mobil versiyaları təkmilləşdirilmiş, bu xidmətlərdən asan və sərbəst, dövlət statistika orqanlarına gəlmədən istifadə edilməsi təmin edilmişdir. Görmə qüsuru olan şəxslərin də Dövlət Statistika

Komitəsinin internet səhifəsindən istifadə etməsini təmin etmək məqsədilə “WCAG” (Web Content Accessibility Guidline) beynəlxalq standartına uyğun olaraq “Görmə qüsurlu şəxslər üçün” adlı yeni səhifə yaradılmışdır.

Görülmüş işlərin nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi kollegiyasının 17.10.2016-cı il tarixli, 1/1-06 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət xidmətlərinin “ASAN xidmət indeksi” üzrə qiymətləndirilməsi Qaydaları”na uyğun olaraq Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən xidmətlərlə bağlı “ASAN xidmət indeksi” üzrə Agentliyin apardığı qiymətləndirməyə əsasən tərtib edilmiş reyting cədvəlində Dövlət Statistika Komitəsi 42 qurum (o cümlədən 25-i mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı) arasında əvvəlki ildə olduğu kimi, 2020-ci ildə də 2-ci mövqedə qərarlaşmışdır.

Müasir dövrdə statistik istehsal prosesinin təkmilləşdirilməsi, məlumatların keyfiyyətinin yüksəldilməsi və beynəlxalq müqayisəliliyinin təmin edilməsi informasiya texnologiyalarının verdiyi imkanlardan daha geniş istifadəni şərtləndirir. İnnovativ texnologiyalar əsasında yayım sahəsində statistik potensialın gücləndirilməsi məqsədilə rəsmi statistika sistemində vahid platforma üzərində metaməlumatlarla müşayiət olunan məlumat bazalarının yaradılması işi davam etdirilmiş, Koreya Statistika Komitəsi ilə birgə həyata keçirilmiş “Azərbaycan Respublikasında Statistik Potensialın Gücləndirilməsi” layihəsi çərçivəsində hazırlanaraq istismara qəbul edilmiş “Azərbaycanın Statistik İnformasiya Xidməti – ASİS”in məlumat bazası aktuallaşdırılmışdır.

Mövcud proqram təminatlarına ediləcək dəyişikliklərlə bağlı yeni məsələ qoyuluşları hazırlanmış, proqram təminatlarının hazırlanması işlərinin satın alınması məqsədilə zəruri tender prosedurları keçirilmiş, bağlanmış müqavilələrə uyğun olaraq bir sıra rəsmi statistika hesabatı formaları və digər statistik məsələlər üzrə proqram təminatları satın alınaraq tətbiqinə başlanmışdır.

Koronavirus (COVID-19) pandemiyası ilə əlaqədar çətinliklərə baxmayaraq, Dövlət Statistika Komitəsi seçmə statistik müayinə vasitəsilə ev təsərrüfatları arasında sorğu yolu

ilə əldə edilən statistik məlumatların istehsalını davam etdirmiş, bu sahədə müvafiq tədbirlərin görülməsi məqsədilə həm beynəlxalq təşkilatların tövsiyələri, həm də dünya ölkələrinin təcrübəsi araşdırılmış, beynəlxalq ekspertlərlə müzakirələr aparılmışdır. Nəticədə, karantin rejimi dövründə işçi qüvvəsinə dair sorğuların keçirilməsi ilə bağlı BƏT-in 2020-ci ilin aprel ayında açıqladığı tövsiyələri nəzərə alınaraq ev təsərrüfatları arasında statistik müayinələr telefon vasitəsilə keçirilmiş, zəruri məlumatlar əldə edilmişdir. Ümumiyyətlə, 2020-ci il ərzində 15 statistik müayinə keçirilmiş, əldə edilmiş məlumatlar icmallaşdırılaraq nəşr edilmiş, istifadəçilərə çatdırılmış və Komitənin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

“Həsilat sənayesində şəffaflıq üzrə hesabatlılığın tətbiqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 28 iyul tarixli, 1114 nömrəli Fərmanının 2-ci hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə bu sahədə müvafiq göstəricilər sistemi işlənib hazırlanmış və aidiyyəti orqanlarla razılaşdırılmışdır.

Digər sahələrlə yanaşı, statistika orqanlarının əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də hakimiyyət orqanlarının və digər statistik məlumat istifadəçilərinin cari tələbatlarının ödənilməsi olmuşdur. Bu məqsədlə 2020-ci ildə aparatın şöbələri tərəfindən müxtəlif mövzular üzrə 33 adda illik statistik məcmuə və digər nəşrlər çap etdirilmiş, 52 (onlardan 12-si kompleks) təhlili məruzə və 126 mətbu-məlumat hazırlanmışdır. Eyni zamanda, yerli statistika orqanları tərəfindən də rayon və şəhərlər üzrə illik statistik məcmuələr nəşr edilmiş, 278 təhlili məruzə hazırlanmışdır. Məcmuə və bülletenlərin elektron versiyaları Komitənin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Statistik məlumat əldə etmək istəyənlərin müraciətlərinə operativ baxılması məqsədilə Komitədə “qaynar telefon xətti” fəaliyyətini davam etdirmişdir.

Koronavirus (COVID-19) pandemiyası ilə əlaqədar məlumat istifadəçiləri (müxtəlif nazirlik, komitə, digər təşkilatlar, KİV nümayəndələri) ilə əvvəllər ənənəvi formada keçirilən görüşlər videokonfrans formatına keçirilmiş, “2020-ci il üçün metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı”na uyğun olaraq, səhiyyə, energetika və ətraf mühit, əhalinin həyat

səviyyəsi, sənaye, tikinti, ticarət, qiymət statistikasına, məlumatların müxtəlif yayım üsullarına, o cümlədən veb-xəritə vasitəsilə yayım məsələlərinə həsr olunmuş onlayn seminarlar təşkil olunmuşdur.

Ayrı-ayrı istifadəçilərin Komitəyə ünvanladıkları sorğuların cavablarından onların razı qalıb-qalmadıklarını öyrənmək üçün xüsusi sorğu keçirilmiş və məmnunluq indeksi hesablanmışdır. İstifadəçilər tərəfindən “Statistik məlumatın hansı xüsusiyyətləri Sizin üçün daha vacibdir” sualı 5 ballıq qiymətləndirilmə şkalası üzrə dəqiqlik/etibarlılıq xüsusiyyəti üzrə - 4.9, aydınlıq üzrə - 4.8, vaxtlı-vaxtında olma üzrə - 4.8, aktuallıq üzrə - 4.7 və müqayisəlilik/uyğunluq xüsusiyyəti üzrə - 4.4 orta balla qiymətləndirilmişdir.

İl ərzində istifadəçilərdən Komitəyə daxil olan sorğular mütəmadi olaraq təhlil edilmiş, onların daha çox müraciət etdikləri statistika sahələrinin göstəriciləri müəyyənləşdirilmiş və hazırlanmış mətbu-məlumatların istifadəçilərin sorğularına uyğunluğu təmin edilmişdir.

2017-ci il 09-10 mart tarixlərində sınaq, təftiş və sertifikatlaşdırma sahəsində dünya liderlərindən olan İsveçrənin “SGS” şirkətinin yerli nümayəndəliyi (“SGS Azeri LTD”) tərəfindən Dövlət Statistika Komitəsinin aparatında və Keyfiyyətin İdarə edilməsi Sisteminin (KİS) tətbiq edildiyi yerli statistika orqanlarında aparılmış idarəetmə sistemləri üzrə sertifikatlaşdırma auditinin nəticələrinə əsasən Dövlət Statistika Komitəsinin aparatı və KİS-in tətbiq edildiyi 13 yerli statistika orqanı (Bakı, Gəncə, Lənkəran, Mingəçevir, Sumqayıt şəhər statistika idarələri və Ağdam, Ağstafa, Balakən, Bərdə, Qax, Saatlı, Samux və Zaqatala rayon statistika idarələri), 2020-ci ilin 02-06 mart tarixlərində isə həmin qurum tərəfindən aparılmış təkrar sertifikatlaşdırma auditinin nəticələrinə əsasən Dövlət Statistika Komitəsinin aparatı və KİS-in tətbiq edildiyi daha 17 yerli statistika orqanı (Şirvan Şəhər Statistika İdarəsi, Abşeron, Füzuli, Goranboy, Göyçay, Göygöl, Hacıqabul, Qəbələ, Qobustan, Quba, Qusar, Oğuz, Siyəzən, Şabran, Şamaxı, Tərtər və Ucar rayon statistika idarələri) “Rəsmi statistika məlumatlarının istehsalı və yayımlanması” sahəsində İSO 9001:2015 beynəlxalq uyğunluq sertifikatına layiq görülmüşdür.

Qeyd olunmalıdır ki, Dövlət Statistika Komitəsi bu sahədə Azərbaycanda beynəlxalq uyğunluq sertifikatına layiq görülen ilk mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı olmaqla yanaşı, MDB məkanında da ilk statistika qurumu olmuşdur.

KİS çərçivəsində hazırlanmış metodologiyadan istifadə etməklə dövlət orqanları və qurumlarından Dövlət Statistika Komitəsinə təqdim edilən inzibati məlumatlar əsasında onlar tərəfindən həyata keçirilən rəsmi statistika məlumatlarının istehsalı proseslərinin Statistik Biznes-Prosesin Ümumi Modelinə uyğunluğuna dair qiymətləndirmənin həyata keçirilməsi üçün qiymətləndirmə (sorgu) vərəqi onlara göndərilmiş, cavablar ümumiləşdirilmiş və təhlil edilmişdir.

İSO 9001:2015 beynəlxalq standartının tələblərinə uyğun olaraq Dövlət Statistika Komitəsi aparatının struktur bölmələrində və KİS-in tətbiq edildiyi yerli statistika orqanlarında 2020-ci il üzrə uyğunsuzluqlara və təshihəedici tədbirlərə dair onlayn hesabatın nəticələri rüblük, aparatın struktur bölmələrinin və yerli statistika orqanlarının proseslərinin idarə olunması standartları və proseslərinin xəritələrinin “Prosesin keyfiyyət meyarları və onların ölçülməsi metodikası”nın tələblərinə uyğun olaraq, 2020-ci il üzrə səmərəlilik meyarlarının qiymətləndirilməsinin nəticələrinə dair cədvəllər isə yarımillik dövriliklə toplanaraq ümumiləşdirilmişdir.

Statistik vahidlərin Dövlət reyestrinin məlumatlarının aktual vəziyyətdə saxlanması təmin edilmiş, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətindən daxil olmuş məlumatlar əsasında reyestr aktuallaşdırılmışdır.

“Mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 21 dekabr tarixli, 556 nömrəli Qərarına uyğun olaraq, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi və İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətindən alınan məlumatların meyarlar üzrə qruplaşdırılaraq “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların vahid məlumat reyestri”nə ötürülməsi təmin edilmişdir.

Statistika sahəsində İKT-nin inkişafı və ticarət şəbəkələri ilə partnyor münasibətlərinin yeni müstəvidə qurulması istehlak

qiymətlərinin qeydiyyatı prosesini daha da təkmilləşdirməyə imkan vermişdir. Belə ki, Bakı və ölkənin digər iri şəhərlərində fəaliyyət göstərən iri ticarət şəbəkələri ilə əldə olunmuş razılığa əsasən Dövlət Statistika Komitəsinə elektron formada təqdim olunan pərakəndə satış qiymətlərinə dair məlumatların istehlak qiymətləri indeksinin hesablanması üçün nəzərdə tutulan məlumat bazasına 2019-cu ildə baş tutmuş integrasiyanın nəticəsi olaraq hesabat ilində də məlumatların ötürülməsi təmin edilmişdir. Bu, istehlak qiymətləri indeksinin hesablanması keyfiyyətinin artırılmasına imkan yaratmaqla yanaşı, MDB məkanında və irihəcmli məlumatlardan (Big Data) istifadə sahəsində ilk təcrübə olmuşdur. 2020-ci ilin birinci yarısından başlayaraq iri ticarət şəbəkələrindən elektron formada əldə olunan pərakəndə satış qiymətlərinə dair məlumatların əhatə dairəsi genişləndirilmiş, Bakı şəhəri ilə bərabər respublikanın digər bölgələrində fəaliyyət göstərən ticarət obyektlərindən də məlumatların elektron formada qəbul edilməsinə başlanmışdır. Belə ki, “Bravo” ticarət şəbəkəsinin Gəncə, “Rahat” ticarət şəbəkəsinin Xırdalan, “Araz” ticarət şəbəkəsinin 9 rayon və şəhərdə yerləşən filialları da prosesə cəlb edilərək əldə olunan elektron məlumatlardan istehlak qiymətlərinə dair statistik məlumatların hazırlanmasında istifadə edilmişdir.

“Statistika xəbərləri” elmi-praktik jurnalının rüblük dövriyyəsi, 1000 nüsxə tirajla nəşri davam etdirilmiş, abunəçilərə və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilmiş ünvanlara çatdırılmışdır. Jurnalda kənar tədqiqatçılarla yanaşı, Dövlət Statistika Komitəsi aparatının, Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin və yerli statistika orqanlarının əməkdaşlarının, o cümlədən gənc mütəxəssislərin ümumilikdə 40 məqaləsi dərc olunmuşdur.

Maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, statistika orqanları işçilərinin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində də müəyyən işlər görülmüş, Dövlət Statistika Komitəsinin inzibati binasının yenidən qurulması və əsaslı təmiri başa çatdırılmış, kompüter texnikası, serverlərin təhlükəsiz və davamlı işini təmin edən avadanlıqlar alınaraq quraşdırılmışdır.

2020-ci ildə Dövlət Statistika Komitəsinin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən birini də beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq təşkil etmişdir. BMT və onun regional təşkilatları, Avropa İttifaqı, BVF, BƏT, UNICEF, UNESCO, Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, İƏİT, İƏT, Avrostat, MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsi və bir sıra digər beynəlxalq təşkilatlarla, həmçinin dünya ölkələrinin milli statistika xidmətləri ilə qarşılıqlı məlumat mübadiləsi davam etdirilmiş, onlardan daxil olan sorğular cavablandırılmışdır. Milli metodologiyaların beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, təcrübə mübadiləsinin aparılması, inkişaf etmiş ölkələrin qabaqcıl təcrübəsinin öyrənilməsi və tətbiqi, beynəlxalq məlumat portallarında Azərbaycan Respublikasına aid statistik məlumatların yoxlanılması, aşkar edilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması istiqamətində beynəlxalq təşkilatlarla və onların Azərbaycandakı nümayəndəlikləri ilə işlərin təşkili əsas vəzifələrdən biri olmuşdur.

“Avropa standartlarına çatmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə Aİ-nin dəstəyi” texniki yardım layihəsi çərçivəsində Bolqarıstan, Niderland, Litva, Polşa, Ukrayna, Xorvatiya mütəxəssisləri tərəfindən Dövlət Statistika Komitəsinə ekspert missiyaları təşkil edilmiş, Komitənin əməkdaşları Niderland, Litva, Bolqarıstan, Portuqaliya və Rumıniyaya ezam olunaraq beynəlxalq təcrübəni öyrənmişlər. 2020-ci ilin 22 yanvar tarixində Bakı şəhərində layihənin yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilmiş, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Niderland Mərkəzi Statistika Bürosu arasında statistika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu” imzalanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 11 fevral tarixli 930 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Koreya Statistika Komitəsi arasında statistika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu”nun müddəalarından irəli gələn məsələlər, habelə KOSTAT-dan daxil olmuş təkliflər nəzərə alınmaqla bir sıra istiqamətlər üzrə ölkəmizdə statistik potensialın gücləndirilməsi məqsədilə müvafiq layihə təklifləri hazırlanaraq Koreya Statistika Komitəsinə təqdim edilmişdir.



2020-ci ildə “Biznes statistikasına sahəsində məlumatların toplanması, işlənilməsi, təhlili, nəşri və yayımlanması işlərini gücləndirmək məqsədilə Dövlət Statistika Komitəsinə və İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinə dəstək” adlı növbəti Tvinning layihəsinin icrasına başlanılmışdır. Finlandiya, Litva və Niderlandın milli statistika qurumlarının tərəfdaş olduğu Tvinning layihəsinin məqsədi Azərbaycanda özəl sektorun/kiçik və orta biznesin fəaliyyətinə dair məlumatların toplanması, işlənilməsi, təhlili, nəşri və yayımlanması sahəsində yerli mütəxəssislərin potensialının artırılmasından ibarətdir.

Azərbaycan Respublikasında keçirilmiş əhalinin siyahıyaalınması ilə bağlı ölkə təcrübəsinin öyrənilməsi məqsədilə Özbəkistan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə və Yer Resursları, Geodeziya, Kartoqrafiya və Dövlət Kadastrları Dövlət Komitəsinə təmsil edən 5 nəfərdən ibarət nümayəndə heyəti Dövlət Statistika Komitəsində səfərdə olmuşlar.

Yekun olaraq qeyd edilməlidir ki, Dövlət Statistika Komitəsi ölkə rəhbərliyi tərəfindən statistika orqanları qarşısında qoyulmuş vəzifələrin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsinə əsasən nail olmuş və 2021-ci ildə də bu istiqamətdə öz səylərini əsirgəməyəcəkdir.

E-mail: [sc@stat.gov.az](mailto:sc@stat.gov.az)  
<http://www.stat.gov.az>

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi  
AZ 1136, İnşaatçılar prospekti 81  
Nüsxə 139